

**SOSYAL BİLGİLERDE ÇOCUKTAN ÇOCUĞA
ÖĞRETİM YAKLAŞIMININ ÖĞRENCİLERİN
AKADEMİK BAŞARILARINA, TUTUMLARINA VE
SOSYALLEŞME BECERİLERİNE ETKİSİ**

Fatma DEMİRKIRAN

Yüksek Lisans Tezi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

2025

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLERDE ÇOCUKTAN ÇOCUĞA ÖĞRETİM YAKLAŞIMININ
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA, TUTUMLARINA VE
SOSYALLEŞME BECERİLERİNE ETKİSİ**

(The Effect of the Child-To-Child Teaching Approach in Social Studies on Students'
Academic Achievements, Attitudes and Socialization Skills)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma DEMİRKIRAN

Danışman: Prof. Dr. Zekerya AKKUŞ

Erzurum
Ocak, 2025

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Fatma DEMİRKIRAN tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgilerde Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Tutumlarına ve Sosyalleşme Becerilerine Etkisi” başlıklı çalışması 30/01/2025 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Doç. Dr. Arcan AYDEMİR <i>Artvin Çoruh Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır
Danışman:	Prof. Dr. Zekerya AKKUŞ <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr. Üyesi Birgül KÜÇÜK TURGUT <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

.... / / 2025

Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Refik DİLBER

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Sosyal Bilgilerde Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Tutumlarına ve Sosyalleşme Becerilerine Etkisi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

30 /01/2025

Aslı ıslak imzalıdır

Fatma DEMİRKIRAN

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda bana karşı her zaman anlayışlı olan, desteklerini esirgemeyen ve deneyimleriyle yol gösteren kıymetli danışmanım Prof. Dr. Zekerya AKKUŞ'a teşekkür ederim.

Araştırmamın gerçekleşmesinde maddi imkân sağlayarak beni destekleyen Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) birimine, kullandığım ölçekleri uygulamamda ve çalışmamı gerçekleştirmemde bana kolaylık sağlayan okul idarecilerine, bu süreçte beni hep destekleyen, çalışmama katkı sağlayan değerli öğretmen arkadaşlarıma ve çalışmayı beraber yürüttüğüm canım öğrencilerime teşekkür ederim.

Bugünlere gelmemde büyük emeği olan her koşulda yanımda olan ve bana inanan anneme ve rahmetli babama, beni kendi kızları gibi gören ve desteklerini her zaman üzerimde hissettiğim eşimin değerli ailesine ve son olarak bu süreçte kahrımı çeken, beni hep motive eden, sevgisiyle, yardımlarıyla en büyük destekçim olan canım eşime sonsuz teşekkürler.

Fatma DEMİRKIRAN

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLERDE ÇOCUKTAN ÇOCUĞA ÖĞRETİM YAKLAŞIMININ ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA, TUTUMLARINA VE SOSYALLEŞME BECERİLERİNE ETKİSİ

Fatma DEMİRKIRAN

Ocak 2025, 130 Sayfa

Amaç: Bu araştırmanın amacı; Sosyal Bilgiler dersinde çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve sosyalleşme becerilerine etkisini tespit etmektir.

Yöntem: Bu çalışmada karma yöntemin sıralı açıklayıcı deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Erzurum ili Pasinler ilçesinde yer alan bir devlet okulunda öğrenim gören 6. ve 7. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Sekiz hafta (24 ders saati) boyunca deney grubunda çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımı (ÇÇÖY), kontrol grubunda ise MEB'in önerdiği program kullanılarak dersler işlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak akademik başarı testi, sosyal bilgiler tutum ölçeği, sosyalleşme beceri ölçeği, yarı yapılandırılmış görüş formları ve günlükler kullanılmıştır. Araştırmada nicel verilerin ön test ve son test karşılaştırmaları için bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Toplanan nitel veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve bulgular tema, kod ve frekanslarıyla birlikte tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Bulgular: Araştırmanın sonucunda öğrencilerin akademik başarılarında deney grubu lehine anlamlılık görülmüştür. Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinin deney grubu öğrencilerinin tutum ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı fakat deney grubunun, kontrol grubuna kıyasla "İlgi Çekicilik", "İçerik", "Etkinlikler" ve "Genel Tutum" boyutlarında anlamlı bulunduğu "Önem" boyutunda ise anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür. Sosyal bilgiler dersinde ÇÇÖY'nin öğrencilerde sosyalleşme becerileri üzerine etkisi ile ilgili sonuçlara bakıldığında ise deney ve kontrol grubu öğrencilerinin sosyalleşme becerileri ön test ve son test sonuçları arasında tüm boyutlarda anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür. Araştırmanın nitel sonuçlarına bakıldığında ÇÇÖY'nin öğrenciler tarafından genel olarak beğenildiği ve öğrencilerin yöntemin kendilerine akademik, sosyal ve duyuşsal alanlarda katkı sağladığını ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca öğrenciler yöntemle ilgili olumlu ve olumsuz bazı görüşlerde ifade etmişlerdir.

Sonuçlar: Araştırma ÇÇÖY'nin öğrencilerin akademik başarılarını arttırmada etkili olduğunu, sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu tutum geliştirdiğini ancak yöntemin öğrencilerin sosyalleşme becerilerine belirgin bir katkısının olmadığını göstermiştir. Öğrencilerden elde edilen nitel verilerin sonucunda ÇÇÖY'nin öğrencilere akademik, sosyal ve duyuşsal alanlarda katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımı, tutum, sosyalleşme becerisi, akademik başarı.

ABSTRACT

MASTER THESIS

THE EFFECT OF THE CHILD-TO-CHILD TEACHING APPROACH IN SOCIAL STUDIES ON STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVEMENTS, ATTITUDES AND SOCIALIZATION SKILLS

Fatma DEMİRKIRAN

January 2025, 130 Pages

Purpose: The purpose of this study is to investigate the effect of the child-to-child teaching approach on students' academic achievement, attitudes towards the course, and socialization skills in the Social Studies course.

Method: In this study, the sequential explanatory design of the mixed-method approach was used. The study group consisted of 6th and 7th-grade students attending a public school in the Pasinler district of Erzurum during the spring term of the 2022-2023 academic year. Over a period of eight weeks (24 lesson hours), in the experimental group, the peer-to-peer teaching approach (ÇÇÖY) was implemented. In the control group, the program recommended by the Ministry of National Education (MEB) was followed. In the study, data collection tools included an academic achievement test, a social studies attitude scale, a socialization skills scale, semi-structured interview forms, and diaries. In the study, an independent samples t-test was used to compare the pre-test and post-test results of the quantitative data. The collected data were analyzed using the content analysis method, and the findings were presented in tables with themes, codes, and frequencies, accompanied by interpretations.

Findings: The results of the study revealed a significant difference in students' academic achievement in favor of the experimental group. Regarding the attitude scale toward the social studies course, there was no significant difference between the pre-test and post-test scores of the experimental group students. However, the experimental group was found to have significantly higher scores than the control group in the dimensions of "Engagement," "Content," "Activities," and "Overall Attitude," while no significant difference was found in the "Importance" dimension. When examining the impact of the peer-to-peer teaching approach (ÇÇÖY) on students' socialization skills in the social studies course, no significant difference was found between the pre-test and post-test scores of the experimental and control groups in any dimension. The qualitative results of the study indicate that the Child-to-Child Teaching Approach (ÇÇÖY) was generally well-received by the students, and they expressed that the approach contributed to their academic, social, and emotional development. Additionally, students expressed both positive and negative opinions about the method.

Conclusions: The study demonstrated that the peer-to-peer teaching approach (ÇÇÖY) was effective in improving students' academic achievement and fostering a positive attitude toward the social studies course. However, the method did not show a significant contribution to students' socialization skills. Based on the qualitative data obtained from the students, it was concluded that the ÇÇÖY contributed to students' academic, social, and emotional development.

Keywords: child-to-child teaching approach, social studies attitudes, socialization skills, academic achievement

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	3
Araştırmanın Yaygın Değeri	3
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
Varsayımlar	4
Terim ve Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM	6
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	6
Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımının Tanımı, Özellikleri ve Tarihsel Gelişimi	6
Uluslararası Literatürde ÇÇÖY İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	16
Ulusal Literatürde ÇÇÖY ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	18
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	20
Yöntem	20
Araştırmanın Modeli	20
Çalışma Grubu	20
Veri Toplama Araçları	21
Veri Analizi.....	26
Geçerlilik ve Güvenirlilik.....	28
Araştırmacının Rolü.....	29
Araştırmanın Etiği.....	29
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	30

Bulgular	30
ÇÇÖY'nin Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular.....	30
ÇÇÖY'nin Öğrencilerin Sosyalleşme Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	31
ÇÇÖY'nin Öğrencilerin Derse Yönelik Tutumları Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	35
Görüş Formları ve Günlüklere Ait Bulgular	38
BEŞİNCİ BÖLÜM	67
Sonuç ve Tartışma	67
ÇÇÖY'nin Akademik Başarı Üzerindeki Etkisine İlişkin Sonuç ve Tartışma	67
ÇÇÖY'nin Sosyalleşme Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Sonuç ve Tartışma	68
ÇÇÖY'nin Derse Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisine İlişkin Sonuç ve Tartışma	69
Deney Grubu Öğrencilerinin ÇÇÖY Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuç ve Tartışma	70
6. Sınıf Öğrencilerinin ÇÇÖY Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuç ve Tartışma	75
Öneriler.....	77
KAYNAKÇA	78
EKLER	82
EK-1. Akademik Başarı Testi	82
EK-2. Sosyal Bilgiler Dersine Karşı Tutum Ölçeği.....	92
EK-3. Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği.....	95
EK-4. Yarı Yapılandırılmış Görüş Formu	99
EK-5. Yarı Yapılandırılmış Akran Değerlendirme Görüş Formu	100
EK-6. Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımı Günlük Çalışması	101
EK-7. Çalışmada Kullanılan Ders Planları	102
EK-8. MEM Uygulama İzni	108
EK-9. Veli Onay Formu.....	109
EK-10. Çalışma İçin Öğrenci İzin Formu	110
EK-11. Çalışmada Yapılan Öğrenci Etkinlikleri ile İlgili Görseller.....	112
EK-12. Etik Kurul Onayı	115
EK-13. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği Uygulama İzni	116
ÖZGEÇMİŞ.....	117

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>Deney ve Kontrol Grubu Katılımcılarının Demografik Özellikleri.....</i>	21
Tablo 2. <i>6. Sınıf Öğrencileri ile İlgili Demografik Özellikler.....</i>	21
Tablo 3. <i>Deney ve Kontrol Gruplarının Akademik Başarı, Tutum ve Sosyalleşme Ön Test-Son Test Sonuçlarına İlişkin Betimsel İstatistik ve Normallik Analiz Sonuçları</i>	26
Tablo 4. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	30
Tablo 5. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	30
Tablo 6. <i>Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	31
Tablo 7. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	31
Tablo 8. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sosyalleşme Becerisi Ön Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	31
Tablo 9. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin Sosyalleşme Becerisi Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	32
Tablo 10. <i>Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sosyalleşme Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	33
Tablo 11. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sosyalleşme Becerisi Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları.....</i>	34
Tablo 12. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tutum Ön Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	35
Tablo 13. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin Tutum Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	36
Tablo 14. <i>Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tutum Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	37
Tablo 15. <i>Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tutum Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları</i>	37
Tablo 16. <i>ÇÇÖY Etkinliklerine İlişkin Bulgular.....</i>	38
Tablo 17. <i>ÇÇÖY Etkinliklerinin Öğrencilere Sağladığı Katkıları İlişkin Bulgular.....</i>	40
Tablo 18. <i>Öğrencilerin Başkalarına Bir Şeyler Öğretmelerinin Kendilerinde Oluşturduğu Duygulara İlişkin Bulgular</i>	42

Tablo 19. <i>ÇÇÖY'nin Ders Başarısı ve Derse Yönelik Tutumların Değişimine Etkisine İlişkin Bulgular</i>	43
Tablo 20. <i>Öğrencilerin ÇÇÖY' yi Başka Derslerde Uygulayıp Uygulamama İstek ve Nedenlerine İlişkin Bulgular</i>	45
Tablo 21. <i>ÇÇÖY'nin Uygulanışı Hakkında 7. Sınıf Öğrencilerin Görüş Ve Önerilerine İlişkin Bulgular</i>	47
Tablo 22. <i>Öğrencilerin ÇÇÖY Hakkındaki Görüşlerine ilişkin Bulgular</i>	48
Tablo 23. <i>Öğrencilerin Yaptıkları Etkinlikleri Değerlendirmesi İle İlgili Bulgular</i>	50
Tablo 24. <i>ÇÇÖY Etkinliklerinin Öğrencilere Sağladığı Katkılarına İlişkin Bulgular</i>	52
Tablo 25. <i>Öğrencilerin ÇÇÖY' yi Başka Derslerde Uygulayıp Uygulamama İstek ve Görüşlerine İlişkin Bulgular</i>	53
Tablo 26. <i>ÇÇÖY'nin Uygulanışı Hakkında 6. Sınıf Öğrencilerin Görüş ve Önerilerine İlişkin Bulgular</i>	55
Tablo 27. <i>Haftalık Çalışmalar ile İlgili Öğrencilerin Görüşleri ile İlgili Bulgular</i>	56
Tablo 28. <i>Öğrencilerin Yaptıkları Etkinliklerden Ele Ettikleri Kazanımlara ilişkin Bulgular</i>	60
Tablo 29. <i>Öğrencilerin Yapmış Oldukları Grup Çalışmalarının Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular</i>	62
Tablo 30. <i>ÇÇÖY'nin Öğrencilere Kazandırdığı Katkılarına İlişkin Bulgular</i>	64

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. <i>Öğrenmenin Tek Merkezden Aktarılma Örneği</i>	7
Şekil 2. <i>Öğretme ve Öğrenmenin Birlikte Olduğu Ortam Örneği</i>	7
Şekil 3. <i>Çocuktan Çocuğa Eğitim Şeması</i>	8
Şekil 4. <i>ÇÇÖY'nin Aşamaları 1</i>	13
Şekil 5. <i>ÇÇÖY 'nin Aşamaları 2</i>	13
Şekil 6. <i>Deney Grubunda Gerçekleşen Öğretim Süreci</i>	25

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

ÇÇÖY : Çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımı

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Değişen ve gelişen dünyayla beraber insandan beklenen davranışlar ve beceriler farklılık göstermeye başlamıştır. Teknolojinin sürekli kendini yenilemesi, küreselleşen dünyanın etkileri ve bilgiye erişimin kolaylaşması, bireylerin yaşamlarını ve eğitim süreçlerini yeniden şekillendirmesine neden olmuştur. Bu gelişmelerle birlikte günümüz dünyası, bireylerden yalnızca akademik başarı değil, aynı zamanda özgün düşünebilen, iş birliğine yatkın, sosyal zekâsı gelişmiş, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, liderlik vasfı olan, kişiler arası iletişimi iyi, sorumluluk alabilen, medya okuryazarı olan, teknolojik becerileri gelişmiş ve değişme açık olan bireyler beklemektedir. Bu özelliklere sahip bireyler yetiştirerek onları yeni çağa hazırlama sorumluluğunu ise öğretmenler ve eğitim kurumları üstlenmişlerdir. Eğitim sürecinin temel aktörlerinden biri olan öğretmenlerin, çağın ihtiyaçlarına uygun bireyler yetiştirme görevini yerine getirirken geleneksel yöntemlerden uzaklaşarak daha çağdaş, yenilikçi ve öğrenci merkezli hem eğlendirip hem de öğretene aktif öğrenme yöntemleri ve yaklaşımlarını benimsemeleri gerekmektedir. Aktif öğrenme yöntemleri ve yaklaşımları; çocukların bilgi, beceri ve tutumlarını her bakımdan maksimum düzeye çıkarmayı, onları araştıran, sorgulayan ve sosyal yönü gelişmiş bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu alternatif yöntemler ve yaklaşımlar, dersi sıkıcılıktan kurtararak çocukların var olan yeteneklerini geliştirmeye ve ortaya çıkarmaya yardımcı olmaktadır. Bu şekilde çok yönlü özelliklere sahip bireyler yetiştirmek mümkün olmaktadır. Yapılan çalışmalar ve alan yazın taraması sonucunda bu kazanımları sağlayan yaklaşımların içinde çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımının da olduğu görülmektedir.

Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımı (ÇÇÖY), toplumsal sorunlardan ve günlük olaylardan yararlanarak öğrenene öğrenme sorumluluğu yükleyen bir eğitim modelidir (Kirby & Gibbs, 2006). Sosyal Bilgiler de hayatın içinden konuları barındıran bir ders olmasından dolayı toplumsal bir işleve sahiptir. Özellikle okul-toplum ilişkisinin ele alındığı konuların öğretiminde “ÇÇÖY” kullanılabilir. Bu sayede hem çocuklar hem de toplum eğitim sürecine dâhil edilerek öğrenme kalitesi ve okul toplum ilişkisinin artırılması sağlanabilir. ÇÇÖY’nin öğrencilere kazandırmak istediği beceri ve değerlere baktığımızda bunların Sosyal Bilgiler dersi ile de benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bunlar şu şekilde ifade edilebilir: iletişim, sevgi, saygı, empati, hoşgörü, araştırma, problem çözme, sorumluluk, yaratıcı düşünme, gözlem, eleştirel düşünme (Deveci & Selanik- Ay, 2014; Safran, 2014). Ayrıca ÇÇÖY; çocukların yeni

bilgi, beceri ve tutum kazanmalarını sağlar, okula gidemeyen çocuklar ile yetişkinlerin öğrenemediği, eksik kaldığı bir takım önemli bilgileri ve becerileri edinmelerine fırsatlar sunar, öğrencilerin bulunduğu bölgedeki topluma uygun olmayan davranışları ve uygulamaları ortaya çıkarmalarına (Eryılmaz, 2019), eğitim ortamını zenginleştirerek öğrencilerin derse karşı tutumlarının olumlu yönde gelişmesine yardımcı olabilir.

Alanyazın incelendiğinde kuramsal temeli, kullanışı ve çıktıları bakımından Sosyal Bilgiler öğretimi için son derece elverişli ve uygun görünse de bu yaklaşımın Sosyal Bilgiler kapsamında yeterince çalışmadığı görülmektedir. Ülkemizde yapılan çalışmaların çoğunlukla ÇÇÖY ile okul öncesi düzeydeki çocuklara sağlık ve beslenmeyle ilgili bilgi ve davranışlar kazandırmaya dönük olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ÇÇÖY'nin çocukların ağız ve diş sağlığı eğitimi (Özyürek vd., 2015; Özyürek vd., 2016), okul kazaları ve yaralanmaları (Ergün vd., 2013; Işık, 2019), beslenme eğitimi (Akar- Şahingöz, 2002; Ataman, 2009) üzerindeki etkisi gibi konularda çalışıldığı görülmektedir. Bunların dışında ÇÇÖY'nin öğrencilerin sorumluluk düzeyine (Eryılmaz, 2019), çevre bilincine (Batak, 1997), demokrasi ve insan hakları ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve değerlerinin değişimindeki etkisi (Eryılmaz, 2019) ile çocuk işçilerin eğitimi üzerine etkisini tespit etmeye yönelik (Fazlıoğlu, 2021) çalışmalara da rastlanılmıştır.

Teorik olarak ÇÇÖY'nin, Sosyal Bilgiler dersinin konularının öğretiminde, becerileri ve değerlerinin kazandırılmasında kullanışlı ve uygun bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Ancak bu yaklaşımın Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarıları, derse yönelik tutumları ve sosyalleşme becerileri üzerinde ne kadar etkili ve kullanışlı olduğu konusunun deneysel çalışmalarla teyide muhtaç olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu araştırma, “ÇÇÖY'nin Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarıları, derse yönelik tutumları ve sosyalleşme becerileri üzerinde etkisi var mıdır?” problemi üzerinden karma yöntemin sıralı açıklayıcı deseni ile yürütülmüştür.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; ÇÇÖY' nin Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve sosyalleşme becerilerine etkisini tespit etmektir.

Belirtilen bu temel amaç doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara yanıtlar aranmıştır:

- ÇÇÖY'nin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkisi var mıdır?
- ÇÇÖY'nin öğrencilerin sosyalleşme becerisi üzerinde etkisi var mıdır?
- ÇÇÖY'nin öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerinde etkisi var mıdır?

- Deney grubu öğrencilerinin ÇÇÖY' ye ilişkin görüşleri nelerdir?
- 6. sınıf öğrencilerinin ÇÇÖY' ye ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

ÇÇÖY, ilk olarak sağlık alanında uygulanmış bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır (Babul, 2007; Harman & Scotchmer, 1997; Hawes, 1988; Gibbs vd., 2002). ÇÇÖY, öncelikle toplum sağlığını iyileştirmek ve toplumu eğitmek amacıyla kullanılmış olsa da daha sonraları eğitim alanında da kullanılmaya başlanmıştır. Çalışmaların toplum ve çocuk açısından olumlu sonuçlar vermesi bu yaklaşımın farklı alanlarda da kullanılmasında bir etken olmuştur (Ataman, 2009; Eryılmaz, 2019; Deveci & Selanik- Ay, 2014; Kirby & Gibbs, 2006; Morris, 2005; Mwebi, 2012; Işık, 2019). Yapılan çalışmaların sonuçlarına bakıldığında; bu yaklaşımın çocukların derste aktif olmasında, özgüveninin gelişmesinde, yeni yeteneklerini görmesinde ve var olan yeteneklerini geliştirmesinde, yaratıcı bir bakış açısı kazanmasında, sosyalleşme becerilerinin gelişmesinde etkili bir yöntem olduğu görülmektedir. Bu nedenle eğitim için vazgeçilmez bir yaklaşım olmasıyla beraber bu özelliklerinden dolayı Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasında da tercih edilecek bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersi, içerik bakımından hayatın içindeki konuları ele alan, farklı disiplinleri içeren, geniş konu yelpazesine sahip bir derstir. Zengin konu içeriğine sahip olması Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme ortamının çeşitli öğrenme yaklaşımlarıyla rahatlıkla uygulama alanı sunmasını sağlamaktadır. Fakat eğitim-öğretim sürecinde Sosyal Bilgiler dersinin süresinin yetersiz olması öğretmenleri öğrenme ortamında daha çok anlatım gibi geleneksel yöntemlere itmektedir. Öğrenci merkezli olan ve öğrenci katılımını esas alan bu yaklaşımın ülkemizde yeterince bilinmediği ve eğitim durumlarında kullanılmadığı söylenebilir. Planlanan bu çalışma ile az bilinen bir yaklaşımın görünür ve bilinir kılınması, uygulama örnekleri sayesinde öğretmenlere yeni fikirler sunulması, yeni araştırmaların yapılmasına önayak olunması, ilgili yaklaşımın Sosyal Bilgiler dersinde ne kadar etkili olacağı konusunda somut sonuçlar elde edilmesi beklenmektedir. Bu özellikleri sayesinde ilgili çalışmanın özgün bir değer taşıdığı düşünülmektedir.

Araştırmanın Yaygın Değeri

Bu çalışmada ÇÇÖY'nin uygulamasının nasıl yapılabileceğine ilişkin örnekler sunulmaktadır. Dolayısıyla çalışma başta Sosyal Bilgiler öğretmenleri olmak üzere diğer derslerin öğretmenleri için de örnek bir uygulama kılavuzu ortaya çıkarmaktadır. Diğer taraftan bu çalışmada ÇÇÖY'nin Sosyal Bilgiler dersinde akademik başarıya, sosyalleşme becerisine ve derse yönelik tutuma etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. ÇÇÖY'nin öğrencilerin başka hangi

yönlerine katkıda bulunacağına ilişkin çeşitli araştırmaların yapılması konusunda araştırmacılar için yeni problem durumları ortaya çıkarmaktadır. Öğrenciler ve velilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik olumsuz bir tutuma sahip oldukları, bu dersi ezbere dayalı ve sıkıcı bir ders olarak gördükleri bilinmektedir. ÇÇÖY ile zenginleştirilmiş sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler gerçekleştirilerek okul, aile ve toplum iş birliği ile yapılacak bu etkinlikler sayesinde öğrenciler ve velilerin sahip olduğu bu olumsuz tutumlarının değişmesi beklenmektedir. Ayrıca bu çalışma ile akademik anlamda ulusal/uluslararası yayın ortaya çıkacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Erzurum ili Pasinler ilçesi Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu 6 ve 7. sınıflarda öğrenim gören toplam 71 öğrenciyle,
- 8 haftalık uygulama süresiyle,
- 7. sınıf İnsanlar, Yerler ve Çevreler ve Bilim Teknoloji Toplum üniteleriyle sınırlıdır.

Varsayımlar

Bu araştırma;

- Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin veri toplama araçlarında yer alan sorulara samimi ve içtenlikle cevap verdikleri,
- Deney grubunda yer alan öğrencilerin kendilerine verilen görevleri eksiksiz yerine getirdikleri,
- Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin dışsal değişkenlerden eşit düzeyde etkilendikleri varsayımları üzerinden yürütülmüştür.

Terim ve Tanımlar

Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımı: Öğrenci temelli, öğrencinin bilgi ve deneyimlerine dayanan, günlük hayattan yararlanarak çocuğa öğrenme sorumluluğu veren bir öğretim yaklaşımıdır (Babul, 2007; Deveci & Selanik-Ay, 2014; Harman & Scotchmer, 1997; Hawes, 1988).

Akademik Başarı: Ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin ortaokul 7. Sınıf programında belirtilen kazanımlarını ne düzeyde kazandıklarını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan Akademik Başarı Testinden aldıkları puanlar öğrencilerin akademik başarı düzeyini belirtir (Aktan, 2012).

Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi: Ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki İnsanlar, Yerler ve Çevreler ve Bilim Teknoloji Toplum ünitelerinin akademik başarı düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmış çoktan seçmeli ölçme aracıdır (Aktan, 2012).

Tutum: Bireyin nesnelere, fikirlere, kurumlara, olaylara ve diğer insanlara ilişkin düşünce, duygu ve davranışlarını organize eden bir eğilimdir. Bireye aittir; bireyin duygu, düşünce ve davranışlarında tutarlı olmasını sağlar (Çetin, 2012).

Sosyalleşme Becerisi: Kişinin, belirli bir ortamda toplumsal olarak kabul göreceği hem kendisi hem de karşısındaki için faydalı olacak davranışlar sergilemesidir. Diğer bir deyişle sosyalleşme becerisi, bireyin çevreye uyumu ve uygun iletişim yolları ile karşılaşacağı sözlü ya da sözsüz çatışmalarla baş edebilme gücüdür (Alakır, 2006, s.22).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

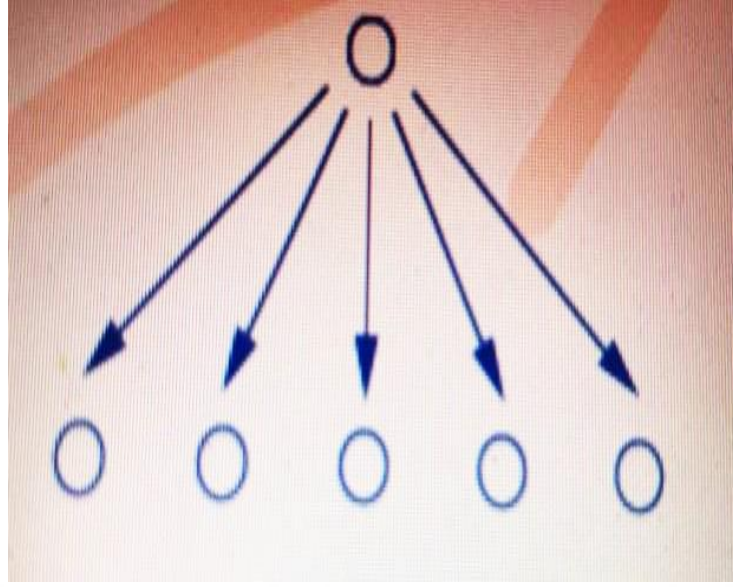
Bu bölümde ÇÇÖY'nin tanımı, özellikleri, tarihçesi, uygulama aşamaları, avantajları, dezavantajları ve ilgili araştırmalar gibi konulara yer verilmiştir.

Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımının Tanımı, Özellikleri ve Tarihsel Gelişimi

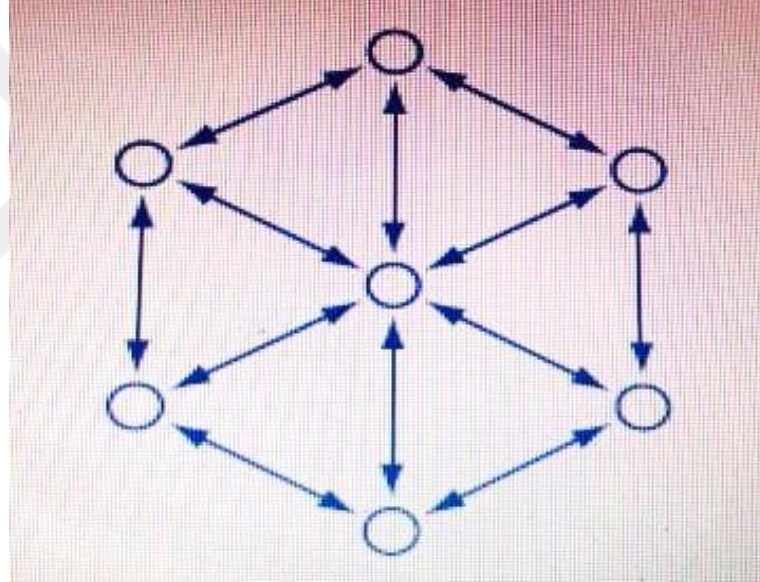
ÇÇÖY; temelinde öğrenci olan, öğrencinin bilgi ve deneyimlerine dayanan, günlük hayattan yararlanarak çocuğa öğrenme sorumluluğu veren, belli bir sorunla ilgili bilgi beceri kazandıran ve bu sorunlarla nasıl başa çıkabilecekleri noktasında yardımcı olan, eğlenceli, ayırıcı değil kapsayıcı olan aktif bir öğretim yaklaşımıdır (Babul, 2007; Deveci & Selanik-Ay, 2014; Durston vd., 2020; Harman & Scotchmer, 1997; Hawes, 1988). Bu yaklaşım aynı zamanda yetişkinler ile çocuk ortaklığını içeren, toplum içinde çocuğun sesinin daha fazla duyulmasına imkân sağlayan bir yaklaşımdır (Harman & Scotchmer, 1997). ÇÇÖY, eğitim sürecinde çocuğu, aileyi ve öğretmeni toplumun gelişimi için işe koşan bir yaklaşımdır (Babul, 2007).

ÇÇÖY, hayatın içinden konuları ele alan ve toplumsal sorunların fark edilmesini ve çözümlenmesini amaçlayan yaşam boyu öğrenmeyle ilişkilendirilen bir eğitim modelidir (Kirby & Gibbs, 2006). ÇÇÖY eğitimi, sabah zili ile başlayan ve okulun bitmesi ile sonlanan bir ortam olarak görmemektedir. Ayrıca bu yaklaşım eğitim ortamını oldukça esnek tutan ve herkesin kullanabileceği şekilde oluşturulabilen bir yaklaşımdır (Hawes, 1988). Eğitim ortamının esnek olması bu öğretim yaklaşımının; okullarda, mahallerde, farklı içeriklere sahip gruplarda, okul sonrası kulüplerde, kilise gruplarında, sağlık merkezlerinde, gençlik merkezlerinde uygulanmasına fırsat sağlamaktadır. Bu öğrenme yaklaşımında bilgiye sahip olan ve bilgiyi veren tek bir uzman yoktur. Bunun dışında katılımcıların uzman olduğu ve bilgiye ulaşmada hem öğrenen hem öğreten konumunda yer aldığı bir yaklaşımdır. Ayrıca bu yaklaşımı çocukların gelişimi için tüm öğretmenler, genç girişimciler, okul hemşireleri, aileler ve toplum için çalışan gruplar kullanabilmektedirler. Gelişmekte olan ülkelerde genelde bu projelere 9-13 yaş arası çocukların katılımı tercih edilmektedir (Gibbs vd., 2002).

Şekil 1. Öğrenmenin Tek Merkezden Aktarılma Örneği (Gibbs vd., 2002)

Şekil 2. Öğretme ve Öğrenmenin Birlikte Olduğu Ortam Örneği (Gibbs vd., 2002)

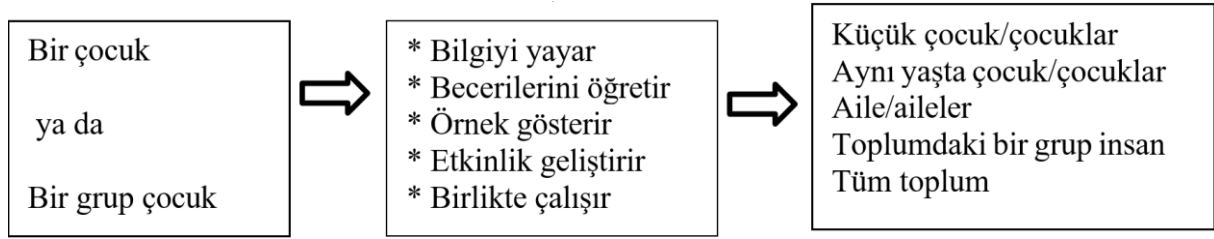
Hawes'e (1988) göre, ÇÇÖY'nin altında yatan üç önemli ilke vardır. Bunlar:

- Eğitim; çocuklar, aileler ve toplum için önemli olan şeylerle bağlantılıysa daha etkilidir.
- Okul içi ve okul dışı eğitimi hayatın bir parçası haline getirmek için mümkün olduğunca çevreyle yakından bağlantılı olmalıdır.
- Çocukların birbirini eğitmeye yardımcı olacak iradeye, beceriye ve motivasyona sahip olması gereklidir. Ayrıca bu konularda kendine güvenmelidir.

ÇÇÖY'de çocuklardan beklenen davranışlar; çocukların etkinlikler yaparak öğrendiği bilgiyi, kendinden küçük yaştaki çocuklara, akranlarına, topluma ve aile bireylerine

öğretmesidir (Ataman, 2009; Eryılmaz, 2919; Gibbs vd., 2002; Hanbury, 1994; Hawes vd., 1991; Işık, 2019).

Şekil 3. Çocuktan Çocuğa Eğitim Şeması (Işık, 2019).

ÇÇÖY'nin kullanılması durumunda;

- Çocuklar, toplumsal sorunların üzerinden gelmede kendilerini daha güçlü hissederler.
- Çocuklar, yapabileceklerini gördükleri için kendileri hakkında daha iyi hissederler.
- Çocuklar, grupla çalışmalarda daha iyi faaliyet gösterirler.
- Çocuklar, belirlenen konularda daha çok şey bilirler.
- Çocuklar, aileleri ve yetişkinlerle daha iyi iletişim kurarlar.
- Çocuklar, kendilerini ilgilendiren konularda daha çok konuşmaya istekli olurlar.
- Çocuklar, toplumdaki kaynaklar ve gelişmeler hakkında daha çok şey bilirler.
- Aile ve çocuğun içinde yaşadığı toplum, çocukların fikirlerine ve yeteneklerine saygı gösterir.
- Toplum, çocukları dinlemeye ve onları konulara dâhil etmeye daha açık olur.
- Çocuklar, öğrenmeye karşı daha olumlu tutum sergilerler.
- Çocuklar, özgüveni yüksek ve liderlik becerilerini geliştirme fırsatı bulurlar.
- Çocuklar, okul içinde kendilerini daha mutlu hissederler.
- Çocuklar, bir topluma ait olma duygusunu geliştirirler (Gibbs vd., 2002, Child to Child & Child Rights Connect, 2020).

ÇÇÖY'nin uygulanmasında önemli bir yere sahip olan yetişkinlerden beklenen davranışlar, çocukları desteklemeleri ve yönlendirmeleridir. Bunu yaparken işi kolaylaştırmaları gerekmektedir. Yaklaşım, yetişkinleri kolaylaştırıcı olarak görmekte ve onlardan çocukları öğrenmeye teşvik etmelerini beklemektedir. Bu nedenle kolaylaştırıcıların birtakım özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bunlar:

- Dikkatli dinleme,
- Çocukların fikirlerini ciddiye alma,
- Esnek olma,
- Açık ve ulaşılabilir olma,

- Sürece rehberlik etme,
- Çocukların ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma,
- Mizah duygusuna sahip olma,
- Sabırlı olma,
- Yaratıcı olma,
- Demokratik olma,
- Düzenli geri bildirim verme,
- Somut fırsatlar sağlama,
- Gücü paylaşma,
- Hatalarından ders çıkarmadır (Gibbs vd., 2002).

ÇÇÖY, David Morley ve Hugh Hawes tarafından çocuk sağlığına ne gibi katkılar sağlanacağını düşünceleri üzerine ortaya çıkmıştır (Bonati, tarih yok; Bonati, tarih yok; Child to Child & Child Rights Connect, 2020; Demir vd., 2009; Nishihara, 2000). İngiliz Hükümeti ve Dünya Sağlık Örgütü'nün çalışmaları ile çocuktan çocuğa eğitim programına ilk olarak 1978 yılında Alma Ata Bildirisinde yer verilmiştir (Şimay, 2022). Yaklaşım, Uluslararası Çocuk Yılında tanıtılmıştır. Londra'da sağlık ve eğitim uzmanları ile uluslararası alanda önde gelen danışmanların tavsiyeleriyle okul çağındaki çocukların temel sağlık bilgilerini akranlarına, kendinden küçük kardeşlerine iletmeleri amacıyla ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımın ortaya çıkmasındaki asıl sebep, çocuklara fırsat verildiğinde kendilerinin ve başkalarının sağlığına ve esenliğine katkı sağlayabilmelerini gösterebilmektir (Bonati tarih yok, Bonati tarih yok; Gibbs vd., 2002). Yaklaşım ile ilgili çalışmalar toplanıp 1992'de Temel Eğitim Kitabı haline getirilmiştir (Hawes & Bonati, 1992). Çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımı son 20 yılda tüm dünyada hızla yayılmıştır. UNICEF, UNESCO ve WHO gibi uluslararası kuruluşlar ÇÇÖY'yi tanımış, kendi programlarına dahil etmiş ve desteklemiştir (Nishihara, 2000). Bugün 70'ten fazla ülkede 250 çocuktan çocuğa projesi uygulandığı tahmin edilmektedir (Bonati, tarih yok, Bonati tarih yok; Babul, 2007; Gibbs vd., 2002; Hawes & Bonati, 1992).

ÇÇÖY, dünyanın fakir ülkelerinde birinci basamak sağlık hizmeti vermeye (sıtma, ishal gibi) dayanmaktadır. Bununla beraber 1990'lı yılların başında Manchester'da, çocukların diğer şartlar ve çevreye uyumunu sağlamak amacıyla projelerde çeşitli esneklikler yapılarak uygulanmaya başlanmıştır. Uluslararası Sağlık Servisi (NHS) küresel ve ulusal deneyimleri daha üst düzeye çıkartmak için bu yaklaşımı tercih ederek 1999'da Londra'da ilk çocuktan çocuğa projelerine başlamıştır. Lambeth ve Lewisham birinci kademe ve ikinci kademe okullarda, okul sonrası kulüpleri, yaz oyunları gibi alanlarda yaklaşık iki yıl süren bir çalışma

yapılmıştır. Londra’da ÇÇÖY’de iki genel aktivite kullanılmıştır. Bunlar popüler eğitim ve çocuk katılımıdır (Gibbs vd., 2002, s.6).

- **Popüler Eğitim:** Sosyal değişim için eğitim ÇÇÖY’nin temelini oluşturan faktörlerden biridir. İlk olarak Paolo Friere tarafından Brezilyalı köylülerle yaptığı okuryazarlık çalışmalarında dile getirilmiştir. Ardından popüler eğitim hem fakir hem de zengin ülkelerde uygulanmış, burada insanların kişisel deneyimleri ile sosyal problemleri arasında nasıl bir bağlantı olduğu konusu araştırılmıştır. Bu eğitim anlayışının amacı, insanların birlikte öğrenmesi ile ilgili olup bir uzmanın olmamasıdır. Bu yaklaşım, herkesin öğrettiği ve öğrendiği bir eğitim modelidir. Öğrencilerin neyi, nasıl öğreneceklerini şekillendirdikleri ve bunun için çaba gösterdikleri bir yaklaşımdır (Gibbs vd., 2002).
- **Çocuk Katılımı:** ÇÇÖY’nin ikinci ayağını oluşturmaktadır. En geniş anlamıyla çocukların çevrelerindeki dünyada anlamlı bir rol oynamasını ifade etmektedir. Bu yaklaşımda çocukların yapılacak etkinliklerde, toplumsal sorunları tanımlarında ve onlara çözüm bulmada aktif bir rol üstlenmeleri amaçlanmaktadır. Çocuğu toplumun gelişimi için önemli bir araç olarak görmektedir. Çocuk katılımının etkili olması için çalışma esnasında ailenin çocukların görüşlerine saygı duyması, onlara potansiyellerini ortaya çıkaracak yönlendirmelerde bulunması ve destek olması gerekmektedir (Gibbs vd., 2002).

ÇÇÖY’nin Aşamaları

ÇÇÖY; öğrenmenin kalıcı olmasını sağlayan, çocuğun aktif katılımını vurgulayan ve hayat boyu öğrenmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Gibbs vd., 2002; Hawes, 1988). Bu yaklaşım uygulanırken öğretmenin ve ailenin süreçte birtakım görevleri vardır. Bu yaklaşımda öğretmen süreçte hem öğrenen hem de çocuklara yol gösterici bir öğretmen olarak görülmektedir. Aile ise projede iki konumda yer almaktadır. Bunların ilki, çocukları yeri geldiğinde yönlendiren ve çocukların yeteneklerini ortaya çıkarmada onları destekleyen davranışlar göstermesidir. İkincisi ise projeden faydalanmaları ve kendilerini eğiterek toplumun değişimine katkı sağlamaları beklenmektedir (Fazlıoğlu, 2021). ÇÇÖY uygulanırken eğitim ortamları sınıf içi ve sınıf dışı olarak değişiklik göstermektedir. Uygulama yapılırken bazı öğretim yöntem ve teknikleri ile etkinlikler daha eğlenceli, öğrenmeler ise daha kalıcı hale getirilmektedir. Bu etkinlikler; resim, yazı tahtası, bilgi yarışmaları, hikâyeler, gözlemler, oyunlar, çizgi roman yazma, çiz ve anlat, şarkı, şiir, konuk çağırma, ziyaretler, tartışma grupları, drama ve öyküler yaratmadır (Ataman, 2009; Fazlıoğlu, 2021; Hawes vd., 1991).

Çocuktan çocuğa projelerinin hiçbirisi başka bir çocuktan çocuğa projesi ile benzerlik göstermemektedir. Çünkü hepsinin ayrı kökeni, boyutu ve amacı vardır (Hawes, 1998). ÇÇÖY, birbirini izleyen altı adımdan oluşmaktadır. Bu adımların her biri bir diğerinin parçası şeklindedir (Ataman, 2009; Deveci & Selanik-Ay, 2014; Gibbs vd., 2002; Hanbury, 1994; Hawes, 1988; Özyürek vd., 2016). Bu aşamalar uygulanırken; yetkiyi çocukla paylaşan, demokratik, çocukları dinleyen, düşüncelerine saygı duyan, çocuklara fırsatlar veren bir sınıf ortamı olmalıdır (Mwebi, 2012). ÇÇÖY'nin aşamaları şunlardır:

1. Adım: Grup Çalışması – Anlama- Çocukları Bir Araya Getirme

ÇÇÖY'nin ilk adımı olan anlama basamağı, tüm sürecin temelini oluşturmaktadır (Gibbs vd., 2002). Bu aşamada grup üyeleri birbiriyle tanışmakta, duygu paylaşımında bulunmakta ve başkalarının bakış açılarını anlamaya çalışmaktadır (Özyürek vd., 2016). Bu basamak çocuklara proje konusunu merak uyandıran etkinlik çalışmalarıyla buldurmakta ve onları konuya güdüleyerek öğrenmeye istekli ve hazır hale getirmektedir. Bu adımda; ip oyunu, işbirlikçi oyunlar, buz kırma, paraşüt oyunu, beden dili, yer değiştirme, kişisel poster, yarım kalmış hikâyeler, drama, gözlem, çizgi roman yazmak, resme dayalı rol oynama ve yaşantıların paylaşımı gibi etkinlikler kullanılmaktadır (Deveci & Selanik -Ay, 2014; Eryılmaz, 2019; Gibbs vd., 2002; Hawes vd., 1991). Anlama aşamasında çocuklara oyunlar için fikirlerini sorup önerilerinin alınması bu basamağın etkililiği için fayda sağlayacaktır (Gibbs vd., 2002).

2. Adım: Fikirlerimiz – Öğrenme (Bilgilendirme)- Faaliyetlerin Seçilmesi

Bu adımda amaç, çocuklardan kendileriyle ve toplumla ilgili konular üzerinde düşünceleri ve ardından bunları arkadaşlarıyla paylaşmalarıdır. Çocuğun çalışmaya daha çok katılması için sorunun yerel örneklerle sahip olması önemlidir (Hawes vd., 1991). Bu amaç doğrultusunda düşüncelerini söylemeleri için çocuklar teşvik edilmeli ve demokratik bir ortam sağlanmalıdır. Bu aşamada çocuklara açık uçlu sorular yöneltilmesi tercih edilmelidir. Ayrıca bu aşamada çocukların seçilen konuyla ilgili araştırma yaparak bilgi toplamaları ve ön bilgi oluşturmaları amaçlanmalıdır (Gibbs vd., 2002, Demir vd., 2009). Burada öğrenciye konu ile ilgili bilgi, beceri ve değer kazandırılmalıdır. Bu aşamada tüm çocukların katılımı sağlanmalıdır (Deveci & Selanik -Ay, 2014). Bu basamakta bilgi toplamak için yüz yüze görüşmeler, anketler, gözlemler ve konu ile ilgili tartışmalar yapılmaktadır. Toplanan bilgiler tablo ve grafiklerle istenirse gösterilebilmektedir (Akt., Ataman, 2009).

3. Adım: Konu Seçimi – Planlama

Bu aşamada öğrencilerin bir önceki adımda belirledikleri konu listesinden önemli olan konuları belirlemesi ile işe başlanmaktadır. Bu aşamada öğrencilerin seçecek oldukları konularda öğretmen onlara karar verme sürecinde yardımcı olmaktadır (Gibbs vd., 2002). Aynı zamanda çocukların konuyu çevreye, aileye, topluma ya da başka çocuklara nasıl kazandırılabilirliklerini planladıkları aşamadır. Bu aşamada kısacası hedef kitle, yapılacak etkinlikler ve bu etkinliklerin nasıl uygulanacağı belirlenmektedir (Deveci & Selanik- Ay, 2014).

4. Adım: Uygulama – İş Yapma

Bu aşama planlamanın eyleme geçtiği aşamadır. Bu adımda çocuklar deneyimler elde ederek toplum içinde başarılı olduğu hissini tatmaktadırlar. Çocuklar bu kısımda mesajlarını; afiş, poster, şiir, mektup, kukla gösterileri, skeçler, broşürler kullanarak iletebilirler (Gibbs vd., 2002).

5. Adım: Değerlendirme

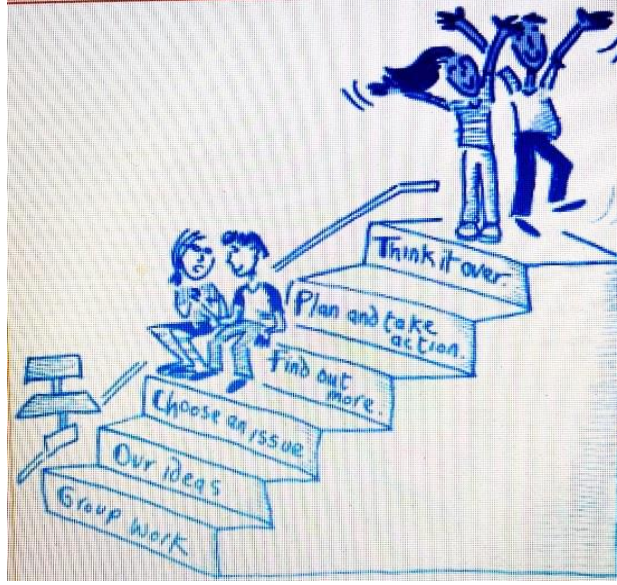
Bu adımda çocuklarla faaliyetler ve çalışmaların etkililiği değerlendirilerek tartışılmaktadır. Bu aşama “Neler öğrendik? Tekrar böyle bir projede yer almak ister misin? Neden? Tekrar yapmak istersen neleri değişik yapar ve neleri değiştirdiniz? Hangi beceriler kazandırdı? Süreçte en çok hangi kısımda daha iyi çalıştın? Hangi konuda daha iyisin? Proje amacına ulaştı mı? Çocuklar ve toplum arasındaki ilişkide herhangi bir değişiklik oldu mu? Sonuçlar neydi? Fikirler ve faaliyetler nasıl karşılandı?” gibi sorular sorularak süreç gözden geçirilmektedir (Eryılmaz, 2019; Deveci & Selanik-Ay, 2014; Gibbs vd., 2002; Hawes vd., 1991).

6. Adım: Genişletme

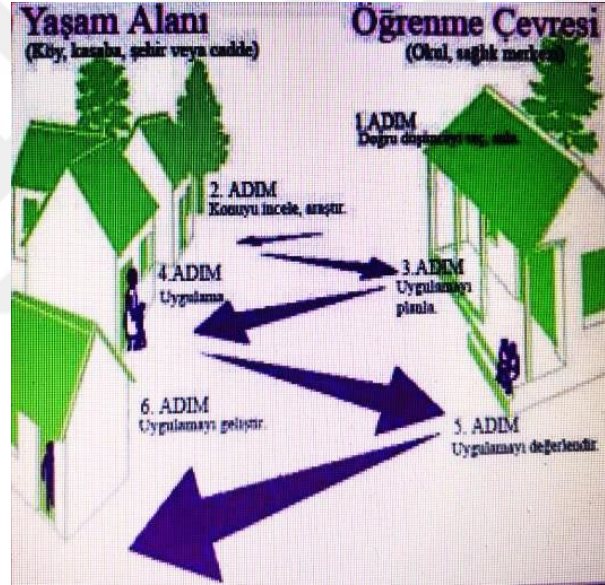
Çocuklardan uyguladıkları etkinlikleri zenginleştirmeleri istenerek öğrendiklerini başka hangi konularda uygulayabileceklerini belirleyerek bununla ilgili çalışma yapmaları istenen aşamadır (Deveci & Selanik -Ay, 2014).

ÇÇÖY'nin aşamalarına Şekil 4'te ve 5'te yer verilmiştir.

Şekil 4. ÇÇÖY'nin Aşamaları 1 (Gibbs vd., 2002)

Şekil 5. ÇÇÖY'nin Aşamaları 2 (Deveci & Selanik-Ay, 2014)

ÇÇÖY'nin Uygulama İlkeleri

- Çocuklar dikkatle dinlenmeli,
- Çocukların birlikte çalışması ve etkin katılımı için elverişli bir ortam sağlanmalı,
- Çocukların fikir ve deneyimleri ciddiye alınmalı,
- Çocuklara esneklik gösterilmeli,
- Açık ve ulaşılabilir olunmalı,
- Çocuklara çalışmaları için yeterli süre tanınmalı,
- Çocuklara çalışmalarında rehberlik edilmeli,
- Çocuklar çalışmalarında cesaretlendirilmeli,
- Çocukların ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı,

- Süreç eğlenceli hâle getirilmeli,
- Süreç boyunca sabırlı, yaratıcı ve demokratik olmaya özen gösterilmeli,
- Eleştirilere açık olunmalı ve hatalar bir öğrenme fırsatına dönüştürülmeli,
- Çocuklara somut öğrenme yaşantıları sağlanmalı ve
- Çocuklara çalışmaları konusunda düzenli dönüt verilmelidir (Demir vd., 2009, s.14).

ÇÇÖY'nin Avantajları

Çocuğu, aileyi ve toplumu içine alan, okul-toplum ilişkisini maksimum seviyeye çıkaran bu yaklaşımın avantajları şöyle sıralanabilir:

- Uygulanabiliridir,
- Yerel ortamlara uygundur,
- Maliyeti düşüktür,
- Öğrenci merkezlidir,
- Okul performansını ve öğrenme isteğini artırır,
- Liderlik becerisini geliştirir,
- Daha özgüvenli bireyler yetiştirir,
- Eğlenceli öğrenme ortamı sağlar,
- Çocuklarda bilgi, beceri, tutum değişikliği sağlar,
- Çocukların kendini değerli ve önemli gömesini sağlar,
- Çocuklara karar verme ve problem çözme becerisi kazandırır,
- Çocukların kendi kültürlerinden kopmamasını sağlar,
- Çocukların kendini, ailesini ve çevresini tanıma fırsatı sağlar,
- Aile ve topluma karşı aidiyet duygusunu geliştirir,
- Çocuğa eleştirel düşünme, akıl yürütme ve gözleme yeteneği kazandırır,
- Çocuklara bilgiyi yaparak yaşayarak, deneyimler kazanarak öğretme fırsatı verir,
- Çocuk ve yetişkin arasındaki ilişkinin güçlenmesine katkı sağlar,
- Çocukların sorumluluk duygusunu artırır,
- Grup çalışması becerisini geliştirir,
- Çocuklar da yaratıcılığı geliştirir,
- Çocuklarda hoşgörü, sevgi, saygı, empati, iletişim ve araştırma gibi becerileri geliştirir (Babul, 2007; Deveci & Selanik -Ay, 2014; Durston vd., 2020; Gibbs vd., 2002; Hanbury, 1994; Harman & Scortchmer, 1997; Hawes, 1988; Knight vd., 1990, Khamis, 2005; Kirby & Gibbs, 2006; Mwebi, 2012).

ÇÇÖY'nin Dezavantajları

ÇÇÖY çocuklara bilgi, beceri, tutum geliştirmede katkı sağlansa da uygulama sırasında birtakım olumsuzluklarla karşılaşılabilir. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- Ele alınan konunun müfredatta yer almaması durumunda öğretmenler çocuktan çocuğa etkinliklerine zaman ayırma konusunda isteksiz olabilirler.
- Toplu şekilde üretilen çocuktan çocuğa aktiviteleri model olarak faydalı olsa da öğretmenlerin eğitim atölyelerinde yeni aktiviteleri kendilerinin oluşturması daha etkili olabilmektedir. Fakat bu durum bazen öğretmenler için zor olabilir.
- Çocuktan çocuğa eğitimi yapmadan önce uygulama öncesi eğitim ve hizmet içi eğitim verilmezse uygulanmanın etkililiği azalabilir.
- Süreçte idarecilerin tutumu önemli olduğu için destek konusunda sıkıntı yaşanabilir.
- Öğretmenlere ne kadarda çocuktan çocuğa yaklaşımı öğretilse de ek öğretim materyalleri verilmedikçe ve düzenli şekilde başka kişilerle toplantılar yapılmazsa çoğu öğretmenin devam etmesi güçleşebilir.
- Proje için toplumsal bir sorun seçilirken uygun olmayan konular gündeme gelebilir (istismar, uyuşturucu bağımlılığı gibi).
- Öğrenme ortamının çocukların rahatça fikirlerini ifade edebileceği ortamlardan uzak olması öğrenci katılımını olumsuz yönde etkileyebilir.
- Çocuklar süreçte aktif olmazsa etkinliklerden sıkılabilirler. Bunun yaşanmaması için etkinliklerin öğrenciyle beraber seçilmesi daha uygun olabilir.
- Seçilen konu bazen yetişkinler tarafından tercih edilmeyebilir ve bu yüzden sürece katılmak istemeyebilirler.
- Öğretmenler öğrencileri okul dışında gözlemleyemedikleri için etkinlikleri yaparken aktif olup olmadıklarını bilemeyebilirler. Bunu önleyebilmek için etkinlik çalışması yapılırken çocuklardan bunları kayıt altına almaları istenebilir ve daha sonra okulda izleyip beraber değerlendirmesi yapılarak bu durumun önüne geçilebilir.
- Çocuklara süreçte iyi bir rehberlik yapılmalıdır hangi aşamada ne yapacaklarını, görevlerinin neler olacağını bilmelidirler yoksa istenilen amaca ulaşmak zorlaşabilir.
- Çocuktan çocuğa yaklaşımında yetişkinler bazen çocukları dinlemeyebilir, onlara fırsat tanımayabilir ve yeterli yönlendirmeyi yapmayabilirler bu da etkinliklerden bir sonuç alınamamasına sebep olabilir (Gibbs vd., 2002; Phinney & Evans, 1992)

Uluslararası Literatürde ÇÇÖY İle İlgili Yapılan Araştırmalar

ÇÇÖY ile ilgili dünyadaki örneklerle bakıldığında; Nepal’de “Bhutan Mülteci Kamplarında” çalışma yapılmış ve ÇÇÖY sayesinde çocukların liderlik becerileri gelişirken, sağlık ve hijyen konularında farkındalıklarının arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Romanya’da Sağlık Habercileri Derneğinin desteğiyle yapılan çalışmada çocuklar sağlık elçileri olarak yetiştirilmiş ve akranlarına sağlık konularında eğitim vermişlerdir. Bu sayede toplum genelinde sağlık bilincinin yükseltilmesini ve çocukların özgüvenlerinin artırılmasını amaçlamıştır. Batı Şeria ve Gazze’de yapılan “Çocuktan Çocuğa Yaklaşımı Yoluyla Çevre Sağlığı” adlı çalışmada bu bölgelerde, çocuklar çevre sağlığı konusunda eğitilmiş ve öğrendiklerini akranlarıyla paylaşarak topluluklarında çevre bilincinin artmasına katkıda bulunulduğu aynı zamanda çevresel sorunların azaltılmasına ve çocukların aktif vatandaşlık rollerini benimsemelerine destek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yemen’de yapılan “Sağlıklı Bir Gelecek Yolunda Somalili Mülteciler İçin İlköğretim Okulunda Çocuktan Çocuğa Göre Yaklaşımı” adlı çalışmada ÇÇÖY ile çocukların eğitim süreçlerine aktif katılımı sağlanmış ve okula devam oranlarının artmasına katkıda bulunulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çocukların sosyal uyum ve psikososyal iyilik hallerinde de olumlu gelişmelerin ortaya çıktığı görülmüştür (Harman & Scotchmer, 1997).

Babul (2007) tarafından 1995- 2007 yıllarını kapsayan çalışmada ÇÇÖY ile ilgili gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde gerçekleştirilen makale, tez gibi çalışmalar incelenmiş ve ÇÇÖY’nin hangi alanlarda nasıl sonuçlara ulaşıldığı incelenmiştir (Eryılmaz, 2019). Knight vd. (1990) tarafından “Jamaika Kırsalında Bir Çocuktan Çocuğa Programı” adlı çalışmada Jamaika’daki altı kırsal okulda ÇÇÖY ile ilgili bir program yürütülmüştür. Çalışmanın sonucunda çocukların yıl sonunda yapılan bilgi testinden daha yüksek puanlar aldığı, evdeki bazı uygulamalarda da gelişmeler gösterdiği görülmüştür. Çalışmada annelerin bazı alanlarda bilgi konusunda geliştiği ancak uygulamalarında gelişmediği görülmüştür. Morris (2005) tarafından “Bilgisayar aracılığı ile L2 Sınıfında Çocuktan Çocuğa Etkileşimi ve Geribildirim” adlı çalışma yapılmış ve öğrencilerin bilgisayar aracılığıyla gerçekleştirdikleri etkileşimlerde, akranlarının dil hatalarına yönelik düzeltici geribildirimler sunarak öğrenenlerin dil gelişimi üzerinde olumlu etkiler yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Mwebi (2012) tarafından “Çocuktan Çocuğa Göre Yaklaşımıyla HIV/AIDS Öğretimi” adlı çalışma Kenya’nın kırsal bölgelerindeki dördüncü sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada çocukların cinsel sağlık ve HIV enfeksiyonu riskleri konusundaki deneyimleri ve farkındalıkları ele alınmıştır. Araştırmada çocukların HIV/AIDS hakkında açıkça konuşma konusundaki tabuları yıkmaya zamanının geldiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Serpell vd. (2011) tarafından “Sivil Sorumluluğun Geliştirilmesi için Erken Eğitim Temelleri: Bir Afrika Deneyimi” adlı çalışmada Zambiya’da 17 yıl önce ÇÇÖY ile bir uygulama yapılmış ve çalışmada yer alan kişilerin 17 yıl sonra bu uygulamada öğrendiklerinin hatırlanıp hatırlanmadığına bakılmıştır. Programı tamamladıktan on yedi yıl sonra görüşülen genç yetişkinler, deneyimlerini hatırladıklarını ve sosyal beceri ve ahlaki değerlerin sonraki yaşamlarında uyguladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Leena & D’Souza tarafından “İlköğretimde Sağlık alanında Bağırsak Kurdu İstilasının Eğitiminde Çocuktan Çocuğa Göre Yaklaşımı” adlı çalışmada uygun şekilde eğitilen ve motive edilen akranlar aracılığıyla verilen sağlık eğitiminin, çocukların sağlıkla ilgili konularda bilgi seviyesini arttırdığına ulaşılmıştır. Ayrıca ÇÇÖY’nin çocukların ortak sağlık sorunları hakkında bilinçlenmesini sağlamak için etkili bir yöntem olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bhutta ve Sylva’ın Pakistan’da uygulanan “Çocuktan Çocuğa Görev Öğretim Yaklaşımının değerlendirilmesi” çalışmasında öğretmenlerin ÇÇÖY ile gerçekleştirilen uygulamaları teorik bilgileri öğretmedeki gibi iyi anlatamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu çalışma şehir merkezinde görev yapan öğretmenler ile şehir merkezinden uzak olan bölgelerde görev yapan öğretmenleri ÇÇÖY uygulamalarında gösterdikleri performans yönünden karşılaştırmış ve şehir merkezinden uzakta görev yapan öğretmenlerin performansının daha etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Alazab, Elsheikh & Kamal’ın “Child-to-child Health As A Model Of Community Participation For Combating Avian İnfluenza İn Selected Slum And Rural Areas” adlı çalışmasında ÇÇÖY ile yapılan eğitimin öğrencilerin kuş gribi ile ilgili bilgi düzeyinde artış olduğunu ortaya çıkarsa da bu durumun yeterince anlamlı olmadığı görülmüştür. Ayrıca çalışmanın sonucunda öğrencilerin sağlıkla ilgili günlük alışkanlıklarının da değiştiği görülmüştür. Freeman & Bunting’in “A child to child Approach To Promoting Healthier Snacking İn Primary School Children: A Randomised Trial İn Northern Ireland” adlı çalışmasında ÇÇÖY’nin öğrencilerde sağlıklı atıştırma alışkanlığına etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Bu çalışmayla ÇÇÖY ile uygulama yapan öğrencilerin daha çok sağlıklı atıştırma alışkanlıkları tüketmeye başladığı ve ayrıca öğrencilerde diş sağlığı ile ilgili farkındalığın attığı sonucuna ulaşılmıştır (Eryılmaz, 2019).

Dünyadaki çalışmalara bakıldığında ÇÇÖY’nin daha çok gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde uygulandığı görülebilir. Çalışmalarda sosyal sorun olarak görülen konulara çocuklar aracılığı ile çözümler bulunmak istenmiştir. Böylece toplumu eğitme yoluna gidilmiştir. Çalışma sonuçlarına bakıldığında bu konuda olumlu dönütler alınmış çocukta, ailede ve çevrede gözle görülen sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Ulusal Literatürde ÇÇÖY ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Ülkemizde ise ÇÇÖY ile ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Türkiye’de ÇÇÖY, T.C. Hükümeti ve UNICEF iş birliği ile 1991-1995 yılları arasında Adana’da beş farklı bölgede bulunan ilköğretim okullarında uygulanmıştır. Bu çalışma gezici tarım işçisi çocukların eğitimi üzerine yürütülmüştür. Ülkemizde yapılan diğer bir çalışma ise 2008 yılında Gazi Üniversitesinde bünyesinde uygulanan “Çocuk İşçiliği ile Eğitim Yoluyla Mücadele: Çocuktan Çocuğa Yaklaşımı Projesi”dir (Fazlıoğlu, 2021). Bu çalışmaların dışında akademik olarak yapılan çalışmalar ve sonuçları ise şu şekildedir: Özyürek vd. (2015) tarafından gerçekleştirilen “Çocuktan Çocuğa Yaklaşımı ile Ağız ve Diş Sağlığı Eğitimi” konulu çalışma yapılmış ve ÇÇÖY’nin okulöncesinden itibaren her öğretim düzeyinde aktif olarak kullanılabilecek bir yaklaşım olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özyürek vd. (2016) tarafından gerçekleştirilen “Çocuktan Çocuğa Diş Sağlığı Eğitiminin Değerlendirilmesi” konulu araştırma yapılmış ve ÇÇÖY’nin veli ve öğrencilerde kişisel olarak önemli kazanımlar elde ettiğini, ağız ve diş sağlığı konusunda yerel ve ulusal alanda toplumda farkındalık oluşmasına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ergün vd. (2013) tarafından yapılan Ödemiş’te “Okul Yaralanmalarının Önlenmesine Yönelik Çocuktan Çocuğa Eğitimi” konulu çalışma yapılmış ve okul hemşirelerinin ÇÇÖY’yi kullanarak öğrencilerin okul yaralanmalarının önlenmesine yönelik tutumlarını değiştirebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Deveci & Selanik- Ay’ın (2014) tarafından “Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuktan Çocuğa Göre Öğretim Yaklaşımına İlişkin Öğretim Uygulaması” konulu çalışma yapılmış ve ÇÇÖY’nin Sosyal Bilgiler dersinde yer verilmesi gereken bir yaklaşım olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Işık’ın (2019) tarafından “Bir İlkokulda Okul Kazalarının Önlenmesine Yönelik Çocuktan Çocuğa Eğitimi Etkinliği” konulu çalışma yapılmış ve çocuklara yönelik davranış değişimini hedefleyen araştırmalarda sağlık eğitimi verme yöntemi olarak ÇÇÖY’nin kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ataman’ın (2009) tarafından “Okul Öncesi Beslenme Eğitiminde Çocuktan Çocuğa Eğitim” konulu çalışma yapılmış ve ÇÇÖY çocukların beslenme alışkanlıklarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Eryılmaz’ın (2019) tarafından “Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Sosyal Sorumluluk Düzeyine Etkisi” konulu çalışma yapılmış ve ÇÇÖY’nin çocuklarda sosyal sorumluluğunu geliştirmeye katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Batak’ın (1997) tarafından “Okul Öncesi Çocukların Çevre Bilinci oluşturulmasında Çocuktan Çocuğa Göre Yaklaşımın Etkisi” konulu çalışma yapılmış ve ÇÇÖY ile öğrencilerin çevre bilincinde artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akar- Şahingöz’ün (2002) tarafından “Çocuktan Çocuğa Göre Yaklaşımın Öğrencilerin Beslenme Konusundaki Akademik Başarılarına Etkisi” konulu

Çalışma yapılmış ve beslenme ile ilgili konular öğretilirken 'nin kullanılabileceği ve verilecek eğitimin etkililiğini arttırmaya yardımcı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Demir vd. (2009) tarafından “ocuktan ocuğa Göre Yaklaşımın ğrencilerin Demokrasi ve İnsan Hakları ile İlgili Bilgi, Beceri, Tutum ve Değerleri zerindeki Etkisini” konulu çalışma yapılmış ve  ile öğrencilerin toplumsal konulara duyarlılığının arttığı, demokratikleşme süreçlerine katılım becerilerinin geliştiği ve insan hakları konusunda farkındalığı yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır. Eryılmaz ve Deveci (2022) tarafından “Sosyal Bilgiler Dersinde çocuktan çocuğa ğretim Yaklaşımının ğrencilerin Sosyal Sorumluluk Düzeylerine Etkisi” konulu çalışma yapılmış ve 'nin öğrencilerin sorumluluk düzeyini etkilediği, veli, ğrenci ve ğretmen görüşlerinin 'nin öğrencilerde sorumluluk gelişimine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Temel vd. (2024) tarafından “ocuktan ocuğa Yaklaşımı Temel Alınarak Hazırlanan Eğitim Etkinliklerinin Suriyeli ocukların Türkçe Dil Becerilerine Etkisi” konulu çalışma yapılmış ve ilköğretim 4. sınıfa devam eden geçici koruma altındaki Suriyeli ğrencilerin Türkçe dil beceri düzeylerinde 'nin etkili olduğu sonucuna ulaşılrken okulncesindeki kardeşlerinde ise yöntemin Türkçe dil gelişimini desteklemekle beraber istatistiksel olarak anlamlı çıkmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ülkemizde  çalışmalarına bakıldığında çoğunlukla okul öncesi eğitimde öğrencilere sağlık ve beslenme ile ilgili bilgi, beceri ve davranış kazandırmak amacıyla yapıldığı görülebilir. Bu araştırmalar da deneysel modellerle ve nitel yaklaşımlarla yürütülmüştür. Ne yazık ki devletin desteklediği ve MEB tarafından öncülük edilen bir ğretim projesi bulunmamaktadır. Ayrıca okul öncesi eğitimin dışındaki st kademelerde de (Ortaokul, Ortaöğretim, Yükseköğretim) herhangi bir çalışma yapılmamıştır (Akt., Eryılmaz, 2019).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, uygulama süreci, veri analizi, araştırmacının rolü, araştırmanın etiği ile geçerlilik ve güvenilirlik konularına ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, ÇÇÖY'nin sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarısı, derse yönelik tutumu ve sosyal becerileri üzerindeki etkisi incelenmiş olup, araştırmada karma yöntemin sıralı açıklayıcı deseni tercih edilmiştir. Karma yöntem araştırması, nitel ve nicel yöntemleri bir arada kullanarak veri toplama, analiz etme ve bütünleştirme imkânı sunan bir araştırma yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır. Karma yöntem araştırması, araştırma problemini kapsamlı ve çok boyutlu incelemek amacıyla, pragmatist felsefenin ilkeleri doğrultusunda nitel ve nicel yöntemleri birlikte kullanarak gerçekleştirilen araştırma olarak da tanımlanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 322). Bu çalışmada karma yöntemin kullanılmasındaki sebep araştırmaya tek boyuttan değil çok boyuttan bakabilmektir. Aynı zamanda araştırmaya zengin içerik sunarak ayrıntılı ve bütüncül bir sonuç ortaya koyabilmektir. Ayrıca araştırmanın sonuçlarını farklı yöntemler kullanarak elde edilen verileri birbiri içinde test etme fırsatı sunarak alanla ilgili daha doğru sonuçlara ulaşabilme fırsatı sağlamaktadır (Creswell, 2021; Kırıl & Kırıl, 2011; Tunalı vd., 2016; Yıldırım & Şimşek, 2016). Sıralı açıklayıcı desen, bizlere nicel yöntemle toplanan sonuçların nitel yöntemlerle destekleyerek açıklamasını ve ortaya koymasını sağlamaktadır (Kırıl & Kırıl, 2011; Yıldırım & Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Erzurum ili Pasinler ilçesinde bulunan bir devlet okulunda öğrenim gören 6. ve 7. sınıf düzeyindeki toplam 71 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde, araştırmaya erişimin kolaylığı ve gönüllü katılım esas alınarak uygunluk (elverişlilik) örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Uygunluk örnekleme, zaman, maliyet ve iş gücü gibi sınırlılıklar nedeniyle araştırmaya hız kazandıran, erişimi kolay ve çalışmaya gönüllü bireylerin seçildiği bir örnekleme yöntemidir. (Baki & Gökçek, 2012; Baltacı, 2018; Gurbetoğlu, 2018; Kılıç, 2013). Çalışmada araştırmacının uygulama yönteminden kaynaklı, öğrencilere süreçte yol gösterici olması gerektiğinden bu örneklem tercih edilmiştir.

Deneyisel Aşamada Yer Alan Katılımcılara Yönelik Bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. *Deneyisel Aşamada Yer Alan Katılımcılara Yönelik Bilgiler*

Çalışma Grubu	Kız	Erkek	Toplam
Deney Grubu	11	12	23
Kontrol Grubu	11	12	23
Toplam	22	24	46

Tablo 1’e bakıldığında araştırmaya toplam 22’ si kız ve 24’ü erkek olmak üzere toplam 46 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerden 23’ü deney grubunu, 23’ü ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Deney grubunda 11 kız ve 12 erkek öğrenci bulunurken, kontrol grubunda da 11 kız ve 12 erkek öğrenci yer almıştır. Öğrencilerin çalışmaya katılımı için velilere onay formu gönderilmiş ve gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmada ayrıca deney grubu öğrencilerinin dışında süreçte bazen aktif bazen pasif olacak olan 6. Sınıf öğrencileri de yer almaktadır. Deney grubu öğrencileri 6. Sınıf öğrencilerine öğrendiklerini, belirlenen grup arkadaşlarıyla beraber birtakım aktif öğrenme yöntemlerini kullanarak anlatacaklardır. Bu öğrenci grubu, Erzurum ili Pasinler ilçesinde bulunan bir devlet okulunun 6. sınıfında öğrenim gören 25 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *6. Sınıf Öğrencileri ile İlgili Demografik Özellikler*

Çalışma Grubu	Kız	Erkek	Toplam
6.sınıf akran grubu	16	9	25

Tablo 2’ye bakıldığında araştırmaya 6. Sınıf öğrencilerinden 16’sı kız, 9’u erkek olmak üzere toplam 25 öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu bölümde, veri toplama aracı olarak kullanılan akademik başarı testi, Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği, Sosyalleşme Becerisi Ölçeği, yarı yapılandırılmış görüş formları ve günlükler hakkında detaylı bilgiler sunulmuştur.

Akademik Başarı Testi

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımı’nın (ÇÇÖY) uygulanmasının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığını ölçmek amacıyla akademik başarı testi kullanılmıştır. 7. sınıf müfredatındaki 3. (İnsanlar, Yerler ve Çevreler) ve 4. (Bilim, Teknoloji ve Toplum) ünitelerine yönelik öğrenci

başarı seviyelerini belirlemek için, araştırmacı tarafından Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi hazırlanmıştır. Testin oluşturulmasında sosyal bilgiler dersi ile ilgili internet siteleri, MEB ders kitabı, MEB çalışma fasikülleri gibi (Azer, 2022; MEB, 2022; Sosyal Bilgiler Biz, 2022) kaynaklarından yararlanılmıştır. Hazırlanan başarı testi dört seçenekli ve çoktan seçmeli şeklinde oluşturulmuştur. Testin kapsam geçerliğinin sağlanması için testte bulunan soruların üniteleri dengeli olarak örnekleyen ve kapsayan soruların her birinin ölçmek istediği davranışı gerçekten ölçen bir test (Tekin, 2004, s. 45) olmasına özen gösterilmiştir. Bunun için ünitelerin kazanımlarını içeren bir belirtke tablosu hazırlanmış ve her bir kazanımı ölçecek soru havuzu oluşturulmuştur. Uygulama yapılacak iki üniteye toplam 8 kazanım yer almaktadır. Her kazanım için 4 soru oluşturulmuştur. Maddelerin kapsam geçerliliğini belirlemek için ölçme değerlendirme alan uzmanının görüşü alınmıştır. Testlerin güvenilirliğini belirlemek için ise 7. Sınıfta okuyan ve farklı okullarda bulunan 83 öğrenciye pilot çalışma yapılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 18 programında analiz edilmiştir. Sonuç olarak başarı testinin güvenirlik katsayısı (KR-20).78 olarak elde edilmiştir. Güvenilir bir çalışma ortaya çıkmış olsa da düzeltilmesi gereken ve çıkarılması gereken maddelerin olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle testte çıkan soruları değiştirerek yeniden 32 soruluk bir test oluşturulmuş ve 44 öğrenciye yeniden uygulanmıştır. Son uygulama sonucunda başarı testinin güvenirlik katsayısı (KR-20) .82 olarak elde edilmiştir. 0.70'ten büyük olması nedeniyle testin güvenilir olduğu görülmüştür. Başarı testinden çıkarılması gereken 6 madde çıkartılmış ve 26 maddeden oluşan yeni bir test elde edilmiştir. Oluşan testin ilk 12 sorusu İnsanlar, Yerler ve Çevreler ünitesi ile ilgili geri kalan 14 soru ise Bilim, Teknoloji ve Toplum ünitesi ile ilgilidir. İki üniteye toplam 8 kazanım bulunmakta ve bir kazanımdan en az 2 soru denk gelecek şekilde hazırlanmıştır. Geliştirilen Akademik Başarı Testi, deneysel çalışma öncesinde ön test, sonrasında ise son test olarak deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilere eş zamanlı uygulanmıştır. Uygulanan Akademik Başarı Testi Ek-1'de sunulmuştur.

Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği

Araştırmada, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Çalışkan (2009) tarafından geliştirilen Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, "5=Tamamen Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılmıyorum, 1=Hiç Katılmıyorum" şeklinde derecelendirilmiş 5'li Likert tipi bir yapıya sahiptir. Toplamda 11 olumsuz (3, 4, 12, 17, 18, 19, 21, 27, 31, 32 ve 33. maddeler) ve 22 olumlu ifadeden oluşan ölçek, 4 boyutlu bir yapıya sahiptir. Ölçekte yer alan maddeler, dört farklı boyutta öğrencilerin tutumlarını yansıtmaktadır: 8, 9, 10, 12, 13, 14, 20, 27 ve 30. maddeler dersin önemine; 4, 5, 11, 16, 17, 19, 21, 23, 28 ve 29. maddeler dersin ilgi çekiciliğine;

1, 2, 3, 6, 7, 15, 24, 25, 26 ve 32. maddeler dersin içeriğine ve 18, 22, 31 ve 33. maddeler derste yapılan etkinliklere ilişkin tutumları yansıtmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0.41 ile 0.84 arasında değişmektedir. Madde-test korelasyonları ise 0.20 ile 0.66 arasında değişen değerlere sahiptir. Ölçeğin genel iç tutarlılık güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.93 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlara ilişkin katsayıları ise şu şekildedir: iç tutarlılık güvenirlik katsayıları sırasıyla dersin önemine .83, dersin ilgi çekiciliğine .78, dersin içeriğine .80 ve derste yapılan etkinliklere ilişkin tutumları ise .63'tür (Çalışkan, 2009). Deney ve kontrol gruplarında uygulanan Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği Ek-2'de sunulmuştur.

Sosyalleşme Beceri Ölçeği

Bu çalışmada, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin sosyalleşme becerilerini ölçmek amacıyla Ataş vd. (2016) tarafından geliştirilen Sosyalleşme Beceri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 4-15 yaş aralığındaki çocukların sosyal beceri düzeylerini ölçmeye yönelik geliştirilmiş olup, ters yönlü maddesi bulunmayıp toplam 76 maddeden oluşmaktadır. "Her zaman yapar" (5) ile "Hiçbir zaman yapmaz" (1) arasında 5'li Likert tipi puanlama ile değerlendirilmiştir. Ölçek, "İlişki Başlatma ve Sürdürme Becerileri", "Atılmanlık Becerileri", "Duygulara Yönelik Beceriler", "Saldırgan Davranış ve Dürtülerle Başa Çıkma Becerileri", "Sorun Çözme Becerileri", "Plan Yapma ve Grupla Etkileşim" ile "Bir İş Yürütme Becerileri" olmak üzere yedi alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin yedi faktörlü yapısı, doğrulayıcı faktör analizi sonucunda güçlü olmamakla birlikte kabul edilebilir düzeyde uyum indeks değerleri vermiştir. Ölçeğin bütünü için test-tekrar test katsayısı 0.63 olarak hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) ölçeğin bütünü için 0.97, alt boyutlar için ise 0.84 ile 0.92 arasında değişen değerler göstermiştir. (Ataş vd., 2016). Uygulanan ölçek Ek-3'te sunulmuştur.

Yarı Yapılandırılmış Görüş Formları

ÇÇÖY hakkında öğrencilerden nicel veri araçlarına ek olarak çalışmayla ilgili derinlemesine bilgi toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüş formları kullanılmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüş formlarında yer alan soruların araştırmanın amacına hizmet edip etmediği hususunda uzman görüşlerine başvurulmuştur. Hazırlanan soruların anlaşılabilirliğini, aynı cevabı oluşturabilecek soruların olup olmadığını tespit edebilmek için ayrıca 2 Türkçe öğretmeni, bir alan uzmanı ve bazı öğrencilere gösterilmiştir. Ön çalışma ve uzman görüşünden sonra aynı anlama sahip olan ve çıkarılması gereken sorular elendikten sonra 7 soruluk bir yarı yapılandırılmış görüş formlarına son şekli verilmiştir. Birbirinden farklı olmak üzere iki yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Bu görüşme formlarından ilki, ÇÇÖY'nin öğrencilerde nasıl bir etki bıraktığını ve süreçte neler yaşadıklarını ayrıntılı

öğrenmek amacıyla deney grubuna uygulanmıştır. Diğeri ise deney grubunun uygulama yaptığı 6.sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Buradaki amaç ise uygulama yapılan sınıfın yapılan etkinlikle ilgili fikirlerini alarak yaklaşımla ilgili daha geniş bilgilere sahip olmaktır. Öğrenciler için hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüş formları Ek-4 ve Ek-5’te sunulmuştur.

Günlük

Deney grubu öğrencilerinden her hafta derste uygulanan yöntem (ÇÇÖY) ile ilgili her uygulamadan sonra kendilerini ifade etmeleri, derste neler kazandıkları ve uygulamayı nasıl değerlendirdikleri ile ilgili bir günlük tutmaları istenmiştir. Günlük için belirlenen sorular, uzman görüşleri doğrultusunda son şekline getirilerek uygulanmıştır. Soruların açık, anlaşılır olup olmadığını teyit etmek için 2 Türkçe öğretmene gösterilmiştir. Yazılan günlükler her ders sonrası toplanmış ve analizleri yapılmıştır. Öğrencilere uygulanan günlük soruları Ek-6’da sunulmuştur.

Süreç

Çalışmaya başlanmadan önce Atatürk Üniversitesi BAP biriminden araştırmamıza maddi destek olması açısından başvuruda bulunulmuştur. Ardından hazırlık aşamasına başlanmış ve öncelikle araştırmada kullanılan akademik başarı testi, yarı yapılandırılmış görüş formları ve günlük soruları hazırlanmıştır. Daha sonra öğrencilerin derse yönelik tutumları ve sosyalleşme becerilerini ölçmek için ölçekler bulunmuş ve izinler alınmıştır. Ardından ÇÇÖY ile öğretim yapılacak konulara ait etkinlikler ve ders planları (8 haftalık bir ders planı) hazırlanmıştır. Bu planlardan bazıları Ek-7’de sunulmuştur. Araştırmanın istenilen okulda yürütülebilmesi için ilgili kurum ve makamlardan gerekli olan izinler alınmıştır. Uygulama yapılan okulun okul müdürüne süreçle ilgili bilgi verilmiştir. İzinler alındıktan sonra uygulama başlatılmıştır. Bu izinler Ek- 8’de sunulmuştur.

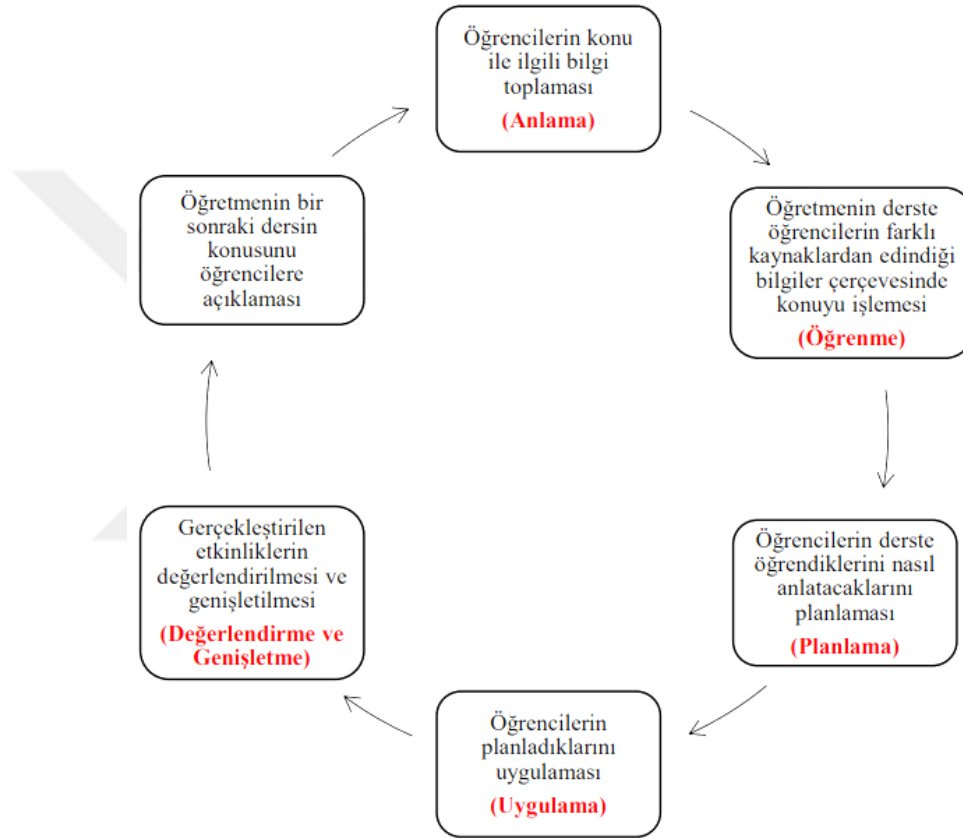
Araştırma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde, 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamındaki “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ile “Bilim, Teknoloji ve Toplum” üniteleri üzerinden yürütülmüştür. Çalışmada yer alan deney ve kontrol grupları, rastgele (random) yöntemle belirlenmiştir. Çalışmaya başlamadan önce çalışma grubunda yer alan öğrenciler ve onların velilerine gönüllü katılım belgesi imzalatılmıştır. Veli ve öğrenci onay formu Ek-9 ve Ek-10’da sunulmuştur.

Çalışmanın başlangıcında, deney ve kontrol gruplarına eş zamanlı olarak “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ile “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ünitelerine yönelik Akademik Başarı Testi, Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği ve Sosyalleşme Beceri Ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. Aynı ölçekler, 8 hafta sonra son test olarak tekrar deney ve kontrol gruplarına

uygulanmıştır. Çalışma sürecinde deney grubu ile yapılan derslerin ardından öğrenciler günlükler tutmuş ve her ders sonrası bunlar toplanmıştır.

Çalışma, haftada 3 ders saati olmak üzere 8 hafta boyunca yürütülmüştür. Çalışmada deney grubunda konuların öğretimi araştırmacının çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımını temele alarak hazırladığı etkinlik ve ders planına göre yapılmıştır. Kontrol grubunda ise MEB'in çalışma planına göre ders işlenmiştir. Deney grubuyla işlenen öğretim süreci Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. Deney Grubunda Gerçekleşen Öğretim Süreci (Eryılmaz, 2019, s.91)

Şekil 6'da görüldüğü üzere deney grubunda kullanılan yöntemin altı basamağı vardır. Anlama basamağında öğrenciler işlenen konu ile ilgili farklı kaynaklardan yararlanarak bilgi toplamışlardır. Öğrenme aşamasında, çocuklar elde ettiği bilgileri sınıfa getirmiş ve arkadaşlarıyla paylaşmışlardır. Öğretmen bunlar ışığında eksik olan noktalara değinmiş konuyu işlemiştir. Planlama aşamasında öğrencilerin etkinlikleri yapacağı grup arkadaşları belirlenmiş, uygulayacağı etkinlikler seçilmiş, nasıl uygulanacağı anlatılmıştır. Süreçte öğretmen rehberlik yapmıştır. Uygulama aşamasında öğrenciler okul içinde 6. Sınıf öğrencilerine belirledikleri ders saatlerinde hazırladıkları etkinlikleri uygulamışlardır. Değerlendirme aşamasında ise uygulama aşaması öğrencilerle değerlendirilmiş ve öğrencilere o hafta işlenen dersin günlüğü yazdırılıp toplanmıştır. Süreçle ilgili bazı etkinlikler Ek-11'da sunulmuştur.

Sosyal Bilgiler dersi 3 saat olduğu için anlama basamağındaki araştırma konularını öğrenciler evde yapmışlardır. Öğrenme ve planlama basamakları okulda 2 ders saati şeklinde gerçekleştirilmiştir. Uygulama basamağını öğrenciler kendi istedikleri ders saatinde okul içinde 6. Sınıflarla gerçekleştirmişlerdir. Çalışmalar gerçekleştikten sonra değerlendirme aşaması programda bir ders saatinin olduğu gün gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada öğrenciler yaptıkları etkinliklerin eksiklerini ya da değiştirmek istedikleri yerlerin neler olduğunu, farklı derslerde de yapmak isteyip istemediklerini ve konuyu farklı hangi etkinliklerle anlatabilecekleri ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir.

ÇÇÖY'nin uygulama süreci tamamlandıktan sonra deney grubu öğrencilerine yarı yapılandırılmış görüş formu uygulanmıştır. Ayrıca deney grubunun etkinlik yaptığı 6.sınıf öğrencilerine de bir yarı yapılandırılmış görüş formu uygulanmıştır.

Veri Analizi

Çalışma verilerinin analizinde SPSS18 programı kullanılmıştır ve anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğunu değerlendirmek için normal dağılım analizi yapılmıştır. Ek olarak, öğrencilerin akademik başarıları, derse yönelik tutumlarını ve sosyalleşme becerilerinin düzeyini incelemek üzere tanımlayıcı istatistiksel analiz gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde öncelikli olarak, Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeğinden elde edilen ön test ve son test puanlarının normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Bunun için basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri, mod, medyan ve ortalama gibi merkezi eğilim ölçütleri ile Shapiro-Wilk Normallik Testi analiz edilmiştir.

Tabachnick ve Fidell'e (2019) göre, verilerin normal dağılım göstermesi için çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1.5 aralığında olması gerekmektedir. George ve Mallery' ye (2020) göre ise bu değerlerin ± 2 aralığında olması, verilerin normal dağıldığını göstermektedir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Akademik Başarı, Tutum ve Sosyalleşme Ön Test- Son Test Sonuçlarına İlişkin Betimsel İstatistik ve Normallik Analiz Sonuçları

Grup	N	X	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk
Deney-Başarı-Ön	23	42.57	13.59	-.307	-.831	.285
Deney-Başarı-Son	23	67.28	18.44	-.197	-1.396	.061
Deney-Tutum-Ön	23	3.62	.53	-.342	-.282	.384

Tablo 3 (Devamı)

Deney-Tutum-Son	23	3.54	.50	.252	1.040	.532
Deney-Sosyalleşme-Ön	23	3.57	.46	-.298	-.184	.936
Deney-Sosyalleşme-Son	23	3.76	.48	-.451	.663	.539
Kontrol-Başarı-Ön	24	42.07	6.99	-.573	-.328	.171
Kontrol-Başarı-Son	23	58.10	12.59	.161	-.701	.548
Kontrol-Tutum-Ön	24	3.60	.48	-.001	-.595	.767
Kontrol-Tutum-Son	23	3.21	.50	-.087	-.756	.785
Kontrol-Sosyalleşme-Ön	24	3.51	.54	-.481	.065	.760
Kontrol-Sosyalleşme-Son	23	3.57	.64	-.649	-.105	.163

Tablo 3'e göre, deney ve kontrol gruplarının başarı, tutum ve sosyalleşme ön test-son test verilerinden elde edilen basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1.5 ile -1.5 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Shapiro-Wilks testi analizine göre, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin verileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamış, dolayısıyla verilerin normal dağılım gösterdiği ($p > 0.05$) belirlenmiştir. Bu sonuçlar, grupların denk olduğunu göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen nitel veriler, analiz çeşitlemesi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Bu süreçte, betimsel analiz ve içerik analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. İçerik analizi; belli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır. Bir mesajın belli özelliklerinin objektif ve sistematik bir şekilde tanınmasına yönelik çıkarımların yapıldığı bir tekniktir (Büyüköztürk vd., 2020, s.259). Betimsel analiz ise önceden belirlenen bir çerçeve doğrultusunda nitel verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanmasını içeren bir analiz yaklaşımıdır. (Yıldırım & Şimşek, 2016). Çalışmada yer alan nitel verilerin analizlerini neden- sonuç ilişkisini içinde derinlemesine incelemek, elde edilen verileri sistematik bir şekilde özetleyebilmek, kategori ve kodlarla verileri daha düzenli hale getirebilmek adına analiz

çeşitlemesi tercih edilmiştir. Uygulanan yarı yapılandırılmış görüş formları ve günlükler bu amaç doğrultusunda analiz edilmiştir.

Analiz sonuçlarından elde edilen veriler, kod, kategori ve temalara ayrılarak bulgular bölümünde tablolar halinde sunulmuştur. Temalar, sorulan soruların genel içeriğine bakılarak oluşturulmuştur. Kategoriler oluşturulurken, yarı yapılandırılmış görüş formlarında ve günlüklerde yer alan her soru kendi içinde ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Kategorileri kodlara ayırırken de sorularda esas alınan amaçları özetleyen anahtar kelime ya da kelime grupları alınmıştır. Örneğin, deney grubuna uygulanan yarı yapılandırılmış görüş formunda yer alan sorularda “Çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımı” tema olarak belirlenmiş ve 6 kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler; “Öğrencilerin Yaptıkları Etkinliklerle ilgili Görüşleri”, “ÇÇÖY Etkinliklerinin Öğrencilere Sağladığı Katkısına İlişkin Görüşleri”, “Öğrencilerin Başkalarına Bir Şeyler Öğretmelerinin Kendilerinde Oluşturduğu Duyguları”, “ÇÇÖY’nin Ders Başarısı ve Derse Yönelik Tutumların Değişimine Etkisi”, “Öğrencilerin ÇÇÖY’ yi Başka Derslerde Uygulayıp Uygulamama İstek ve Nedenlerine İlişkin” ve “ÇÇÖY’nin Uygulanışı Hakkında 7. Sınıf Öğrencilerin Görüş ve Önerilerine İlişkin” şeklindedir. Daha sonra katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda araştırmacı tarafından ortak kavramlar kod olarak belirlenmiş ve doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Öğrencilerin doğrudan cevaplarını verirken karışıklık yaşanmasın diye deney grubu öğrencilerini DÖ1, 6. Sınıf öğrencilerini ise 6Ö1 şeklinde belirtilmiştir.

Geçerlilik ve Güvenirlik

Çalışmada yer alan Sosyalleşme Beceri Ölçeği ve Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği’nin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları bu ölçekleri geliştiren araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Akademik Başarı Ölçeği araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve güvenilirlik katsayısı (KR-20) .82 olarak elde edilmiştir. Ayrıntılı geçerlilik ve güvenilirlik bilgilerine veri toplama araçları bölümünde yer verilmiştir.

Çalışmada kullanılan nitel verilerin geçerlilik ve güvenilirliğini arttırmak için araştırmacı birtakım önlemler alınmıştır (Eroğlu & Bektaş, 2016; Yıldırım & Şimşek, 2016). Çalışmanın iç geçerliliğinin sağlanması adına katılımcılarla süreç devam ederken sürekli etkileşim sağlanmış, uygulanan veri toplama tekniklerinin oluşturulmasında uzman görüşüne başvurulmuş, katılımcıların cevaplarının teyidi sağlanarak cevaplardan emin olunmak istenmiş, araştırmanın inandırıcılığının artırılması adına analiz çeşitlemesi kullanılmış ve katılımcıların duygu ve düşünceleri doğrudan alıntılama şeklinde verilmiştir. Dış geçerliliği sağlamak için çalışmada; araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması,

verilerin analizi ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Çalışmada nitel verilerin güvenilirliği için bulgular kısmında sonuçlar yorumlanmadan doğrudan alıntı şeklinde verilmiş ve sonuç kısmında uygun şekilde açıklanmıştır.

Araştırmacının Rolü

Araştırmacı, bu araştırmanın tüm aşamalarında aktif bir şekilde yer almıştır. Araştırmacı; çalışma öncesinde resmî kurumlardan, okul yönetiminden, çalışmaya katılan öğrenci ve velilerinden onaylar almıştır. Çalışmaya başlamadan önce araştırmacı hem süreçle ilgili hem de yeni öğrenecekleri öğretim yöntemi ile ilgili deney grubu öğrencilerini bilgilendirmiştir. Araştırmacı uygulama öncesinde deney grubuna uygulanacak öğretim yaklaşımını ders kazanımlarına göre planlamış sonrasında da uygulamıştır. Araştırmacı uygulama sırasında öğrencilere her konuda destek ve yol gösterici olmuştur. Araştırmacı süreçte öğrencilere haftalık günlükler tutturup kayıt altına almıştır. Süreç sonunda ise hem deney grubuna hem de deney grubunun çalışma yaptığı 6.sınıf öğrencilerine yarı yapılandırılmış görüş formunu uygulamıştır. Araştırmacı verilerin analiz sürecinde yer almış, sonuçları değerlendirme ve yorumlamasını da yapmıştır.

Araştırmanın Etiği

Araştırma uygulanması için üniversiteden etik kurul izni alınmıştır ve Ek-12’de sunulmuştur. Yine araştırmanın uygulanacağı okul için Erzurum MEM’den uygulama izni alınmıştır ve Ek-8’de sunulmuştur. Ayrıca araştırmada yer alan Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği ve Sosyalleşme Beceri Ölçeğinin kullanılabilmesi için bu ölçekleri geliştiren araştırmacılar ile iletişime geçilerek izinler alınmıştır ve Ek -13’te sunulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Bu bölümde; akademik başarı testi, sosyalleşme beceri ölçeği, sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği, günlük ve yarı yapılandırılmış görüş formlarından elde edilen verilerin analiz ve bulgularına yer verilmiştir.

ÇÇÖY'nin Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ÇÇÖY'nin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen nicel verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	T	P
Başarı Ön test	Deney	23	42.5739	13.59	32.877	0.157	.876 (*)
	Kontrol	2	42.0730	6.99			

*p>0.05

Tabloya 4' e göre yapılan bağımsız örneklem t testi sonucuna göre deney ve kontrol grupları arasındaki akademik başarı farkı istatistiksel açıdan anlamlı ($t_{32,877} = 0.157$, $p > 0.05$) görünmemektedir. Elde edilen bulgulardan grupların denk olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Deney Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

		N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	P
Deney Grubu	Ön Test	23	42.5739	13.59683	22	-7.117	.000 (*)
	Son Test	23	67.2835	18.44761			

*p<0.05

Tablo 5 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılığın ($t_{22} = -7.117$, $p < 0.05$) olduğu tespit edilmiştir. Ön test ve son test puanlarının ortalamaları arasında 24.71 puanlık fark bulunmaktadır.

Tablo 6. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

		N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
Kontrol Grubu	Ön Test	23	42.0730	6.99281	45.541	-6.897	.000 (*)
	Son Test	23	58.1009	12.59317			

*p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılığın ($t_{22}=-6.897$, $p<0.05$) olduğu tespit edilmiştir. Ön test ve son test puanlarının ortalamaları arasında 16.03 puanlık fark bulunmaktadır.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
Akademik Başarı Son Test	Deney	23	67.2835	18.44761	38.846	1.972	0.056
	Kontrol	23	58.1009	12.59317			

p>0.05

Tablo 7 incelendiğinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarı son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık ($t_{38.846}=-1.972$, $p<0.05$) olduğu tespit edilmiştir.

ÇÇÖY'nin Öğrencilerin Sosyalleşme Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında bu bölümde ÇÇÖY'nin öğrencilerin sosyalleşme becerisi üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen nicel verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 8. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sosyalleşme Becerisi Ön Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
İlişki	Deney	23	3.54	.51	45	-.269	.79
	Kontrol	24	3.58	.48			

Tablo 8 (Devamı)

Alınganlık	Deney	23	3.64	.56	45	-.274	.79
	Kontrol	24	3.69	.71			
Duygular	Deney	23	3.50	.59	45	.133	.90
	Kontrol	24	3.47	.77			
Saldırgan	Deney	23	3.65	.49	45	1.517	.14
	Kontrol	24	3.32	.90			
Sorun Çözme	Deney	23	3.97	.57	45	1.413	.17
	Kontrol	24	3.64	.94			
Plan	Deney	23	3.55	.63	45	2.388	.02*
	Kontrol	24	3.00	.91			
Grupla İletişim	Deney	23	3.81	.44	45	1.032	.31
	Kontrol	24	3.65	.60			
Genel	Deney	23	3.64	.35	45	1.019	.31
	Kontrol	24	3.51	.54			

Tablo 8 incelendiğinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin sosyalleşme ön test sonuçları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testine göre, "Plan" boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur ($t = 2.388$, $p = 0.02$). Diğer boyutlarda ise anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir: "İlişki" ($t = -0.269$, $p = 0.79$), "Alınganlık" ($t = -0.274$, $p = 0.79$), "Duygular" ($t = 0.133$, $p = 0.90$), "Saldırgan" ($t = 1.517$, $p = 0.14$), "Sorun Çözme" ($t = 1.413$, $p = 0.17$), "Grupla İletişim" ($t = 1.032$, $p = 0.31$) ve "Genel" ($t = 1.019$, $p = 0.31$). Bu sonuçlar, "Plan" boyutunda deney grubunun kontrol grubuna göre anlamlı bir fark gösterdiğini, ancak diğer boyutlarda gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 9. Deney Grubu Öğrencilerinin Sosyalleşme Becerisi Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
İlişki	Ön Test	23	3.54	.51	22	-.699	.49
	Son Test	23	3.68	.62			
Alınganlık	Ön Test	23	3.64	.56	22	-.727	.48
	Son Test	23	3.78	.81			

Tablo 9 (Devamı)

Duygular	Ön Test	23	3.50	.59	22	-1.679	.11
	Son Test	23	3.87	.78			
Saldırgan	Ön Test	23	3.65	.49	22	-.064	.95
	Son Test	23	3.66	.64			
Sorun Çözme	Ön Test	23	3.97	.57	22	-.196	.85
	Son Test	23	4.01	.71			
Plan	Ön Test	23	3.55	.63	22	-1.127	.27
	Son Test	23	3.74	.63			
Grupla İletişim	Ön Test	23	3.81	.44	22	.018	.99
	Son Test	23	3.80	.59			
Genel	Ön Test	23	3.64	.35	22	-.808	.43
	Son Test	23	3.76	.48			

Tablo 9 incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin sosyalleşme ön test ve son test sonuçları arasında yapılan bağımlı örneklem t-testine göre, tüm boyutlarda anlamlı bir fark bulunmamıştır. "İlişki" ($t = -0.699$, $p = 0.49$), "Alınganlık" ($t = -0.727$, $p = 0.48$), "Duygular" ($t = -1.679$, $p = 0.11$), "Saldırgan" ($t = -0.064$, $p = 0.95$), "Sorun Çözme" ($t = -0.196$, $p = 0.85$), "Plan" ($t = -1.127$, $p = 0.27$), "Grupla İletişim" ($t = 0.018$, $p = 0.99$) ve "Genel" ($t = -0.808$, $p = 0.43$) boyutlarında yapılan analizler, anlamlı bir değişiklik olmadığını göstermektedir. Bu sonuçlar, deney grubundaki öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinde test edilen boyutlar açısından anlamlı bir fark yaşamadıklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 10. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sosyalleşme Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
İlişki	Ön Test	23	3.57	.49	22	-.983	.34
	Son Test	23	3.74	.62			
Alınganlık	Ön Test	23	3.73	.70	22	.416	.68
	Son Test	23	3.64	.90			
Duygular	Ön Test	23	3.47	.79	22	-.698	.49
	Son Test	23	3.62	.91			

Tablo 10 (Devamı)

Saldırgan	Ön Test	23	3.33	.92	22	1.280	.21
	Son Test	23	3.05	.79			
Sorun Çözme	Ön Test	23	3.65	.96	22	-.057	.96
	Son Test	23	3.67	1.03			
Plan	Ön Test	23	3.95	.89	22	-1.306	.21
	Son Test	23	3.28	.97			
Grupla İletişim	Ön Test	23	3.63	.60	22	-.286	.78
	Son Test	23	3.68	.78			
Genel	Ön Test	23	3.50	.55	22	-.413	.68
	Son Test	23	3.57	.64			

Tablo 10 incelendiğinde kontrol grubu öğrencilerinin sosyalleşme ön test ve son test sonuçları arasında yapılan bağımlı örneklem t-testine göre, tüm boyutlarda anlamlı bir fark bulunmamıştır. "İlişki" ($t = -0.983$, $p = 0.34$), "Alınganlık" ($t = 0.416$, $p = 0.68$), "Duygular" ($t = -0.698$, $p = 0.49$), "Saldırgan" ($t = 1.280$, $p = 0.21$), "Sorun Çözme" ($t = -0.057$, $p = 0.96$), "Plan" ($t = -1.306$, $p = 0.21$), "Grupla İletişim" ($t = -0.286$, $p = 0.78$) ve "Genel" ($t = -0.413$, $p = 0.68$) boyutlarında yapılan analizler, anlamlı bir değişiklik olmadığını göstermektedir. Bu sonuçlar, kontrol grubundaki öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinde test edilen boyutlar açısından anlamlı bir fark yaşamadıklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 11. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sosyalleşme Becerisi Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
İlişki	Deney	23	3.68	.62	44	-.349	.73
	Kontrol	23	3.74	.62			
Alınganlık	Deney	23	3.78	.81	44	.538	.59
	Kontrol	23	3.64	.90			
Duygular	Deney	23	3.87	.78	44	.997	.32
	Kontrol	23	3.62	.91			
Saldırgan	Deney	23	3.66	.64	44	2.865	.01*
	Kontrol	23	3.05	.79			

Tablo 11 (Devamı)

Sorun Çözme	Deney	23	4.01	.71	44	1.302	.20
	Kontrol	23	3.67	1.03			
Plan	Deney	23	3.74	.63	44	1.906	.06
	Kontrol	23	3.28	.97			
Grupla İletişim	Deney	23	3.80	.59	44	.599	.55
	Kontrol	23	3.68	.78			
Genel	Deney	23	3.76	.48	44	1.119	.27
	Kontrol	23	3.57	.64			

Tablo 11 incelendiğinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin sosyalleşme son test sonuçları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testine göre, "Saldırgan" boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur ($t = 2.865$, $p = 0.01$). Diğer boyutlarda ise anlamlı fark gözlemlenmemiştir: "İlişki" ($t = -0.349$, $p = 0.73$), "Alınganlık" ($t = 0.538$, $p = 0.59$), "Duygular" ($t = 0.997$, $p = 0.32$), "Sorun Çözme" ($t = 1.302$, $p = 0.20$), "Plan" ($t = 1.906$, $p = 0.06$), "Grupla İletişim" ($t = 0.599$, $p = 0.55$) ve "Genel" ($t = 1.119$, $p = 0.27$). Bu sonuçlar, sadece "Saldırgan" boyutunda deney grubunun kontrol grubuna göre anlamlı bir fark gösterdiğini, diğer boyutlarda ise gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmadığını ortaya koymaktadır.

ÇÇÖY'nin Öğrencilerin Derse Yönelik Tutumları Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında bu bölümde ÇÇÖY'nin öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen nicel verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 12. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tutum Ön Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
Önem	Deney	23	3.83	.62	45	.038	.97
	Kontrol	24	3.82	.59			
İlgi Çekicilik	Deney	23	3.73	.66	45	.805	.43
	Kontrol	24	3.59	.59			
İçerik	Deney	23	3.57	.61	45	-.142	.89
	Kontrol	24	3.60	.44			

Tablo 12 (Devamı)

Etkinlikler	Deney	23	3.14	.96	45	-.018	.99
	Kontrol	24	3.15	.73			
Tutum Genel	Deney	23	3.64	.59	45	.249	.80
	Kontrol	24	3.60	.48			

Tablo 13 incelendiğinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin tutum ön test sonuçları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testine göre, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Önem: $t = 0.038$, $p = 0.97$; İlgi Çekicilik: $t = 0.805$, $p = 0.43$; İçerik: $t = -0.142$, $p = 0.89$; Etkinlikler: $t = -0.018$, $p = 0.99$; Genel Tutum: $t = 0.249$, $p = 0.80$). Bu sonuçlar, deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçları açısından ölçülen boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 13. Deney Grubu Öğrencilerinin Tutum Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
Önem	Ön Test	23	3.83	.62	22	1.695	.10
	Son Test	23	3.55	.62			
İlgi Çekicilik	Ön Test	23	3.73	.66	22	1.004	.33
	Son Test	23	3.57	.51			
İçerik	Ön Test	23	3.57	.61	22	-.396	.70
	Son Test	23	3.64	.53			
Etkinlikler	Ön Test	23	3.14	.96	22	-.236	.82
	Son Test	23	3.21	.76			
Tutum Genel	Ön Test	23	3.64	.59	22	.650	.52
	Son Test	23	3.54	.50			

Tablo 13 incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin tutum ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Önem: $t = 1.695$, $p = 0.10$; İlgi Çekicilik: $t = 1.004$, $p = 0.33$; İçerik: $t = -0.396$, $p = 0.70$; Etkinlikler: $t = -0.236$, $p = 0.82$; Genel Tutum: $t = 0.650$, $p = 0.52$). Bu sonuçlar, deney grubundaki öğrencilerin tutumları üzerinde yapılan müdahalenin, ölçülen boyutlar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir değişikliğe yol açmadığını göstermektedir.

Tablo 14. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tutum Ön Test-Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımlı Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	P
Önem	Ön Test	24	3.77	.54	22	2.388	.03*
	Son Test	23	3.31	.55			
İlgi Çekicilik	Ön Test	24	3.55	.57	22	1.743	.10
	Son Test	23	3.23	.59			
İçerik	Ön Test	24	3.56	.42	22	1.675	.11
	Son Test	23	3.27	.58			
Etkinlikler	Ön Test	24	3.07	.63	22	1.328	.20
	Son Test	23	2.75	.73			
Tutum Genel	Ön Test	24	3.55	.44	22	2.126	.04*
	Son Test	23	3.21	.50			

Tablo 14 incelendiğinde kontrol grubu öğrencilerinin tutum ön test ve son test sonuçları arasında sadece "Önem" ve "Genel Tutum" boyutlarında anlamlı farklar bulunmuştur (Önem: $t = 2.388$, $p = 0.03$; Genel Tutum: $t = 2.126$, $p = 0.04$). Diğer boyutlarda ise anlamlı bir fark gözlenmemiştir (İlgi Çekicilik: $t = 1.743$, $p = 0.10$; İçerik: $t = 1.675$, $p = 0.11$; Etkinlikler: $t = 1.328$, $p = 0.20$). Bu sonuçlar, kontrol grubundaki öğrencilerin "Önem" ve "Genel Tutum" boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir değişiklik yaşadığını, ancak diğer boyutlarda değişiklik gözlenmediğini göstermektedir.

Tablo 15. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tutum Son Test Sonuçlarına Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Analiz Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	P
Önem	Deney	23	3.55	.62	44	1.339	.19*
	Kontrol	23	3.31	.55			
İlgi Çekicilik	Deney	23	3.57	.51	44	2.047	.047*
	Kontrol	23	3.23	.59			
İçerik	Deney	23	3.64	.53	44	2.249	.03*
	Kontrol	23	3.27	.58			

Tablo 15 (Devamı)

Etkinlikler	Deney	23	3.21	.76	44	2.071	.04*
	Kontrol	23	2.75	.73			
Tutum Genel	Deney	23	3.54	.50	44	2.240	.03*
	Kontrol	23	3.21	.50			

Tablo 15 incelendiğinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin tutum son test sonuçları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testine göre, gruplar arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Deney grubu, kontrol grubuna kıyasla "İlgi Çekicilik" ($t = 2.047$, $p = 0.047$), "İçerik" ($t = 2.249$, $p = 0.03$), "Etkinlikler" ($t = 2.071$, $p = 0.04$) ve "Genel Tutum" ($t = 2.240$, $p = 0.03$) boyutlarında anlamlı olarak daha yüksek puanlar almıştır. "Önem" boyutunda ise anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t = 1.339$, $p = 0.19$). Bu sonuçlar, deney grubunun, kontrol grubuna göre bu boyutlarda daha olumlu tutum sergilediğini göstermektedir.

Görüş Formları ve Günlüklere Ait Bulgular

Bu kısımda deney grubu ile gerçekleştirilen derslerin sonucunda ÇÇÖY' yi derinlemesine değerlendirmek, nicel verileri desteklemek ve daha anlamlı olmasını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüş formlarının ve günlüklerin analizi içerik analizlerine uygun şekilde yapılmış ve yorumlanmıştır.

Deney Grubuna Uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüş Formundan Elde Edilen Bulgular

8 hafta boyunca uygulanan öğretim yaklaşımının deney grubundaki öğrenciler tarafından nasıl değerlendirildiğini öğrenmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüş formu uygulanmış, toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve bulgular, tema kod ve frekanslarıyla birlikte tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır.

Tablo 16. ÇÇÖY Etkinliklerine İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
En çok beğenilen etkinlikler	Rol oynama	3
	Drama	2
	Kitapçık hazırlama	2
	Broşür hazırlama	2
	Pano	1
	Sunum yapmak	1
	Poster hazırlama	1
Görüş belirtilmeyen etkinlikler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	11
Toplam		22

Tablo 16 (Devamı)

En az beğenilen etkinlikler	Pano hazırlama	2
	Broşür hazırlama	2
	Slayt – sunu hazırlama	2
	Bilgi masası	1
	Drama	1
	Okul sitesine yazı hazırlama	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	7
Tüm etkinlikleri beğenenler		6
Toplam		22

Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin en çok beğendiği etkinlik olarak ilk sırada rol oynama etkinliği görülmektedir. Ardından sırayla drama, kitapçık hazırlama, broşür hazırlama, pano oluşturma, sunum yapma ve poster hazırlama etkinliklerini beğendikleri görülmektedir. 11 öğrenci en çok beğenilen etkinliklerde yaptıkları çalışmalarını beğendiklerini belirtmişlerse de etkinliğin adını yazmadıkları için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında yer verilmiştir. Tablo 16’ da ayrıca öğrencilerin en az beğendikleri etkinlikler arasında ilk sırada pano, broşür, slayt ve sunu hazırlama etkinlikleri görülmektedir. Ardından sırayla bilgi masası, drama ve okul sitesine yazı hazırlama etkinliklerinin beğenilmediği görülmektedir. En az beğenilen etkinliklerde 7 öğrenci beğenmedikleri etkinliklerin adını yazmadıkları için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında yer verilmiştir. En az beğenilen etkinliklere 6 öğrenci olumsuz bir yanıt vermemiş yaptıkları tüm etkinlikleri beğendikleri görülmektedir. Bunlardan hareketle öğrencilerin ÇÇÖY etkinliklerinde etkileşimli, yaratıcılığı geliştiren, deneyim temelli etkinliklere daha fazla ilgi gösterdiği görülmektedir. Öğrencilerin bilgi aktarımı ve tek yönlü sunumların yerine uygulamaya dönük, yaparak yaşayarak öğrendikleri ve iş birlikli etkinlikleri beğendikleri sonucuna varılabilmektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY etkinlikleri ile ilgili aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

DÖ1 “Benim bu etkinlikte gruplar halinde çalışmalar yaptık ve en hoşuma giden ise yerleşmeyi etkileyen faktörler oldu.”, “Gerçekten macera heyecan yaşayıp çok güzel şeyler yaptık.”

DÖ2 “Gerçekten macera, heyecan yaşayıp çok güzel şeyler yaptık.”

DÖ3 “Birçok eğlenceli etkinlik yaptık. Yerleşme ve seyahat hakkının kısıtlanma draması hoşuma gitti.”. Beğenmediği etkinlik olarak “Avrupa’daki bilimsel gelişmeler oldu. Çünkü arkadaşlarım katılım sağlamadı.”

DÖ4” *En iyisi yerleşmeyi etkileyen faktörler oldu çünkü grupça ve güzel hareket ettik.”*

DÖ5 “4.ve 3. Etkinlikler kötü oldu. Belki dinleselerdi, saygılı olsalardı güzel olurdu hiç iyi davranmadılar.”

DÖ8 “Bilgi tanıtım masaları, kitapçıklar, münazara, pano, broşür yaptık. En hoşuma giden kitapçık oldu.”

DÖ9 “Bugüne kadar en güzeli bilim insanı yerine geçmek çünkü anlatma biçimi çok güzeldi.”

DÖ11 “Sosyal projesinde en çok hoşuma giden rol yapma”

DÖ17 “Bu süreçte farklı etkinlikler yaptım. En çok hoşuma giden etkinlikler kitap yapmak oldu. Çünkü herkes görev dağılımı yaptığı için güzeldi.”

DÖ12 “Slayt hazırlarken hiç hoşuma gitmedi internet çekmedi bizde hazırlayamadık ve boşuna zaman gitti.”

DÖ13 “Hoşuma gitmeyen etkinlik olmadı ama zorlandığım etkinlikler oldu.”

DÖ15 “En az hoşuma giden etkinlik 1. Etkinlik yani broşür hazırlamaydı.”

DÖ16” *En kötü olan etkinlik sonuncu olandı yani bizimkiler yanlış yaptı.”*

DÖ17 “Bu süreçte farklı etkinlikler yaptım. En çok hoşuma giden etkinlikler kitap yapmak oldu. Çünkü herkes görev dağılımı yaptığı için güzeldi.” Beğenmediği etkinlik olarak “Okul sitesine yazı yazmak etkinliğini hiç sevmedim.”

DÖ22 “Sunum sıkıcıydı ve zaman alıyordu.”

Tablo 17. ÇÇÖY Etkinliklerinin Öğrencilere Sağladığı Katkıları İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Katkı sağladı	Özgüven duygusunu geliştirme	3
	Grupla çalışma becerisi kazandırma	3
	Konuyu pekiştirme	3
	Kendini geliştirme	2
	Proje üzerine çalışma	1
	Konuşma becerisini geliştirme	1
	Sosyalleşme becerisini geliştirme	1
	Arkadaşlarına güvenme	1
	Sorumluluk alma	1
	Araştırma yapma	1
	Öğretmeyi öğrenme	1
	Bilişsel strateji geliştirme	1

Tablo 17 (Devamı)

Katkı sağlamadı	Sıkıcı bulma	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	9
Toplam		29

Tablo 17 incelendiğinde ÇÇÖY etkinliklerinin öğrencilere sağladığı katkılarda ilk sırada özgüven duygusu geliştirme, grupla çalışma becerisi kazandırma ve konuyu pekiştirmeyle ilgili görüş belirttiği görülmektedir. Ardından sırayla kendini geliştirme, proje üzerine çalışma, konuşma becerisini geliştirme, sosyalleşme becerisini geliştirme, arkadaşlarına güvenme, sorumluluk alma, araştırma yapma, öğretmeyi öğrenme ve bilişsel strateji geliştirme alanlarında ÇÇÖY'nin öğrencilere katkı sağdıkları görülmektedir. Bir öğrenci etkinlikleri sıkıcı bulduğundan kendisine herhangi bir katkı sağlamadığı yönünde görüş belirtmiştir. 9 öğrenciye etkinliklerin kendilerine katkı sağlamadığını sebepleriyle ifade etmedikleri için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında yer verilmiştir. Bunlardan hareketle ÇÇÖY etkinliklerinin öğrencilerin hem akademik başarısını hem de sosyal becerilerini geliştirmesinde etkili bir yöntem olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY etkinliklerinin kendilerine sağladığı katkıları ile ilgili aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

DÖ1 “Evet düşünüyorum. Bu etkinlikte bir grupta çalışmayı ya da benim özgüvenime ve anlatma stilime katkısı bulundu.”

DÖ2 “Evet bana hem öğrenmeyi hem öğretmeyi öğretti.”

DÖ3 “Evet mesela arkadaşlar ile sosyalleşmemizi sağladı. Onlara olan güvenim arttı.”

DÖ4 “Hayır etkilemedi.”

DÖ5 “Çok fazla bir şeyimi geliştirmede.”

DÖ6 “Evet. Gruplaşma, sorumluluk ve proje üzerine çalışmama katkı sağladı.”

DÖ7 “Yaptığımız etkinliklerle farklı açılardan geliştirdiğim şey konuyu daha iyi anlamak.”

DÖ8 “Evet. Kendime ve arkadaşlarıma güven sağladı.”

DÖ10 “Bu etkinlik bana özgüven kattı.”

DÖ13 “Evet grupla çalışmamı geliştirdiğini düşünüyorum.”

DÖ14 “Beni farklı açılardan etkilemedi ve hayır.”

DÖ16 “Hayır bu etkinlikler sıkıcıydı.”

DÖ17 “Yaptığımız çalışmalar beni farklı bir açıdan geliştirmedir.”

D Ö14 “Beni farklı bir açıdan etkilemedi ve hayır.”

DÖ18 “Evet düşünüyorum konuyu pekiştirmek.”

DÖ22 “Evet sorumluluk duygumu geliştirdi kendi araştırmamı yapmam gerektiğini anladım.”

Tablo 18. Öğrencilerin Başkalarına Bir Şeyler Öğretmelerinin Kendilerinde Oluşturduğu Duygulara İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Olumlu duygular	Bilgi paylaşmanın hazzına varma	7
	Öğretmen rolünü deneyimleme	4
	Hazır bulunuşluğu geliştirme	2
	Öğrendiğini hissetme	2
	Grupla çalışma becerisi kazandırma	1
	Konuşma becerisini geliştirme	1
	Sosyalleşme becerisini geliştirme	1
	Sorumluluk duygusu kazandırma	1
	Özgüveni geliştirme	1
Olumsuz duygular	Çalışmaları sıkıcı bulma	1
	Emeğinin karşılığını alamama	1
	Anlamama	1
	Eğlenceli olmama	1
	Utangaç olma	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	1
Toplam		26

Tablo 18 incelendiğinde öğrencilerin başkalarına bir şeyler öğretmenin kendilerinde oluşturduğu ilk sıradaki duygunun bilgiyi paylaşmanın hazzına varma olduğu görüşünü belirttikleri görülmektedir. Ardından öğrencilerde sırayla öğretmen rolünü deneyimleme, hazır bulunuşluğu geliştirme, öğrendiğini hissetme, grupla çalışma becerisi kazandırma, sosyalleşme becerisini geliştirme, sorumluluk duygusu kazandırma ve özgüveni geliştirme duygularının olduğu görülmektedir. Tablo 15’e göre, öğrencilerde başkalarına bir şey öğretmenin olumsuz duygulara yol açmasının nedenleri arasında çalışmayı sıkıcı bulma, emeğinin karşılığını alamama, anlamama, etkinliklerin eğlenceli olmaması ve utangaçlık gibi faktörlerin yer aldığı görülmektedir. Bir öğrenci sebep belirtmeden başkalarına bir şeyler öğretmenin kendisinde olumlu duygu geliştirdiğini ifade ettiği için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında yer verilmiştir. Bu bilgilerden hareketle öğrencilerin başkalarına bir şeyler öğretmelerinin kendilerinde akademik, kişisel ve sosyal becerilere katkı sağladığı görülmektedir. Öğrencilerin

başkalarına bir şeyler öğretmelerinin kendilerinde oluşturduğu duygularla ilgili aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

DÖ1 “*Bence gayet güzel bir duygu bunu yaparken sanki bir öğretmen gibiydim burada bana anlatmayı öğretti.*”

DÖ3 “*Güzel bir duygu. Gelecekte eğer öğretmen olursam bu benim için bir ön hazırlık oldu.*”

DÖ4 “*Biz konuyu anlatıyoruz ve daha iyi anlıyoruz. Bu yüzden çok güzel bir duygu.*”

DÖ5 “*Orta bir duygu bazen iyi bazen kötü bir duyguydu. Bazen dinlemedikleri için sıkıcı oldu.*”

DÖ7 “*Başkalarına bir şeyler anlatmak çok güzel bir duygu kendimizi öğretmen gibi hissediyoruz.*”

DÖ8 “*Kötü çünkü yaptıklarımın kıymetini bilmediler.*”

DÖ10 “*Bu etkinlikle çocuklara bir şeyler anlatmak çok güzel bir şey ve biz konu anlatırken istedikleri soruları sormaları hoşuma gidiyor.*”

DÖ11 “*Evet bana sorumluluk duygusu kattı.*”

DÖ13 “*Güzeldi bilgi paylaşmanın nasıl bir duygu olduğunu anladım.*”

DÖ15 “*Çok güzel bir duyguydu kendimi öğretmen gibi hissettim.*”

DÖ19 “*Yaptığımız etkinliği başkalarına anlatmaktan biraz utandığımız için ilk haftalar garipsemeye başladık. Utangaçlıktan dolayı sıkılmaya başladık.*”

DÖ20 “*Çok iyi bir duygu tabi biraz zorlandık. Kendimi Öğretmen gibi hissettim.*”

DÖ21 “*Ben büyüyünce öğretmen olmak istiyorum ve bu duyguda benim için iyi bir duygu aşırı derecede.*”

DÖ22 “*Çok güzel bir duygu özgüvenimi geliştiriyor.*”

Tablo 19. ÇÇÖY’nin Ders Başarısı ve Derse Yönelik Tutumların Değişimine Etkisine İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Akademik başarı	Konuyu pekiştirme	4
	Bilgide artış sağlama	3
	Anlamayı kolaylaştırma	3
Tutum	Dersi eğlenceli kılma	2
	Derse ilgisinin artma	2
	Dersi sevme	2

Tablo 19 (Devamı)

	Öğretmen olma duygusunu tatma	1
Akademik başarı ve tutum değiştirmeyen	Sınav notunu düşürme	1
	Dersin işleyişini bozma	1
	Sevdiğim ders olma	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	3
Toplam		23

Tablo 19 incelendiğinde ÇÇÖY'nin akademik başarıya etkisine ilişkin nedenlerden öğrencilerin ilk sırada konunun pekiştirilmesi ile ilgili görüş belirttiği görülmektedir. Ardından sırayla bilgide artış sağlaması ve anlamayı kolaylaştırması gelmektedir. Öğrencilerin derse karşı tutumlarının değişmesine ilişkin ilk sırada gelen neden ÇÇÖY'nin dersi eğlenceli kılması görüşünün belirtildiği görülmektedir. Ardından sırayla derse ilgisinin artması, dersi sevmesi ve öğretmen olma duygusunu tatmasının geldiği görülmektedir. Bazı öğrenciler ÇÇÖY'nin akademik başarı ve derse karşı tutumlarında bir değişimin yaşamadıklarını belirtmişleridir. Öğrenciler bunların nedenlerini sınav notunun düşmesi, dersin işleyişini bozması ve sevdiği ders olması görüşleri ile ifade ettikleri görülmektedir. 3 öğrenci ÇÇÖY'nin akademik başarı ve derse karşı tutumların da bir değişimin olmadığını sebep belirtmeden ifade ettiği için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında yer verilmiştir. Bunlardan hareketle öğrencilerde ÇÇÖY'nin ders başarısına ve derse yönelik tutumları açısından olumlu etkiler doğurduğu görülmektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY'nin ders başarısı ve derse yönelik tutumların değişimine etkisine ilişkin aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

DÖ1 “Yani biraz değişiklik kattı diyebiliriz burada hem anlıyoruz hem anlatıyoruz buda bana iyice konuları pekiştirdim.”

DÖ2 “Öncelikle bilgim arttı bakış açım farklı yollar aramak oldu.”

DÖ3 “Evet. Sosyal bilgiler dersinin eğlenceli olduğuna inandım. Mesela önceden dersin hızlıca bitmesini beklerken şimdi dersin ne ara bittiğini anlamıyorum.”

DÖ4 “Evet değiştirdi. Mesela sosyal bilgiler dersini daha iyi anladım.”

DÖ5 “Bazı konular çok hoşuma gitti böyle ders anlatırken. Çok eğlenceliydi.”

DÖ6 “Değiştirdi mesela bir konuyu anlamadım bu projeyi yapmak için daha çok çalıştım ve anlattım.”

DÖ7 “Sosyal bilgiler dersine olan ilgim değişti nedeni ise konuyu daha iyi anlamak.”

DÖ8 “Hayır çünkü her zaman sosyal bilgiler dersini seviyordum.”

DÖ10 “Ben bu etkinlerle biraz daha çalışkan olduğumu düşünüyorum.”

DÖ11 “Evet. Daha çok sevdim.”

DÖ12 “Değiştirdi mesela bir yerde falan (lise) poster, broşür hazırlanınca daha kolay yaparız. Çünkü alıştık.”

DÖ13 “Evet değiştirdi. Sosyal bilgiler dersini daha çok sevdirdi.”

DÖ14 “Derse bakış açım değişmedi. Aynı bakıyorum. Sınav notlarımı düşürdü bu uygulama”

DÖ15 “Herhangi bir bakış açımı değiştirmedim.”

DÖ17 “Sosyal bilgilere karşı olumlu ve olumsuz hiç tutumumu değiştirmedim.”

DÖ18 “Evet değiştirdi. Sosyal Bilgiler dersini daha iyi anladım.”

DÖ19 “Hayır değiştirmedim.”

DÖ20 “Yani konuları çok iyi anladım.”

DÖ21 “Değiştirdi yani bana öğretmen olma duygusu kattı.”

Tablo 20. Öğrencilerin ÇÇÖY’ yi Başka Derslerde Uygulayıp Uygulamama İstek ve Nedenlerine İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
İsteyen	Konuyu pekiştirmesi	3
	Güzel ve eğlenceli bulunması	2
	Yeni olanı deneyimlemesi	2
	İlgi çekici olması	1
	Dersi tanıtmak istemesi	1
	Dersi derste anlaması	1
	Kendini geliştirmesi	1
	Zorunlu olması	1
	Örnek olabilmesi	1
İstemeyen	Grup arkadaşlarının sorumsuz olması	1
	Emeğinin karşılığını alamaması	1
	Süreçten sıkılması	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	6
Toplam		22

Tablo 20 incelendiğinde, öğrencilerin ÇÇÖY’ yi başka derslerde uygulamak istemelerinin ilk sıradaki nedenin ÇÇÖY’ nin konuyu pekiştirmesi olduğu görülmektedir. Ardından öğrenciler sırayla ÇÇÖY’ nin güzel ve eğlenceli bulunması, yenilikleri deneyimleme isteği, ilgi çekici olması, dersi tanıtmak istemesi, dersi derste anlaması, kendini geliştirmesi, zorunlu olması ve örnek olabilmesinden dolayı tercih etmek istedikleriyle ilgili görüş belirttikleri görülmektedir. ÇÇÖY’ yi başka derslerde uygulamak istemeyen öğrenciler grup arkadaşlarının sorumsuz olması, emeğinin karşılığını alamaması ve süreçten sıkılmalarından

dolayı istemedikleri görüşünü belirttikleri görülmektedir. 6 öğrenciye ÇÇÖY’ yi başka derslerde uygulama isteklerine sebep belirtmedikleri için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında yer verilmiştir. Bu bilgilerden hareketle öğrencilerin ÇÇÖY’ yi başka derslerde uygulamak istediklerine ilişkin olumlu tutuma sahip oldukları görülmektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY’ yi başka derslerde uygulayıp uygulamama istek ve nedenlerine ilişkin aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

DÖ1 “Ben bu etkinliği fen bilgisi dersinde denemek isterdim gayet güzel olurdu.”

DÖ2 “Zorunda olsaydım kullanırdım ama pek kullanmazdım.”

DÖ3 “Evet. Çünkü denenmesi gereken bir metot olduğuna inanıyorum.”

DÖ4 “Evet. İsterdim çünkü daha iyi anlamamı sağlıyor.”

DÖ6 “Ben isterdim çünkü daha çok ilgi çekiyor.”

DÖ7 “Çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımını farklı konu ve derslerde kullanmak isterim. Çünkü ders saatlerinde anlattığımız yeterli olduğunu düşünüyorum.”

DÖ8 “Evet. Farklı derslerde kendimi geliştirmek istiyorum.”

DÖ9 “Yani. Yaptığımız etkinlikler güzeldi bir daha yapacağız deseler yine katılırım.”

DÖ11 “Hayır çünkü sınıfta kimse susmuyor.”

DÖ12 “Evet. Onlara örnek olduk.”

DÖ13 “Evet. Çünkü sosyal bilgiler dersinin üniteleri çok eğlenceli geçti.”

DÖ14 “Başka derste olsun istemezdim çünkü yeterince bu şeyden bıktım.”

DÖ15 “Ben isterdim çünkü bu etkinlikler çok güzeldi.”

DÖ16 “Ben başka derslerde kullanmak istemem...”

DÖ17 “eğer gerçekten ciddi kişilerle ciddiye alsaydık bence güzel bir etkinlikti fakat ciddiyetsiz kişilerle olduğu için kullanmak istemezdim.”

DÖ18 “İsterdim. Güzel olduğu için.”

DÖ19 “Mesela Matematikte anlatabilirdik. Çünkü matematik dersini kolay yapabildiğim için.”

DÖ20 “Evet isterdim farklı derslerde deneyimlemek isterdim.”

DÖ21 “Evet isterdim bir çocuğun sosyal bilgiler dersini bilmesini isterdim.”

DÖ22 “Evet Fen Bilimleri dersinde uygulanmasını isterim mitoz ve mayozu anlatmak güzel olabilir.”

Tablo 21. ÇÇÖY’nin Uygulanışı Hakkında 7. Sınıf Öğrencilerin Görüş Ve Önerilerine İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Görüş ve Öneri Belirtenler	Uygulamanın sıkıcı bulunması	3
	Sınıf ortamının sessiz olunması	1
	Tekrar yapılmasını istemesi	1
	Gönüllü katılımı yapılması	1
	Bazı materyallere ulaşımın kısıtlı olması	1
	Uygulama sıklığının az olması	1
	Ders planının değiştirilmesi	1
	Uygulamanın bitmesini istemesi	1
Görüş ve Öneri Belirtmeyenler		12
Toplam		22

Tablo 21 incelendiğinde ÇÇÖY’nin uygulanışı hakkında 7. sınıf öğrencilerin ilk sırada uygulamanın sıkıcı bulunması görüşünü belirttiği görülmektedir. Ardından sırayla öğrencilerin sınıf ortamının sessiz olunması, tekrar yapılmasını istenmesi, gönüllü katılımı yapılması, bazı materyallere ulaşımın kısıtlı olması, uygulama sıklığının az olması, ders planının değiştirilmesi, uygulamanın bitmesini istemesi görüş ve önerilerini ifade ettikleri görülmektedir. 12 öğrenci süreçle ilgili herhangi bir görüş ve öneri belirtmemiştir. Bunlardan hareketle öğrencilerin bazıları süreçle ilgili yaşadıkları deneyim ve sıkıntıları dile getirmiş ve uygulama ile ilgili görüş ve önerilerde bulunmuşlardır. Bu veriler ÇÇÖY etkinliklerinin öğrencilerin farklı beklenti ve ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY’nin uygulanışı hakkında 7. sınıf öğrencilerin görüş ve önerilerine ilişkin aynen alıntılarını aşağıda yer verilmiştir.

DÖ2 “İlk öncelikle iyi bir çalışma yaptığımızı düşünüyorum. Aslında ilk haftalarda bir heyecan vardı ve herkes bunu severek yapıyordu ancak sonrasında her hafta yaptığımız için biraz sıkıcı olmaya başladı. Ekleme istediğim bir şey varsa daha eğlenceli şeyler yapmak konuyu anlatmaktı. Ben grup arkadaşlarımla birlikte sınıfa geldiğimde ortam dinlemez alaya alır bir tavır vardı konuyu anlattığımızda kimse göz teması kurmadı. Ancak oyunlara çok meraklıydılar. Fakat çocuklar konuyu tam anlamadan veya bilmeden oyun oynarsalar kimse bir şey yapamazdı ve hem bize hem onlara yararı olmazdı. Benim önerim konuyu farklı hafta oyun ise farklı hafta yapılacaktı. Buna rağmen ben çok güzel bir etkinlik olduğunu düşünüyorum.

DÖ4 “Bu yaptığımız etkinlik bence çok güzel keşke bitmese.”

DÖ8 “Bence ilk haftalar bizim sınıf ve 6. Sınıf içinde iyiydi sonradan onlar sıkıldığı için bizde sıkılmaya başladık. Yani bu etkinliği gönüllü kişiler yapmalı.”

DÖ9 “Bence çok güzeldi 6. Soruda da dediğim gibi bir daha yapacağız deseler yine katılırım. Yani bizim içinde güzel bir şey oldu. Bizde eğlendik onların da eğlendiğini düşünüyorum. Yani her iki sınıf için de iyi şeyler olduğunu düşünüyorum. Hem de çok eğlendik. Böyle bir görevi bize verdiğiniz için teşekkür ederiz.”

DÖ14 “Bir daha böyle bir şey yapmayın sıkıcı.”

DÖ17 “Yaptığımız çalışma ile ilgili olumsuz şeyler düşünüyorum. Ne bizi dinliyorlar ne de biz anlatabiliyoruz. Bu yüzden sıkıcı bir ay geçti.”

DÖ21 “Çok sıkıcıydı ama yine de güzeldi.”

DÖ20 “Yani yaptığımız sınıfta projeyi birkaç kişi dışında anlattıklarımızın üstünde durduklarını düşünmüyorum ve biraz daha sessiz olup karşı çıkmasalardı güzel olurdu. Bazıları da gelmemizi istemiyordu.”

6. Sınıf Grubuna Uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüş Formundan Elde Edilen Bulgular

Çalışma da deney grubu öğrencileri ÇÇÖY yöntemini kullanarak 8 hafta boyunca öğrendikleri konuları 6. sınıf öğrencilerine aktarmışlardır. ÇÇÖY ile ilgili daha geniş ve ayrıntılı bilgilere sahip olmak adına 6. Sınıf öğrencilerine yarı yapılandırılmış görüş formu uygulanmıştır. Bu bölümdeyse 6. sınıf grubuna uygulanan yarı yapılandırılmış görüş formunun analizine yer verilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve bulgular tema, kod ve frekanslarıyla birlikte tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 22. Öğrencilerin ÇÇÖY Hakkındaki Görüşlerine ilişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Olumlu Görüş Belirtenler	Konuyu pekiştirmesi	6
	Eğlenceli ve güzel vakit geçirmesi	5
	Yeni bilgiler öğrenmesi	3
	Hazır bulunuşluğa katkı sağlaması	2
	İşe yarar bulması	1
	Emeğe saygı duyması	1
Olumsuz Görüş Belirtenler	Derse katılamaması	1
	Pasif ders anlatılması	1
	Sevilen dersin kullanılması	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	6
Toplam		27

Tablo 22 incelendiğinde öğrencilerin ÇÇÖY hakkında ilk sırasındaki olumlu görüşünün konunun pekiştirilmesi olduğu görülmektedir. Ardından sırayla öğrencilerin eğlenceli ve güzel vakit geçirmesi, yeni bilgiler öğrenmesi, hazır bulunuşluklarına katkı sağlaması, işe yarar bulunması ve emeğine saygı duymasından dolayı ÇÇÖY hakkında olumlu görüşler belirttiği görülmektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY hakkında derse katılamaması, pasif ders anlatımı ve sevilen dersin kullanılması nedenlerinden dolayı olumsuz görüşlerinin olduğu görülmektedir. Süreci beğenip hiçbir sebep belirtmeyenler “görüş belirtmedi” teması altında gösterilmiştir. Bu bilgilerden hareketle ÇÇÖY’nin öğrenciler tarafından beğenildiği ve hem öğrenmeyi hem de öğrenci motivasyonu açısından destekleyici özelliğe sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY hakkında görüşlerine ilişkin aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

6Ö3 “Güzel genel olarak arkadaşlarla iyi vakit geçiriyorum.”

6Ö4 “İyi değerlendiriyorum. Çünkü farklı konuları kısacada olsa bize anlatıyor ve bu konuda bilgi sahibi olmamızı sağlıyorlar.”

6Ö5 “Güzel ama bazen sevdiğimiz derslerde geldiler bazen bazıları kaldırmıyordu.”

6Ö6 “Genel olarak iyi çünkü anlamadığımız konuyu bize oyunlar oynatarak daha iyi pekiştirmemizi sağladılar.

6Ö9 “Güzel buluyorum. Yaptığımız etkinlikler benim işlediğim konuyu pekiştirmemi sağlıyor. O yüzden ben çok beğendim.”

6Ö10 “İyi ama biraz daha canlı olabilirlerdi mesela sadece okuyorlar ama etkinlikte yaptırabilirlerdi.”

6Ö12 “Eğlenceli ve güzel olarak değerlendiriyorum.”

6 Ö13 “Güzel ve anlamlı şeyler denemeleri ve konuyu iyi anlatmaları ve bizde iyi katkı sağladı.”

6Ö14 “Yaptığımız etkinlikler, uygulamalar ders çalışırken çok işime yarıyor.”

6Ö15 “Güzel. Benim hoşuma gitti. Arkadaşlarımız, abilerimiz, ablalarımız bize bir şeyler öğretiler. Çok hoşuma gitti.”

6Ö16 “Bize güzel bir şekilde konuları anlattılar onlara teşekkür ederim.”

6Ö17 “Güzel değerlendiriyorum. Çok eğleniyoruz. Oyun oynayınca daha güzel anlayıp daha ilgi gösteriyorum.”

6Ö21 “Bence çok iyiydi. Çok iyi anlattılar, öğrendik. Oyunla öğretiler, slaytlar kullandılar.”

6Ö22 “Öğretmen gibi anlatmaya çalıştılar bize bir şey öğretmek için çok iyi çaba sarf ettiler.”

6Ö23 “Güzel oluyor çünkü eğlenceli ve öğrenmemizi sağlıyorlar teşekkür ederiz.”

6Ö25 “7. Sınıf hazırlık olarak değerlendiriyorum.”

Tablo 23. Öğrencilerin Yaptıkları Etkinlikleri Değerlendirmesi İle İlgili Bulgular

Tema	Kod	f
En Çok Beğenilen Etkinlik	Eğitsel oyun oynama	10
	Sunum yapma	2
	D-Y etkinliği	2
	Puzzle	1
	Çark çevirme	1
	Soru-cevap etkinliği	1
Görüş belirtmeyen	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	9
Toplam		24
En Az Beğenilen Etkinlik	Konu anlatımı yapılma	4
	D-Y etkinliği	1
	Soru-cevap	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	4
Tüm etkinlikleri beğenenler		15
Toplam		26

Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerin yaptıkları etkinliklerinden ilk sırada beğendiklerinin konu ile ilgili oynadıkları eğitsel oyunlar olduğu görülmektedir. Ardından sırayla öğrencilerin sunum yapma, D-Y etkinliği, çark çevirme, puzzle ve soru cevap etkinliklerini beğendikleri görülmektedir. Tablo 21’de 9 öğrenci etkinlikleri beğendiklerini söylemişlerse de etkinlik isimlerine yer vermedikleri için “görüş belirtmeyen” teması altında yer verilmiştir. Öğrenciler tarafından en az beğenilen etkinliklerde ilk sırada konu anlatımının yapıldığı kısımların olduğu görüşü görülmektedir. Ardından sırayla öğrenciler tarafından D-Y ve soru- cevap etkinliğinin en az beğenilen etkinlikler arasında olduğu görülmektedir. Tablo 21’de yer alan 4 öğrenci en az beğenilen etkinlik isimlerini değil beğenilmeme nedenlerini ifade etikleri için “görüş belirtmedi” teması altında gösterilmiştir. 15 öğrencinin tüm etkinlikleri beğendiği görülmektedir. Bunlardan hareketle öğrencilerin etkileşimli ve oyunlaştırılmış etkinliklere daha fazla ilgi duyduğu, düz anlatım gibi geleneksel yöntemleri ise daha az tercih edildiği görülmektedir. Ayrıca öğrenciler tarafından beğenilen etkinliklerin daha çok öğrenci merkezli, etkileşim odaklı ve keyif veren etkinlikler olduğunu görülmektedir. Öğrencilerin yaptıkları etkinliklere ilişkin aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

6Ö1 “Konu anlatımı zaten nedenini 3’te verdim. Kendi yazdıklarını okuyorlar ve okumaları yavaş ve akıcı değil.”

6Ö4 “Bazı arkadaşların gelip okuma yapmaları.”

6Ö3 “Tüm etkinlikler hoşuma gitti. Çünkü bütün etkinlikler güzeldi. En çok tarihteki bilim insanlarımız hangi icatları yapmışlardır konusu ve doğru yanlış etkinlikleri yapıp kazanana ödül verilmesi.”

6Ö8 “Birçok etkinlik yaptık hepsi hoşuma gitti. Nedeni çok güzel anlattılar oyunları çok güzeldi.”

6Ö10 “Bir kâğıdın içine soruyu yazıp yırttığımız etkinlik emek harcamışlar ama yardım etmeden bizim bilmemizi beklediler. O yüzden beğenmedim.”

6Ö11 “Hoşuma gitmeyen etkinlik yok hepsini çok beğendim.”

6Ö12 “Yaptıkları tüm etkinlikleri çok sevdim çünkü hepsi eğlenceli ve güzeldi. En çok hoşuma giden etkinlik doğal ve beşerî faktörlerle yaptığımız etkinlikti.”

6Ö13 “Hepsi çok hoşuma gitti. Çünkü tüm etkinlikler çok güzeldi. Güzelce konuyu anlattıktan sonra oyun oynamak çok hoşuma gitti.”

6Ö14 “Çoğunlukla hepsi hoşuma gitti. Çünkü arkadaşlarımızın yaptıkları etkinlikler çok güzeldi.”

6Ö16 “Arkadaşlarımızın bize hazırladığı bütün etkinlikleri ben beğendim. En hoşuma giden kısım etkinliklerle ilgili oyunlardı.”

6Ö21 “Etkinliklerden oyunlar hoşuma gitti. En çok sevdiğim oyun doğal ve beşerî oyunlarını ayırmak oldu.”

6Ö22 “Her etkinlik güzeldi hepsini beğendim. Kötü değillerdi. Emeklerine sağlık. En çok hoşuma giden tahtadan etkinlikler açıp oyun oynattılar. Soru yazıp verdiler bizde cevapladık.”

6Ö17 “Hepsi hoşuma gitti ama sadece oyun olmayan ve bilim insanlarım hoşuma gitmedi. Çünkü hiç eğlenceli anlatmadılar. Oyun da yoktu bu yüzden pek hoşuma gitmedi.”

6Ö21 “Bir önceki hafta gelince derste öğretmen yoktu arkadaşlarımızda bilim insanlarını tanıtıyorlardı. Ben onu hiç beğenmedim. Çünkü hiçbir şey anlatmadılar.”

6Ö23 “En çok sevdiğim benim puzzle, çark çevirme bize süre tutup erken bitiren grup kazanıyordu çok güzeldi teşekkür ederiz.” beğenmediği etkinlik olarak “En az hoşuma giden gelip tahtadan açıp okumaları ama yine de teşekkür ederim...”

Tablo 24. ÇÇÖY Etkinliklerinin Öğrencilere Sağladığı Katkıları İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Katkı sağladı	Konuyu pekiştirilmesine	11
	Hazır bulunuşluk düzeyine	4
	Yeni bilgiler öğrenmesine	2
	Çalışma alışkanlığı kazanmasına	1
	Akademik başarı sağlamasına	1
	Kelime dağarcığını geliştirmesine	1
Katkı sağlamadı	Akıcı olmaması	1
	Disiplinsiz davranma	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	5
Toplam		27

Tablo 24 incelendiğinde ÇÇÖY etkinliklerinin öğrencilere sağladığı katkılar arasında ilk sırada konunun pekiştirilmesi olduğu görüşü görülmektedir. Ardından sırayla öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyine, yeni bilgiler öğrenmesine, çalışma alışkanlığı kazanmasına, akademik başarı sağlamasına, kelime dağarcığını geliştirmesine katkı sağladığı görülmektedir. 2 öğrenci etkinliklerin kendilerine katkı sağlamadıklarını akıcı olmamasına ve süreçte disiplinsiz davranışların olmasına bağladığı görülmektedir. 5 öğrenci ise katkı sağladıklarını nedenleriyle ifade etmedikleri için “görüş belirtmedi” teması altında gösterilmiştir. Bunlardan hareketle ÇÇÖY etkinliklerinin öğrencilere akademik başarılarına olumlu katkı sağladığı görülmektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY etkinliklerinin kendilerine sağladığı katkıları ile ilgili aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

6Ö1 “değiştirmedim”

6Ö3 “Evet, değiştirdi. Mesela coğrafî konuda çok bilgin yoktu. Coğrafî ile kelimelerde hiç bilmiyordum. Ama etkinliklerle biraz daha geliştirdim.”

6Ö5 “Fazla değiştirmedim.” şeklinde ifade etmişlerdir.

6Ö6 “Ders başarıyı olumlu yönde etkiledi.”

6Ö10 “Ben normalde bu konulara sıcak bakmazdım ama arkadaşlarımız bize sıcak baktırdı.”

6Ö11 “Evet değiştirdi ve sosyale ilgim daha çoğaldı ve sosyal dersinde artık sıkılmıyorum ve eğlenceli geçiyor. Etkinlik yaparak anlattıkları için.”

6Ö12 “Evet değiştirdi. Çünkü 7. Sınıflar gelmeden önce derste sıkılıyordum. Onlar geldikten sonra daha çok eğlendim. Örnek gruplar halinde ayrılarak yarıştık. Orada yarışı kaybettiğim için dersi çok dinledim ve diğer yarışı kazandım.”

6Ö14 “Bakış açım değişti sosyal bilgiler dersini çok daha sevmeye başladım, dersim düzeldi, başarıım biraz bile olsa arttı.”

6Ö17 “Sosyal dersini seviyorum. Ve hala daha sevmeye devam ediyorum. Başarıım birazda olsa arttı. Çünkü başarılıyım. Bu anlattıkları benim açımdan konu tekrarı gibi oldu. Ben çok sevdim.”

6Ö18 “Değiştirdi. Sosyal çok seviyordum. Bunlar bize lazım oluyor ve daha katkısı oluyor o yüzden değişti.”

6Ö21 “Bakış açımı değiştirdi. Sosyal bilgiler dersini daha da sevmeye başladım. Örneğin çoğu bilim insanlarını bilmiyordum öğrendim.”

6Ö22 “Geçtiğimiz konularda kalıcı olup tekrar edince etkinlikle aklıma gelip kalıcı oluyor sosyal bilgilerde.”

6Ö23 “Ben her zaman sosyal sevdim sevmeye de devam edeceğim. Sadece biraz salmıştım dersi, onlar yardımcı oldular teşekkür ederim.”

6Ö24 “Evet dersimi etkiledi artık sosyal dersini seviyorum.”

6Ö25 “Benim bakış açımı çok da fazla değiştirmede ama sosyal bilgiler dersi daha da çok hoşuma gitti.”

Tablo 25. Öğrencilerin ÇÇÖY’yi Başka Derslerde Uygulayıp Uygulamama İstek ve Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
İsteyen	Konuyu pekiştirmesi	7
	Akademik başarının artması	4
	Anlatmanın hazzına varmak istemesi	3
	Derse bakış açısını değiştirmesi	2
	İş yarar bulması	2
	Diğer derslerde başarının artması	2
	Diğer öğrencilerinde faydalanması	1
İstemeyen	Olumsuz yaklaşımda bulunulması	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	7
Toplam		22

Tablo 25 incelendiğinde öğrencilerin ÇÇÖY’yi başka derslerde uygulama isteklerinde ilk sırada konuyu pekiştirmesi olduğu görülmektedir. Ardından sırayla öğrenciler akademik başarının artması, anlatmanın hazzına varmak istemesi, derse bakış açısını değiştirmesi, iş

yarar bulması, diğer derslerde başarının artması ve diğer öğrencilerinde faydalanması görüşlerine sahip oldukları görülmektedir. Bir öğrenci ÇÇÖY' yi başka derslerde uygulamak istememe sebebine olumsuz yaklaşımlarda bulunulması şeklinde görüş belirttiği görülmektedir. 7 öğrenciden 2'si neden belirtmediği, biri istememesinden emin olmadığını 4'ü ise ÇÇÖY'yi başka derslerde uygulamak istediğini nedenleri ile beraber belirtmediği için "görüş belirtmedi" teması altında gösterilmiştir. Bu bilgilerden hareketle öğrencilerin büyük bir kısmının ÇÇÖY'yi başka derslerde uygulamak istediği görülmektedir. Bunda ÇÇÖY'nin öğrenme sürecine kattığı etkileşim, derse yönelik motivasyon ve başarının etkisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ÇÇÖY'i başka derslerde uygulayıp uygulamama istek ve görüşlerine ilişkin ilgili aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

6.sınıf Ö2 *"Evet kullanmak istedim. Çünkü derslerimizi geliştirmeye çalışıyor. Fen Bilimleri ve İngilizce."*

6.sınıf Ö4 *"Evet kullanmak isterdim çünkü derslerde fazladan bilgin oluyor."*

6Ö7 *"Fen Bilimleri olabilir. Çünkü dersi seviyorum."*

6Ö8 *"Evet isterim. Nedeni anlamadığım derslerde etkinlik yaparak anlayabilirim."*

6Ö9 *"Evet isterdim. Çünkü sosyal bilgiler dersinde iyi olduğum kadar diğer derslerde de bu etkinlikleri yapmak isterim."*

6Ö10 *"Keşke Fen ve Matematikte de yapsalar."*

6Ö11 *"Evet etkili olabilir belki sevmediğimiz derslere bakış açımızı değiştirebilir. Mesela İngilizce ve Türkçe olabilir."*

6Ö12 *"Evet isterdim, çünkü sosyal bilgilerdeki gibi başarıım artardı."*

6Ö14 *"Evet isterdim bazı derslerde işime yarardı."*

6Ö16 *"Ben bütün derslerde bu etkinliğin olmasını isterdim. Çünkü konuları tekrar ediyoruz ve daha sonra konuyu tam çözüyoruz."*

6Ö19 *"Evet, isterim."*

6Ö21 *"Evet çok isterdim. Çünkü benim hayalim öğretmen olmak bu süreçte de arkadaşlarımıza iyiden iyiye bir şeyler anlatmak beni çok mutlu eder."*

6 Ö23 *"Olur çünkü bununki gibi bazı derslerde neden olmasın. Türkçe, Matematik, Fen bilimleri."*

6Ö24 *"Evet İngilizce dersinde kullanmak isterim. Çünkü konu anlatmayı çok seviyorum."*

6Ö25 “Ben bu çalışmanın Türkçe dersinde de olmasını isterdim. Çünkü Türkçe dersi daha az sıkıcı olurdu.”

Öğrencilerden 6Ö5 ve 6Ö15 uygulamanın farklı derslerde kullanılması sorusuna cevap vermemiş, 6Ö22 ise düşüncelerini “İstemem, nedeni çok emin değilim.” şeklinde ifade etmiştir.

Tablo 26. ÇÇÖY’nin Uygulanışı Hakkında 6. Sınıf Öğrencilerin Görüş ve Önerilerine İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Görüş ve Öneri Belirtenler	Anlatım tarzının değerlendirilmesi	5
	Bakış açısının değişmesi	1
	Başka derse uygulanması	1
	Üst sınıfa hazırlanması	1
	Anlatıcının davranışlarının değerlendirilmesi	1
	Emeğe kıymet vermesi	1
	Dersin anlaşılır olması	1
Görüş ve Öneri Belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	16
Toplam		28

Tablo 26 incelendiğinde ÇÇÖY’nin uygulanışı hakkında 6. Sınıf öğrencilerinin görüş ve önerilerinde ilk sırada anlatım tarzının değerlendirilmesi olduğu görülmektedir. Ardından sırayla bakış açısının değişmesi, başka derse uygulanması, üst sınıfa hazırlanması, anlatıcının davranışlarının değerlendirilmesi, emeğe kıymet vermesi ve dersin anlaşılır olması görüş ve önerileri görülmektedir. 16 öğrenci herhangi bir görüş ve öneri belirtmediği görülmektedir. Bunlardan hareketle genel olarak öğrenciler ÇÇÖY ile ilgili uygulama sürecine ilişkin öneri ve görüşlerini belirttiği görülmektedir. ÇÇÖY’nin uygulanışı hakkında 6. Sınıf öğrencilerinin görüş ve önerisine ilişkin ilgili aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

6 Ö5 “Dersin konusunu anlamış oluyorsun. Bazen güzel anlatamıyorlardı.”

6 Ö10 “Arkadaşlarımızdan bazıları çalışmamış bazıları ise çalışıp etkinlik hazırlamış bazılarının konu ile alakası yok yine de arkadaşlarımızı tebrik ediyorum.”

6 Ö11 “Evet diğer derslerde de uygulansa çok daha iyi olur.”

6 Ö14 “Arkadaşlarımın hepsine çok teşekkür ederim. Onlar sayesinde derse bakış açım değişti.”

6 Ö17 “Sadece anlatımları hocalar gibi değildi. Farklıydı ve çok gürültülü oluyordu.”

6Ö22 “Herkes güzel anlattı kimse kötü anlatmadı. Anlaşılır oldu, eğlenceli oldu. Hepsinin emeğine sağlık bize bir şeyler öğrettikleri için teşekkür ederim.”

6Ö23 “Tahtayı açıp okumaları kötü ama yine de ellerine kollarına sağlık teşekkür ederiz.”

6Ö24 “Emek vermişler yaptıkları her şeye özenmişler emeklerini boşa çıkarmadılar.”

6Ö25 “Benim bize anlatan öğrencilerle tek sıkıntım oyun oynarken ilk tanıdığı kişilere öncelik tanılıyor bu olmasa daha iyi olurdu.”

Bazı öğrenciler ise süreçle ilgili görüş belirtmezken (6Ö1, 6Ö2, 6Ö3, Ö4, 6Ö7, 6Ö8, 6Ö9, 6Ö12, 6Ö13, 6Ö18, 6Ö19, 6Ö20 gibi) bazıları sadece süreçte uygulama yapan arkadaşlarına teşekkürlerini dile getirmişleridir.

6Ö15 “...Eklemek istediğim bir şey yok. Çok teşekkür ederiz bize bunları öğrettikleri için.”

6Ö16 “Konuları bize anlatan arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.”

6Ö 21 “Arkadaşlarımızın eline sağlık çok güzeldi.”

Günlükler

Deney grubu öğrencilerine 8 hafta boyunca uygulanan yaklaşımı değerlendirmeleri için her kazanım sonrası günlükler yazdırılmış ve toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve bulgular, tema kod ve frekanslarıyla birlikte tablolar halinde sunulur yorumlanmıştır.

Tablo 27. Haftalık Çalışmalar ile İlgili Öğrencilerin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Tema	Kod	f
İyi Geçen	Sürecin eğlenceli geçmesi	13
	Grubun uyumlu olması	9
	Etkinliklerin beğenilmesi	8
	Konuyu pekiştirmesi	4
	Yeni duygular katması	3
	Kendini geliştirmesi	2
	Güzel anılar kalması	2
	Yeni arkadaşlarla tanışması	1
	Liderlik yapması	1
Kötü Geçen	Grup içi sorunların olması	15
	Süreçte aksaklıkların olması	14
	Arkadaşların sorumsuz olması	10
	Etkinliklerin sıkıcı olması	9
	Etkinlikte olmaması	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	19
Toplam		101

Tablo 27 incelendiğinde öğrencilerin haftalık yapılan çalışmalara ilişkin değerlendirilmesiyle ilgili ilk sıradaki görüşlerinin sürecin eğlenceli geçmesi olduğu görülmektedir. Ardından sırayla öğrenciler grubun uyumlu olması, etkinliklerin beğenilmesi, konuyu pekiştirmesi, yeni duygular katması, kendini geliştirmesi, güzel anılar kalması, yeni arkadaşlarla tanışması ve liderlik yapmasından dolayı çalışmaların iyi geçtiğini ifade ettiği görülmektedir. Öğrenciler tarafından haftalık çalışmaların kötü geçmesinin ilk sıradaki nedeninin grup içi sorunların olduğu görülmektedir. Ardından sırayla öğrenciler süreçte aksaklıkların olması, arkadaşların sorumsuz olması, etkinliklerin sıkıcı olması ve etkinlikte olmaması nedenlerini belirttikleri görülmektedir.19 öğrenci farklı haftalarda yaptıkları etkinlikleri beğenip sadece güzel şeklinde cevap verdikleri ve nedenlerinden bahsetmedikleri için “görüş belirtmedi” teması altında yer verilmiştir. Bu bilgiler haftalık çalışmaların öğrenciler için eğlenceli, öğrenmeye katkı sağlayan ve sosyalleştiren bir fırsat olduğunu görülmektedir. Ancak grup içi sorunlar, sorumluluk paylaşımının eksikliği ve etkinliklerin sıkıcı bulunması gibi noktalar ise öğrencilerin memnuniyetini azalttığını göstermektedir. Haftalık çalışmalar ile ilgili öğrencilerin görüşlerine ilişkin ilgili aynen alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

DÖ2 “Bence 6. Sınıflar için akılda kalması için harika bir aktivite. Biz yani yaparken 3 kişi yaptık. Fırat ve İsmail şarkı açıp oynadılar etkinliği yaparken yardımcı olmadılar ama sunarken yardımcı oldular.” (01.03.2023). “Bence güzeldi. Çünkü hepimiz birbirimize yardımcı ettik. Rümeysa ve ben broşürleri yaptık. Hüseyin ve İsmail USB’ye slayt hazırladılar.” (13.03.2023).

DÖ3 “Yaptığım çalışma güzeldi ama önceki çalışma daha güzeldi. Çok güzel duyguydu.” (23.03.2023).

DÖ4 “Çok güzel geçti münazarayı ben çok sevdim. Karşı tarafta bizde iyi anlattık ve eğlenceliydi.” (23.03.2023), “Görev dağılımını iyi bir şekilde yaptık ve gününde yetiştirdik. Yani güzel geçti etkinliği de güzel yaptık.” (12.04.2023).

DÖ5 “Yaptığımız çalışma ile ilgili genel olarak olumlu duygular hissediyorum. Bu çalışmayı yaparken birden fazla duyguyu bir anda yaşadım.” (01.03.2023), “İlk defa yaptığım bir çalışmaydı çok eğlenceli ve yorucuydu fakat çok güzeldi.” (23.03.2023).

DÖ7 “Bu çalışma etkinliği her zamanki gibi iyi ve güzeldi. Birazcık bir şeyler öğrettim ve öğrendiler.” (04.12.2023).

DÖ8 “Çok heyecanlıydı ve çok güldük, eğlendik.” (09.05.2023)

DÖ9 “Çalışmayı yaparken grup halinde ilerledik. Çalışmamız güzel geçti.” (05.04.2023).

DÖ10 “Yaptığım çalışma çok güzeldi. Bu çalışmayı yaparken konuyu pekiştirdim.” (03.05.2023), “Yaptığım çalışma çok iyiydi. Bu çalışmayı yaparken yeni biriyle tanıştım 6/B’den benim için çok iyiydi.” (01.03.2023).

DÖ11 “Çok güzeldi hem de çok komikti. Yani en güzel projem olabilir. Bir televizyonumuz vardı Ela çok komik bir spiker oldu yani kısaca güzeldi.” (04.03.2023), “Bu çalışmada rol ve pano hazırladık benim için güzel geçti. Tabi Ömer’in bu çalışmaya hiç katkısı olmadı. (12.04.2023), “Gayet güzeldi basitti. Biz bilgi tanıtım masaları hazırladık her teneffüs oraya gittik, benim için güzeldi.” (04.05.2023).

DÖ12 “Çok heyecanlıydı papaz oldum tiyatro gibi bir şeyler yaptık.” (09.05.2023).

DÖ13 “Çalışmamız çok güzeldi. Çok beğendik.” (23.03.2023), “Çok güzeldi. Anlatmak hem bize hem de onlara yararlı olduğunu düşünüyorum yani çok güzeldi.” (09.05.2023).

DÖ15 “Yaptığımız çalışma çok eğlenceli geçiyor ve konuları daha iyi anlıyorum. Biz geç kaldık ama yine de çok güzel geçti.” (13.03.2023).

DÖ16 “Güzeldi. Çocuklara bu etkinliği yaparken kendimi öğretmen gibi hissettim. Bir de grup çalışmalarında iyi olduğumu hissettim.” (01.03.2023), “Güzeldi. Belki biraz daha etkinlik yapsaydık daha iyi olabilirdi ama yine de güzeldi. Çalışmayı yaparken güzel anlar yaşadık.” (13.03.2023).

DÖ17 “Yaptığımız etkinlik güzel hem aklımızda kalıyor çalışmayı yaparken. Arkadaşlarımla toplanarak yapmak güzel bir şey.” (01.03.2023), “Yaptığımız çalışmadan konuyu daha iyi anlıyorum.” (12.04.2023).

DÖ18 “Eğlenceliydi ve sorumluluk sahibi oldum.” (13.03.2023), “Eğlendim ve konuyu anladım.” (05.05.2023).

DÖ19 “Bence güzel yaptık ama ben kendimi tam olarak ifade edemedim. Çünkü ilk defa bana iyi bir sorumluluk düştü. Ve bu çalışmadan çıkardığım dersle kendimi düzeltmek için uğraştım.” (01.03.2023), “Çok eğlendik, tiyatroyu yaparken de yazarken de. Senaryoyu yazan bendim arkadaşlara ne yapacaklarını ben söyledim. Herkes çok beğendi.” (09.05.2023).

DÖ20 “Gayet iyiydi. Üstüme düşen görevi yerine getirdim.” (03.04.2023).

DÖ21 “Güzel bir etkinlikti takım çalışmasının önemini çok iyi bir şey olduğunu anladım.” (05.04.2023), “Güzel bir etkinlikti rol oynarken kendimi iyi hissettim.” (09.05.2023).

DÖ22 “Benim için güzel geçti ve 6. Sınıflar içinde öyle olduğunu düşünüyorum. Yaşadığım şey bir öğretmen olmaktı.” (01.03.2023).

Öğrencilerin bir kısmı ise süreçle ilgili yaşadıkları sorunlardan dolayı bazı haftalarda yapılan çalışmalardan zevk almadıklarını ve kendileri için iyi geçmediklerini ifade etmişlerdir.

DÖ1 “Yaptığım etkinlik çok kötüydü çünkü arkadaşlarım hiçbir şey yapmadılar bir tek ben yaptım. (23.03.2023).

DÖ2 “Bazı arkadaşlarım yapmadığı için çok iyi geçmedi.” (13.03.2023).

DÖ3 “Hiç güzel değildi takımda çok sorunlar oluştu.” (05.04.2023).

DÖ4 “Çok kötü bir hafta geçti hiç güzel bir şeyler yapamadık yani hiç sevmedim.” (13.03.2023), “Hiçbir şey yaşamadım zaten çok değişik bir şey oldu çok sıkıcıydı. Hiç sevmedim, bazı kişiler hiç uğraşmadı bile.” (09.05.2023).

DÖ10 “Çalışmayı yaparken sadece 2 kişi yaptık çok iyi geçti sayılmaz.” (05.04.2023).

DÖ11 “Bu çalışmayla ilgili ben maalesef senaryomu tam orda unuttum ve çok utandım, biraz kötüydü.” (23.03.2023), “İyiymiş, normaldi tabi benim okuyacağım yeri bir arkadaşım okudu ona canım sıkıldı o kadar.” (09.05.2023).

DÖ12 “Benim için biraz kötüydü. Grup arkadaşlarımın bazı gruptan arkadaşlarımı kötüledi.” (05.04.2023).

DÖ14 “Biraz kötüydü. Arkadaşlarım bizden habersiz her şeyi yapmışlar.” (23.03.2023), “İyi bir şekilde yaptık ama Türkçe hocamız dersini almamıza izin vermediği için biraz sıkıntı yaşadık.” (03.04.2023).

DÖ15 “Bu grupta olmak çok kötüydü yani sunmak için en sona biz kaldık.” (04.04.2023), “Ben bu çalışmayı yaparken çok kötü geçti çünkü arkadaşlarım hep önüme geçti.” (09.05.2023).

DÖ16 “Hiç iyi değildi. Çok aksaklıklar yaşadık grup arkadaşlarımız görevini yerine getirmedi.” (05.04.2023), “Güzeldi am arkadaşlarımızın bazıları katılmadı.” (03.05.2023).

DÖ18 “Sıkıldım.” (12.04.2023).

DÖ20 “Çok bir şey yaşamadım, bana çok bir görev düşmedi.” (09.05.2023).

DÖ22 “Güzeldi ama arkadaşlarım rolünü oynamadı.” (23.03.2023), “Güzeldi, biraz geç yaptığımız için o kadarda iyi değildi.” (08.05.2023).

DÖ23 “Bu etkinlikte sadece 2 kişi kaldık ve kötü geçti.” (03.05.2023), “Güzel, eğlenceli ve bilgilendiriciydi. Grupta kimse bana yardım etmedi.” (13.03.2023).

Tablo 28. Öğrencilerin Yaptıkları Etkinliklerden Ele Ettikleri Kazanımlara ilişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Katkı Sağladı	Konuyu pekiştirmesi	24
	Farklı etkinliklerin öğrenilmesi	7
	Grup çalışmasını öğrenmesi	7
	Sorumluluk bilincinin gelişmesi	3
	Arkadaşlık bağının güçlenmesi	2
	Yeni bilgiler öğrenmesi	2
	Öğretmenin hazzını tatması	2
	Özgüveninin gelişmesi	2
	Fikirlerle saygı duyması	1
	Kendini geliştirmesi	1
	Birine güvenmemesi	1
	Süreçten ders çıkarması	1
	Merak duygusunun oluşması	1
Katkı Sağlamadı	Etkinliklerin iyi geçmemesi	3
	Süreçten zevk almaması	1
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	12
Toplam		67

Tablo 28 incelendiğinde öğrencilerin yaptıkları etkinliklerden elde ettikleri kazanımlar arasında ilk sırada konuyu pekiştirmesi geldiği görülmektedir. Ardından sırayla öğrencilerin farklı etkinliklerin öğrenilmesi, grup çalışmasını öğrenmesi, sorumluluk bilincinin gelişmesi, arkadaşlık bağının güçlenmesi, yeni bilgiler öğrenmesi, öğretmenin hazzını tatması, özgüveninin gelişmesi, fikirlere saygı duyması, kendini geliştirmesi, birine güvenmemesi, süreçten ders çıkarması ve merak duygusunun oluşması gibi nedenlerden dolayı kazanım elde ettikleri görülmektedir. Öğrenciler etkinliklerin kendilerine kazanım sağlamamasının ilk sıradaki sebebi olarak etkinliklerin iyi geçmemesini göstermektedir. 12 öğrenci çalışma haftalarında etkinliklerin kazanım sağlayıp sağlamadıkları ile ilgili neden belirtmedikleri için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında gösterilmiştir. Bu bilgilerden hareketle öğrencilerin büyük bir kısmı etkinliklerden akademik, sosyal ve duyuşsal açıdan çeşitli kazanımlar elde ettiği görülmektedir. Öğrencilerin yaptıkları etkinliklerden elde ettikleri kazanımlar ile ilgili görüşlerinin aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir

DÖ12 dışında tüm öğrenciler bu çalışmalarla farklı özelliklerini geliştirdiklerini ve birtakım kazanımlar elde ettiklerini ifade etmişlerdir.

DÖ1 “Bu etkinlikte yerleşme ve seyahat özgürlüğünü öğrendim.” (03.04.2023).

DÖ2 “Bence tanışma gibi de oldu çünkü bazı arkadaşları tanıımıyordum. En önemlisi de yardımlaşma oldu...” (13.03.2023.), “Grupla çalışmayı ve beraberliği öğrendim.” (03.04.2023), “Bazı şeyleri zamanında yapmalıyız. Çünkü Hüseyin ve ben biraz geç çıkarttığımız için geç yaptık.” (12.04.2023).

DÖ5 “Bu etkinlikten tartışma yapmayı öğrendik. Çok medeni bir şekilde tartışma yaptık.” (23.03.2023), “Bu etkinlikten internet ortamında biz yazı yazdık çok güzeldi.” (04.03.2023), “Bu etkinliği ilk defa yaptım. Yeni bir şey öğrendim güzeldi.” (04.05.2023).

DÖ6 “Benim için önemi arkadaşlarımızla nasıl grup çalışması yapacağımı öğrendim.” (01.03.2023), “Bu etkinlikte öğretmenlerin bizlere nasıl öğrenmemiz için çalıştıklarını öğrendim.” (13.03.2023).

DÖ8 “Eskiden insanların nasıl yaşadıklarını merak ediyordum ve bu etkinlik sayesinde nasıl yaşadıklarını öğrendim.” (01.03.2023), “Göç ve münazara.” (23.03.2023),

DÖ9 “Bu etkinlikte grup çalışmasını, fikirleri dinlemeyi öğrendim.” (13.03.2023), “Bu çalışmayı yaparken konuyu anladığımı düşünüyorum.” (05.04.2023), “Konuyu pekiştirdim.” (12.04.2023).

DÖ11 “Bu etkinlikte yaşam için nereler tercih edilir ve nüfusun etkilerini öğrendik. Benim için önemi ise sosyalleşme alanında etki sağladı...” (01.03.2023), “Bu etkinlikte göçün nedenleri, sonuçlarını öğrendim.” (23.03.2023).

DÖ14 “Birlik ve beraberliğin önemini kazandım.” (13.03.2023), “Kendimize daha çok güvenmeyi.” (03.05.2023), Kendimin daha çok çalışması gerektiğini.” (09.05.2023).

DÖ16 “Bilginin korunup, saklanıp aktarılmasını öğrendim.” (05.04.2023), “Düşünce özgürlüğümü öğrendim. T:C: anayasamız ile haklarımızın olduğunu öğrendim.” (09.05.2023).

DÖ17 “Etkinlikte benim için dersi ve konuyu daha iyi anlamak oldu.” (03.04.2023)

DÖ18 “Grup çalışması.” (23.03.2023), “Konuyu daha iyi anladım.” (08.05.2023), “Arkadaşlarımı daha iyi tanıdım.” (09.05.2023).

DÖ19 “Ben bu etkinlikte kendime olan güvenimi öğrendim ve benim daha iyi yerlere geleceğimi öğretti.” (01.03.2023), “Bu etkinlik poster hazırlamayı ve sorumluluk almayı öğretti.” (03.04.2023), “Bu etkinlikle bilim insanlarını daha iyi bir şekilde öğrendim.” (12.04.2023).

DÖ20 “Çok iyiydi pekiştiremediğim anlamadığım yerleri gayet iyi anlamıştım hem de gayet iyiydi.” (13.03.2023).

DÖ21 “İş bölümü yaptık mı ve sorumlulukların önemli olduğunu öğrendim. Benim için önemi sorumluluklarımızın değeri oldu.” (05.04.2023), “Karanlık çağın dezavantajlarını ve unutamayacağım rol oyunu oldu.” (09.05.2023).

DÖ22 “Bilmediğim bazı şeyler vardı onları öğrendim bu benim için önemliydi.” (13.03.2023), “Bildiklerimi tekrar ettim. Arkadaş bağım gelişti.” (08.05.2023).

DÖ23 “Sosyali daha iyi öğrenmemizi sağlıyor.” (13.03.2023), “Şu an hepsi için konuşuyorum hepsinde de sanki öğretmenmişim gibi çok hoş bir duygu ve öğrendiğimiz konuya daha iyi anlamış oldum.” (03.05.2023).

Tablo 29. Öğrencilerin Yapmış Oldukları Grup Çalışmalarının Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Olumlu değerlendiren	Grup özelliğinin iyi olması	10
	Grup içi uyumun olması	7
	Kendini geliştirmesi	4
	Konunun pekiştirilmesi	2
	Lider olması	1
	Sorumluluğunun az olması	1
Olumsuz değerlendiren	Grup özelliğinin kötü olması	7
	Grup içi sorunların olması	4
	Süreçte sorunların yaşanması	4
	Grup kurallarına uymaması	2
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	10
Toplam		52

Tablo 29 incelendiğinde grup çalışmalarını olumlu değerlendiren öğrencilerin ilk sıradaki görüşünün grup özelliklerinin iyi olması olduğu görülmektedir. Ardından sırayla grup içi uyumun olması, kendini geliştirmesi, konunun pekiştirilmesi, lider olması ve sorumluluğunun az olması geldiği görülmektedir. Grup çalışmalarını olumsuz değerlendiren öğrencilerin ilk sıradaki nedeninin grup özelliğinin kötü olması olduğu görülmektedir. Ardından sırayla grup içi sorunların olması, süreçte sorunların yaşanması, grup kurallarına uymaması nedenleri gelmektedir. Grup çalışmalarını 10 öğrenci yaptıkları grup çalışmaları ile ilgili görüşlerini neden belirtmeden ifade etikleri için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında gösterilmiştir. Bunlardan hareketle grup çalışmalarının öğrencilere akademik, sosyal ve kişisel gelişlerini destekledikleri görülmektedir. Öğrencilerin yaptıkları grup çalışmalarıyla ilgili görüşlerinin aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

DÖ2 “Arkadaşlara ön yargım vardı ama gitti.” (13.03.2023).

DÖ5 “Bir grupta çalışmam sosyalleşmemi sağladı. Dezavantajdan çok avantajları vardı. Hep beraber grup dağılımı yapmak hem kolaylık sağladı hem de avantajlı oldu.” (01.03.2023).

DÖ6 “Bu gruptaki çalışmalarım eğlenceliydi ve konuları pekiştirdim.” (13.03.2023).

DÖ9 “Bu grupta çalışmak güzeldi. Bu durumun avantajı gruptakilerle iyi anlaşabilmem diyebilirim.” (13.03.2023).

DÖ10 “Bir grupta çalışmak çok iyi ve arkadaşlarımızın fikirleri ve benim fikirlerimi katarak daha iyi şeyler ortaya çıkardık. (13.03.2023).

DÖ11 “Benim birazda olsa sosyalleşmemi, özgüvenimi sağladı. Birlikte çalışmayı öğretti.” (01.03.2023).

DÖ15 “Bu grupta çalışmak güzeldi ve eğlenceli geçti.” (13.03.2023).

DÖ17 “Grup çalışmalarıyla birbirimizin fikirlerini öğrendik avantajları ise daha iyi anlıyorum ve sosyalleştim.” (01.03.2023)

DÖ18 Sosyalleştim.” (13.03.2023).

DÖ20 “Benim için gayet güzeldi bilemem ama konuyu daha iyi kavradık.” (23.03.2023).

DÖ21 “Grupça çalışmak daha çok fikir demek bazen anlaşılamaya bilir.” (01.03.2023), “Avantajı fikir alışverişi, dezavantajı fikir anlaşmazlığı.” (13.03.2023).

DÖ22 “Benim için güzeldi arkadaşlık ilişkimiz güçlendi.” (01.03.2023).

DÖ23 “Bir grupta çalışmak güzeldi. Avantajı yardımlaşmamızı anlıyoruz. Dezavantajı yok.” (13.03.2023)

Öğrencilerin bazıları yaptıkları grup çalışmaları ile ilgili grup içinde sorunlar yaşadığını, DÖ12 ise grup çalışmasını genel olarak kötü bulduğunu ifade etmiştir.

DÖ1 “Her grupta çalıştım ve hiç sıkıntım olmadı ama bu grup hiç iyi değildi.” (23.03.2023).

DÖ13 “Bu seferki grup hiç iyi değildi. Arkadaşlarımız grup arkadaşlarımızın sözünü dinlemediği için üzüldük.” (23.03.2023).

DÖ14 “Grup olarak çalışmanın avantajlarından biri bir kişinin üzerine çok yüklenilmiyor. Dezavantajlarından biri de yetiştiremezsek sorunudur.” (01.03.2023).

DÖ15 “Bu grupta çalışmak benim için biraz kötüydü. Grup arkadaşlarımızdan 2 kişi gelmedi. Benim için avantaj konuları pekiştirdim.” (23.03.2023).

DÖ16 “Bu sefer kötüydü. Ali ve Mert arkadaşımız sözünde durmayıp sorumluluklarını yerine getirmediler.” (23.03.2023).

DÖ19 “Grup güzeldi ama ne zaman yapacağımız sorunu yaşadık ama bizim için her halükârda avantajdı.” (13.03.2023), “Güzeldi artık tecrübe sahibi oldum dezavantajı ezber ve grup arkadaşlarımızın çıkardığı sorunlar.” (23.03.2023).

Tablo 30. ÇÇÖY’nin Öğrencilere Kazandırdığı Katkılara İlişkin Bulgular

Tema	Kod	f
Katkı Sağladı	Konuyu pekiştirmesine	16
	Grupla çalışmanın öğrenilmesine	16
	Kendini geliştirmesi	8
	Sorumluluk bilincinin gelişmesine	7
	Özgüvenin gelişmesine	7
	Kimseye güvenmemesine	7
	Sosyalleşme becerisinin gelişmesine	5
	Öğretme hazzını tatmasına	5
	Farklı becerilerin gelişmesine	4
	Farklı etkinlikleri öğrenmesine	2
	Arkadaş ilişkisinin düzelmesine	2
	Bilişsel strateji geliştirmesine	2
	Atılgan olmasına	1
	Liderli yapabilmesine	1
	Merak duygusunun oluşmasına	1
	Empati yapabilmesine	1
	Tarihe ilgisinin oluşmasına	1
	Akademik başarısına	1
	Yeni bilgiler öğrenmesine	1
	Kendini ifade edebilmesine	1
	Tecrübe kazanmasına	1
	Dinlemeyi öğrenmesine	1
	Araştırma yapabilmesine	1
Katkı Sağlamadı	Grup içi sorunların olması	5
	Süreçte olumsuzlukların yaşanması	4
Görüş belirtmeyenler	Belli bir kazanım ifade edilmemiştir	11
Toplam		

Tablo 30 incelendiğinde öğrencilerin ÇÇÖY’ den elde ettikleri kazanımlar arasında ilk sırada konuyu pekiştirmenin olduğu görülmektedir. ardından öğrenciler grupla çalışmanın öğrenilmesine, kendini geliştirmesine, sorumluluk bilincinin gelişmesine, özgüvenin gelişmesine, kimseye güvenmemesine, , sosyalleşme becerisinin gelişmesine, öğretme hazzını tatmasına, farklı becerilerin gelişmesine, farklı etkinlikleri öğrenmesine, arkadaş ilişkisinin düzelmesine, bilişsel strateji geliştirmesine, atılgan olmasına, liderli yapabilmesine, merak duygusunun oluşmasına, empati yapabilmesine, tarihe ilgisinin oluşmasına, akademik başarısına, yeni bilgiler öğrenmesine, kendini ifade edebilmesine, tecrübe kazanmasına, dinlemeyi öğrenmesine, araştırma yapabilmesine katkı sağladığı görülmektedir. Öğrenciler ÇÇÖY uygulamasının katkı sağlamamasına ilk sırada Grup içi sorunların olması nedenini

göstermektedir. Ardından öğrenciler süreçte olumsuzlukların yaşanmasından dolayı kazanım sağlamadığı görüşünü belirttiği görülmektedir. 11 öğrenci görüşlerini nedenleri ile beraber belirtmediği için tabloda “görüş belirtmedi” teması altında gösterilmiştir. Bunlardan hareketle Öğrencilerin geneli yapmış oldukları bu çalışma sonucunda tutum ve davranışlarında değişim meydana geldiğini ve akademik, sosyal-duyuşsal açıda kazanım elde etikleri görülmektedir. ÇÇÖY’nin kendilerine kazandırdığı katkılara ilişkin ilgili görüşlerinin aynen alıntılarına aşağıda yer verilmiştir.

Çalışmada sadece DÖ7 ve DÖ4 uygulama sonucunda kendinde çok fazla bir değişimin meydana gelmediğini ifade etmiştir.

DÖ1 “Ben büyünce öğretmen olmak istiyorum hocalarıma hevesleniyorum sanki öğretmenlik yapıyormuşuz gibi hissediyorum.” (13.03.2023).

DÖ2 “6 şapkada duygusal, kötü, tarafsız ve iyi fikir kurmayı öğrendim. Projede de yazı çizim ve görselle düşünme, grupla birlikte çalışma ve sorumluluk.” (01.03.2023), “Grupla çalışma, anlatma becerisi, görsel beceri ve el becerisini geliştirdi.” (13.03.2023).

DÖ3 “Bana çok mutluluk kazandırdı. Dersi çabuk öğrenmeme neden oldu.” (01.03.2023).

DÖ5 “Çalışma bilincimi geliştirdi ve sosyalleşmemi sağladı. Yeni şeyler öğrendim.” (03.04.2023), “Sorumluluk bilincimi geliştirdi. Takımlaşma özelliğim arttı. Gruplaşmak güzeldi.” (12.04.2023), “Sorumluluk, empati bu özellikleri genel olarak kazandım.” (09.05.2023).

DÖ6 “Bu çalışma bana sorumluluklarımı yapmamı kazandırdı.” (23.03.2023).

DÖ9 “Bu çalışmayı yapmak sosyalleşmemi geliştirdi.” (01.03.2023), “Konuları anlamamda yardımcı oldu. Gruptaki çalışmalarımın git gide iyi olduğunu gözlemledim. Kısacası grup çalışmamı geliştirdi.” (13.03.2023), “Grup çalışmamdaki özelliğimi geliştirdi.” (05.04.2023).

DÖ10 “Bu çalışmayı yapmak konuları daha iyi anlamamızı sağladı.” (23.03.2023).

DÖ11 “Bu çalışma bana özgüvenin yanında kendimi açabilmemi ve anlatabilmemi sağladı. Sosyalleşmeme etki sağladı. Ben bu çalışmayı beğeniyorum.” (13.03.2023), “Tek başıma ortada kendimi göstere bilmeyi kazandırdı.” (04.05.2023).

DÖ12 “Hangi kişilerle nasıl davranacağımı bildim. Nasıl grup çalışması olduğunu gördüm.” (23.03.2023).

DÖ13 “Bu çalışma bana bilgi nasıl verilir öğrenciye onu öğretti. Öğretmenimizin bize anlattığı gibi anlatmakta güzeldi çok eğlendik.” (12.04.2023).

DÖ14 “Beraber çalışıp her şeyi yapabileceğimizi geliştirdi.” (05.04.2023).

DÖ16 “Benim daha çok grup çalışmalarındaki arkadaşlarıma karşı güvenim arttı. Bir de grup çalışmalarında daha iyi olduğumuzu anladım.” (13.03.2023), “Kendime ve grup arkadaşlarıma olan güvenim arttı.” (03.04.2023).

DÖ19 “Bana özgüven, sorumluluk, grup çalışması bunları ilk defa öğrendim. Ve yapabileceğim şeyleri düşünmeye başladım. Kendime güvenimin sarsılmayacağını mesela.” (01.03.2023), “Bilgilerimi geliştirdi, anlatma yeteneğimi belirgin hale getirdi ve grupla nasıl çalışılır onu öğrendim” (13.03.2023), “Bu çalışmaları yapmak bana öğrenmeyi öğretti. Ve bu çalışma benim sınavlardan daha yüksek almama sebep olabilir.” (23.03.2023).

DÖ21 “Takım çalışmamı daha da geliştirdi. Örnek: Tüm etkinlikleri ve çalışmaları takım arkadaşlarımla beraber yaptık.” (13.03.2023), “Sorumluluklarımı daha çaba göstererek yapmalıyım. Örnek. İş bölümü yaparak herkesin sorumluluğu gelişti.” (04.04.2023), “Merak duygumu geliştirdi. Önek: Konu hakkında araştırma yaparken merakla araştırma yaptım.” (03.05.2023).

DÖ22 “Yeni bir duygu kazandım, öğretmenlik duygusu ve arkadaşlık özelliğim gelişti.” (13.03.2023).

DÖ23 “Mesela ben büyüyünce öğretmen olmak istiyorum bana sanki hazırlık gibi.” (08.05.2023).

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde Sosyal Bilgiler dersinde ÇÇÖY'nin öğrencilerin akademik başarılarına, derse karşı tutumlarına ve sosyalleşme becerilerine etkisi ile ilgili araştırmada elde edilen bulguların sonuçlarına, araştırma sonuçlarının literatür taraması ile ilişkilendirilerek tartışılmasına ve araştırma sonuçlarından yola çıkarak bu alan üzerine çalışma yapmak isteyenler için önerilere yer verilmiştir.

ÇÇÖY'nin Akademik Başarı Üzerindeki Etkisine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler dersinde uygulanan ÇÇÖY'nin akademik başarıya etkisi ile ilgili sonuçlara bakıldığında deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test-son test sonuçlarına bakıldığında son test lehine anlamlılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak grup ortalamalarına bakıldığında deney grubunun akademik başarı ortalamalarının kontrol grubuna göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlardan hareketle uygulanan ÇÇÖY'nin öğrencilerde akademik başarı düzeylerini pozitif yönde etkilediği ve öğrenci başarısını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda araştırmada öğrencilerden elde edilen nitel veriler incelendiğinde uygulanan bu yöntemle ilgili öğrenciler konuyu pekiştirdiklerini, konuları daha iyi anladıklarını hem öğrenmeyi hem öğretmeyi öğrendikleri görüşünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Böylece çalışmada kullanılan akademik başarı testinin sonuçları ile öğrenci görüşleri arasında benzer sonuçlar elde edilmiş ve yaklaşımın sosyal bilgiler dersine akademik anlamda katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ÇÇÖY'nin sosyal bilgiler ders başarısını arttırmada alternatif bir yaklaşım olabileceğini ortaya koymaktadır. Literatür incelendiğinde ÇÇÖY ile ilgili yapılan çalışmaların öğrencilerde kalıcı öğrenmelerin oluşmasına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır (Akar-Şahingöz, 2002; Babul, 2007; Eryılmaz, 2019; Hawes vd., 1991; Işık, 2019; Knight vd., 1990; Mundy vd., 2014; Özyürek vd., 2015; Özyürek vd., 2016). Yine yapılan çalışmalarda ÇÇÖY ile öğrencilerin öğrenmeye karşı daha olumlu tutum geliştirdiğini ve okul performanslarının arttığını sonucu elde edilmiştir (Eryılmaz, 2019; Deveci & Selanik-Ay, 2014; Little vd., 2012; Gibbs vd., 2002). Knight vd. (1990) tarafından gerçekleştirdiği çalışmada çocukların bilgilerinde belirgin bir gelişme olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Smith'in 2001 yılında yaptığı çalışmanın sonucunda da ÇÇÖY'nin

çocukların bilgi, tutum ve başarılarında olumlu etkisinin olduğunu belirtmiştir (Babul, 2007). Araştırmanın sonuçları ile literatür taramasından elde edilen sonuçlar karşılaştırıldığında sonuçların örtüştüğü ve araştırma sonucunu desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

ÇÇÖY'nin Sosyalleşme Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler dersinde ÇÇÖY'nin öğrencilerde sosyalleşme becerileri üzerine etkisi ile ilgili sonuçlara bakıldığında deney ve kontrol grubu öğrencilerinin sosyalleşme becerileri ön test sonuçları arasında yapılan bağımsız örneklemeler t-testine göre, "Plan" boyutunda anlamlı bir fark olduğu ancak diğer boyutlarda ("İlişki", "Alınganlık", "Duygular", "Saldırgan", "Sorun Çözme", "Grupla İletişim" ve "Genel") anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, "Plan" boyutunda deney grubunun kontrol grubuna göre anlamlı bir fark gösterdiğini, ancak diğer boyutlarda gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmadığını ortaya koymaktadır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin sosyalleşme becerileri ön test ve son test sonuçları arasında yapılan bağımlı örneklemeler t-testine göre, tüm boyutlarda anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinde test edilen boyutlar açısından anlamlı bir fark yaşamadıklarını ortaya koymaktadır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin sosyalleşme son test sonuçları arasında yapılan bağımsız örneklemeler t-testine göre, "Saldırgan" boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Diğer boyutlarda ("İlişki", "Alınganlık", "Duygular", "Saldırgan", "Sorun Çözme", "Grupla İletişim" ve "Genel") ise anlamlı fark gözlemlenmemiştir. Bu sonuçlar, sadece "Saldırgan" boyutunda deney grubunun kontrol grubuna göre anlamlı bir fark gösterdiğini, diğer boyutlarda ise gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlardan hareketle araştırmanın nicel verilerinin ÇÇÖY'nin öğrencilerin sosyalleşme becerilerini geliştirmede etkili olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Araştırmada nicel verileri daha ayrıntılı yorumlamak adına öğrencilerden elde edilen nitel veriler incelendiğinde uygulanan bu yöntemle ilgili öğrencilerin sosyalleşme becerilerine katkı sağladığı görüşünü ortaya koymaktadır. ÇÇÖY'nin sosyalleşme becerileri üzerine etkisi ile ilgili literatüre bakıldığında Harman ve Scotchmer (1997) kitabında yer alan çalışmalar incelendiğinde Kattel ve Carnegie'nin Nepal'de Buhutan mülteci kampında yaptıkları çalışmanın sonucunda öğrencilerde iletişim becerilerinin geliştiğini, Hanbury'nin Romanya'da yaptığı sağlık alanında çalışmasında öğrencilerin ÇÇÖY ile öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağladığını, Gilkes'in Batı Şeria ve Gazze'de yaptığı çalışmanın sonucunda da ÇÇÖY öğrencilerin özgüvenlerinin artmasına, öz saygısını geliştirmesine, çocuklar arası ilişkiyi rekabetten ziyade işbirliğine teşvik ettiği sonucuna ulaşmıştır. Kenya ve Uganda'da çocukların ölümcül hastalıklardan korunma amacıyla yaptıkları çalışmada çocukların özgürleşen

gelişimleri, iletişim ve empati becerilerinin geliştiği sonucu ortaya çıkmıştır. Ekvator’da yaşamak için oyna projesinde ÇÇÖY ile çocuklarda iletişim becerilerinde olumlu değişimlerin görüldüğü sonucu ortaya çıkmıştır (Fazlıoğlu, 2021). Araştırmaların ve çalışmanın sonucunda ÇÇÖY’ nin öğrencilerde sosyalleşme becerilerini geliştirmeye ve özgüvenlerini arttırmaya katkı sağladığına ulaşılmıştır. (Bonati vd., 1992; Demir vd., 2009; Eryılmaz, 2019; Gibbs vd., 2002; Hawes, 1988; Mwebi, 2012). Yapılan literatür taraması sonucunda araştırmanın nicel sonucunun alan araştırmaları ile çeliştiği görülmektedir. Bu nedenle sosyalleşme beceri ölçümü için daha kapsamlı ve duyarlı araçlar seçilmesi gerektiği, uygulama sürecinde aktif katılımı destekleyen etkinliklere daha fazla ağırlık verilmesi ve ÇÇÖY’ nin sosyal becerileri üzerine etkisini daha iyi görebilmek için farklı zamanda ve ilişkiler üzerinden yeniden araştırılması sonucu ortaya çıkmıştır.

ÇÇÖY’nin Derse Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisine İlişkin Sonuç ve Tartışma

ÇÇÖY’ nin Sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları üzerine etkisi ile ilgili sonuçlara bakıldığında uygulanan Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin deney grubu öğrencilerinin tutum ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, deney grubundaki öğrencilerin tutumları üzerinde yapılan müdahalenin, ölçülen boyutlar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir değişikliğe yol açmadığını göstermektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin tutum ön test ve son test sonuçları arasında sadece "Önem" ve "Genel Tutum" boyutlarında anlamlı farklar bulunmuş diğer boyutlarda (İlgi Çekicilik, İçerik, Etkinlikler) ise anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, kontrol grubundaki öğrencilerin "Önem" ve "Genel Tutum" boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir değişiklik yaşadığını, ancak diğer boyutlarda değişiklik gözlenmediğini göstermektedir. Deney grubu, kontrol grubuna kıyasla "İlgi Çekicilik", "İçerik", "Etkinlikler" ve "Genel Tutum" boyutlarında anlamlı bulunduğu "Önem" boyutunda ise anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgilerden hareketle deney grubunun, kontrol grubuna göre bu boyutlarda daha olumlu tutum sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin ÇÇÖY’nin deney grubu öğrencilerde derse karşı olumlu bir tutum gerçekleştirmediği ancak kontrol grubu öğrencileriyle kıyaslandığında olumlu bir tutum gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Nicel verilerdeki anlamlı farkın eksikliği, ölçeklerin soyut kavramları ölçmedeki sınırlılığı veya yöntemin uygulanma sürecindeki değişkenlerle açıklanabilir. Gibbs vd. (2002), ÇÇÖY’nin etkililiğinin öğrencilerin sürece aktif katılımıyla ve etkinliklerin uygun tasarımıyla doğrudan ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Aynı zamanda araştırmada daha detaylı veriler elde etmek amacıyla öğrencilerden elde edilen nitel veriler incelendiğinde ÇÇÖY’nin öğrencilerin derse karşı bakış açısını değiştirdiği ve dersi

eğlenceli bularak dersi sevdirdiği görüşünü ortaya koymaktadır. Bu bilgilerden yola çıkarak ÇÇÖY'nin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları üzerine etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Deveci ve Selanik-Ay (2011) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin yapılan etkinlikler sonucunda olumlu tutumlara sahip olduklarına ve derse olan ilgilerinin arttığına ulaşılmıştır. Ataman, (2009) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY'nin okul öncesi öğrencilerde beslenme eğitime yönelik tutumları incelenmiş ve olumlu yönde öğrencileri etkilediği görülmüştür. Babul (2007) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY'nin öğrenmeyi arttırdığı, eğlenceli bir öğrenme ortamının oluşmasını sağladığı ve öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Demir vd. (2009) tarafından yapılan çalışma incelendiğinde öğrencilerin toplumsal konulara duyarlılığının artmasıyla beraber derse karşı tutumlarının da değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ergün vd. (2012) tarafından ÇÇÖY'nin okul kazalarının önlenmesine yönelik yapılan çalışmada yöntemin eğitimlerde kullanılması, öğrencilerin güvenli davranışlara ilişkin farkındalığı arttırdığı ve derse olan ilginin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Durston vd. (2020.); Eryılmaz, (2019); Mwebi, (2012); Mundy vd. (2014) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarında da ÇÇÖY'nin öğrencilerin derse karşı olumlu tutumlar gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları ile literatür taramasından elde edilen sonuçlar karşılaştırıldığında sonuçların örtüştüğü ve araştırma sonucunu desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Deney Grubu Öğrencilerinin ÇÇÖY Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmada nicel verileri desteklemek ve daha ayrıntılı sonuçlara ulaşmak amacıyla deney grubu öğrencilerine ÇÇÖY çalışmaları hakkında yarı yapılandırılmış görüş formu ve haftalık olarak tutulan günlükler uygulanmış ve sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmada haftalık çalışmalarla ilgili öğrenciler sürecin eğlenceli geçmesi, grubun uyumlu olması, etkinliklerin beğenilmesi, konuyu pekiştirmesi, kendini geliştirmesi, liderlik yapması ve yeni arkadaşlarla tanışması nedenlerinden dolayı ÇÇÖY çalışmalarının güzel geçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Haftalık çalışmalarda öğrencilerin bir kısmı süreçte aksaklıkların yaşanması, grup içi sorunların olması, arkadaşların sorumsuz davranması ve bazı etkinliklerin sıkıcı olmasından dolayı çalışma haftalarının kötü geçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde elde edilen çalışmaların ÇÇÖY'nin uygulanması ile ilgili sürecin eğlenceli ve verimli geçmesi (Batak, 1997; Deveci & Selanik-Ay ,2014; Özyürek vd., 2016), grup içi sorunlar ve aksaklıkların yaşanması (Eryılmaz, 2019; Little vd., 2012), etkinliklerin sıkıcı bulunması ve ÇÇÖY'nin daha etkili hale gelmesi için, etkinliklerin öğrenci merkezli ve uygulamalı bir şekilde planlanması (Gibbs vd., 2002; Khamis, 2005; Kirby & Gibbs, 2006)

sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucuyla yapılan alan araştırması sonuçları örtüşmekte ve çalışmayı desteklemektedir.

Araştırmada ÇÇÖY etkinliklerine ilişkin öğrenci görüşlerinin sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrencilerin ÇÇÖY etkinliklerinde etkileşimli, yaratıcılığı geliştiren deneyim temelli etkinliklerin daha fazla ilgi gösterildiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bilgi aktarımı ve tek yönlü sunumların yerine drama, rol oynama, broşür ve kitap hazırlama gibi uygulamaya dönük, İşbirlikli ve yaparak yaşayarak öğrendikleri etkinlikleri beğendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada uygulanan etkinliklerinin öğrencilere sağladığı katkılarla ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilerin ÇÇÖY etkinlikleriyle daha çok konunun pekiştirilmesi, özgüven duygusunun geliştirilmesi, grupla çalışma becerisi kazanması, sosyalleşme becerilerini geliştirmesi, arkadaşlık bağlarını güçlendirmesi, sorumluluk bilinci sağlaması, öğretmenin hazzını tatması, farklı etkinlikler öğrenmesi, liderlik ve empati gibi kazanımlar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunlardan hareketle ÇÇÖY etkinliklerinin öğrencilerin geneli için akademik başarılarını, sosyalleşme ve duyuşsal becerilerini geliştirdiği ve öğrencilere çeşitli kazanımlar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğrencilerin süreçle ilgili yaşadıkları sorunlardan dolayı ÇÇÖY etkinliklerinin katkı sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatüre bakıldığında Little vd. (2012) ÇÇÖY'nin dezavantajlı öğrencilerin üzerindeki etkilerini ve eğitim süreçlerine katkılarını incelemiş ve aktif katılım sağlayan öğrencilerin öğrenme motivasyonunu ve özgüvenini arttırdığı, akademik iyileşme sağladığı sosyal becerileri geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Eryılmaz (2009) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY'nin öğrencilerde sorumluluk düzeylerini arttırdığını, arkadaşlarıyla ilgili olumsuz düşüncelerin değiştirdiğini, sosyalleşmesine katkı sağladığını sonucuna ulaşılmıştır. Babul (2007) tarafından yayınlanan kitapta yer alan Cornegie tarafından 2004'te gerçekleştirilen çalışmada ÇÇÖY ile yapılan etkinliklerin akran ilişkilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı kitapta Kirby'nin 2002 yılında gerçekleştirdiği çalışmada ÇÇÖY'nin çocuklarda grup çalışması becerisini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Özyürek vd. (2015) tarafından çalışılan araştırmada ÇÇÖY ile çocuklar birbirleri ile iş birliği halinde çalışmayı öğrenerek araştırarak öğrenme konusunda deneyim elde ettiklerini aynı zamanda akranları ve yetişkinlerle ilişkilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca diğer çalışmalarda da ÇÇÖY'nin sosyal becerileri (Phinney & Evans, 1992) ve sorumluluk becerilerinin gelişimine (Hawes, 1992; Mwebi, 2005), sosyalleşme becerilerini ve öz güveni geliştirmesine (Deveci & Selanik-Ay ,2014; Durston vd., 2020; Ergün vd., 2013; Hanbury, 1994; Morris, 2005; Mundy vd.,2014), akademik bilgi düzeylerinde artış sağlamasına (Deveci & Selanik-Ay ,2014; Hawes vd., 1991; Knight vd., 1990) katkı sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada ÇÇÖY ile ilgi öğrenci görüşlerinden elde edilen

sonuçların alan yazındaki diğer çalışmalarla örtüştüğü ve çalışmayı destekler nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin yapmış oldukları grup çalışmalarının değerlendirilmesine ilişkin sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrenciler grup çalışmalarını grup özelliğinin iyi olması, grup içi uyumun olması, kendini geliştirmesi, lider olması gibi sebeplerden dolayı olumlu değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunlardan hareketle grup çalışmalarının öğrencileri akademik, sosyal ve kişisel alanlarda desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada bazı öğrenciler grup özelliğinin kötü olması, grup içi sorunlarının olması ve süreçte yaşanan sorunlardan dolayı grup çalışmalarını olumsuz değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Literatüre baktığımızda yapılan çalışmalarda grup çalışmalarının öğrencilerde olumlu yönlerini geliştirme, öğrencilerin sosyal bağlarını güçlendirme, liderlik becerilerini geliştirme ve iş birliği yapmayı öğrenme sonuçlarına ulaşılmıştır (Deveci & Selanik-Ay, 2014; Little vd., 2012). Yapılan çalışmalarda grup içindeki uyumsuzluklar ve bireysel sorumluluk eksiklikleri, grup çalışmasının olumsuz değerlendirilmesine neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Eryılmaz, 2019; Gibbs vd., 2002). Khamis (2005) yaptığı çalışmada grup içi sorunların çözümü için öğretmen rehberliği ve süreç yönetiminin kritik bir rol oynadığı belirtilmiştir. Grup üyeleri arasında eşitlik ve iş birliği sağlanmadığında süreç verimsiz hale gelebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları ile yapılan literatür çalışması sonuçları karşılaştırıldığında çalışmanın sonuçlarıyla örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda öğrencilerin başkalarına bir şeyler öğretmelerinin kendilerinde oluşturduğu duygulara ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin geneli başkalarına bir şeyler öğretmenin kendilerinde bilgi paylaşmanın hazzına vardıkları, öğretmen rolünü deneyimledikleri, hazırbulunuşluk düzeylerinin geliştiği, öğrenmeyi hissettiğini, sosyalleşme berilerini geliştirdiğini, grupla çalışma becerisi kazandığını, sorumluluk ve özgüven gibi olumlu duygular ortaya çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler süreçte birtakım güçlüklerle karşılaştıkları için başkalarına bir şeyler anlatma konusunda olumsuz duygulara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatüre bakıldığında Özyürek vd. (2016) tarafından yapılan bir çalışmada ÇÇÖY ile öğrenciler yaptıkları etkinliklerle öğrendiklerini paylaşmanın hazzını yaşayarak öğrenirken eğlendikleri sonucuna ulaşılmışlardır. Eryılmaz ve Deveci (2020) tarafından yapılan çalışmada grupla çalışmanın iş birliği becerisini kazandığı sonucuna ulaşılmıştır. Hawes vd. (1991) tarafından yapılan çalışmada akran öğretiminin öğrencilerde sosyal becerilerini geliştirdiği ve bilgi seviyelerinde artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hawes (1992) çalışmasında akran öğretiminin çocuklar arası güven, iş birliği, empatiyi teşvik ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ergün vd. (2013) tarafından yapılan çalışmada

akran öğretiminin bilgi paylaşımını güçlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Işık (2019) tarafından çalışılan araştırmada öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olmasında akran öğretiminin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ataman (2009) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY'nin akran eğitiminde etkili bir yöntem olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Akar-Şahingöz (2002) tarafından yapılan çalışmada akran öğretiminin öğrenmede kalıcılığı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Knight (1990) tarafından yapılan çalışmada büyük çocukların küçük çocuklara rehberlik ederek hem kendileri öğrendiklerini pekiştirmiş hem de küçük yaştakilerin bilgi yüzeylerini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin başkalarına bir şeyler öğretmelerinin kendilerinde oluşturduğu duygulara ilişkin sonuçların literatürdeki diğer çalışmaların sonuçlarıyla örtüştüğü ve çalışmayı destekler nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin ÇÇÖY'nin ders başarısı ve derse yönelik tutumlarının değişimine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada öğrenciler ÇÇÖY'nin ders başarısına ve derse yönelik tutumları açısından olumlu etkiler sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler ÇÇÖY'nin konuyu pekiştirdiği, bilgide artış sağladığı ve anlamayı kolaylaştırdığı görüşlerinden dolayı akademik başarıda değişim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin ÇÇÖY'nin dersi eğlenceli kıldığı, derse ilginin arttığı, dersi sevmeyi sağladığı için derse yönelik tutumların değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin az bir kısmı ÇÇÖY'nin kendilerinde akademik başarı sağlamadığı ve derse karşı tutumlarında herhangi bir değişim oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde ÇÇÖY'nin bilgiyi arttırdığı, kalıcı ve etkili öğrenmeler sağladığı, derse karşı tutumlarının değiştiği ve akademik başarı sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Babul, 2007; Deveci & Selanik- Ay, 2014; Eryılmaz, 2019; Eryılmaz & Deveci, 2022; Little vd. 2012). ÇÇÖY'nin ders başarısı ve derse yönelik tutumlarının değişimi ile ilgili araştırmada çıkan sonuç ile alan yazın taraması sonuçları birbirini destekler nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin ÇÇÖY'yi başka derslerde uygulayıp uygulamama isteklerine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada öğrenciler ÇÇÖY'nin konuyu pekiştirmesi, güzel ve eğlenceli bulması, yeni olanı deneyimlemesi, kendini geliştirmesi, dersi tanıtmak istemesi, gibi nedenlerden dolayı başka derslerde uygulamak istedikleri sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada grup arkadaşlarının sorumsuz davranması, emeğinin karşılığını alamaması ve süreçte yaşanan olumsuzluklardan dolayı bazı öğrenciler başka derslerde ÇÇÖY'yi uygulamak istemedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatüre baktığımızda derslerde öğrencilerin ÇÇÖY uygulamak isteği ile ilgili Özyürek vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY'nin öğrencilerin öğrenme süreçlerini eğlenceli hale getirdiği ve öğrencilerin bilgiyi daha iyi pekiştirmelerine olanak sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, yöntemin öğrencilerde yeniliklere açık olma

duygusunu geliştirdiği sonucuna da ulaşılmıştır. Little vd. (2012) tarafından yapılan çalışmada ise Y'nin eğlenceli, etkileşimli ve uygulamalı öğrenme süreçleri sağladığı, bu nedenle öğrencilerin farklı derslerde de bu yöntemi tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Y'yi başka derslerde uygulama istememe nedenleri ile ilgili literatür taramasında Eryılmaz (2019) tarafından yapılan araştırmada grup çalışmaları sırasında yaşanan uyumsuzluklar ve bireysel sorumlulukların yerine getirilmemesi, öğrencilerde bu yönteme karşı olumsuz tutumların geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Deveci & Selanik-Ay (2014) Y etkinliklerinin, grup dinamiklerinin iyi yönetilemediği durumlarda öğrenciler arasında çatışmalara yol açabileceği ve motivasyonu düşürebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ortaya çıkan sonuç ile yapılan alan yazın çalışmalarının örtüştüğü ve çalışmayı desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada Y'nin öğrencilere kazandırdıkları katkılarının sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada renciler Y'nin konuyu pekiştirme, grupla çalışmayı öğretme, sorumluluk bilincini geliştirme, özgüvenini geliştirme, sosyalleşme becerisini geliştirme, öğrenme hazzını tatma, farklı beceriler geliştirme, bilişsel strateji geliştirme, arkadaş ilişkilerini düzeltme, empati ve liderlik gibi kazanımlar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada bazı öğrenciler grup içi sorunlar ve süreçte yaşanan olumsuzluklardan dolayı Y'nin kendilerine katkı sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde yapılan araştırmalarda Y ile ilgili öğrenme sürecine katkılar sağladığı (Akar -şahingöz, 2002; Deveci & Selanik- Ay, 2014; Eryılmaz, 2019; Hawes vd., 1991; Knight vd., 1990; zyrek vd., 2016), sosyal ve duyuşsal becerilerin geliştirdiği (Batak, 1997; Bonati, tarih yok; Mundy, 2005; zyrek vd., 2015; Phinney & Evans, 1992), bilişsel ve farklı becerilerin geliştirdiği (Gibbs vd., 2002; Khamis, 2005), grupla çalışmayı öğrenme ve sorumluluk duygusunun geliştirdiği (Eryılmaz & Deveci, 2022; Deveci & Selanik- Ay, 2014; Knight vd., 1990; Khamis, 2005; Kirby vd., 2006; Phinney & Evans, 1992), grup içi sorunların yaşandığı (Eryılmaz, 2019; Little vd., 2012), sosyalleşme sürecine katkı sağladığı (Alakır, 2006), empati, zgven ve liderlik becerisi kazandırdığı (Ataman, 2009; Bonati, tarih yok; Demir vd., 2009; Deveci & Selanik-Ay, 2014; Durston vd., 2020; Eryılmaz, 2019) sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonucunun yapılan çalışmalarla uyum gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada Y'nin uygulanışı ile ilgili deney grubu öğrencilerinden görüş ve öneriler alınmış ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada ğrencilerin uygulama sırasında sessiz bir ortamın olması, daha çok gönüllülere önceliğin verilmesi ve uygulama sıklığının az olması önerilerini ifade ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bazı öğrenciler ise tekrar yapılması gerektiği, bazen sıkıcı olduğu ve bazı materyallere ulaşma imkanlarının kısıtlı olduğu görüşlerini ifade ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde Deveci ve Selanik-Ay

(2014) tarafından yapılan çalışmanın ÇÇÖY uygulamalarında öğrencilerin daha verimli bir öğrenme süreci geçirmesi için uygulama ortamının dikkat dağıtıcı unsurlardan arındırılmış ve düzenli olması gerektiği sonucu, Little vd. (2012) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY'nin başarıyla uygulanabilmesi için katılımcıların gönüllü olması ve motivasyonlarının yüksek tutulmasının sonucuna, Eryılmaz (2019) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY uygulamalarında materyal eksikliğinin, yöntemin etkin bir şekilde uygulanmasını sınırlayan faktörlerden biri olduğu ve materyallerin eksikliği, öğrencilerin derse olan ilgisini ve katılımını azaltabileceği sonucuna, Özyürek vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY etkinliklerinin belirli bir süreklilikle uygulanmasının, öğrencilerin yönetime alışmasını sağladığı ve etkinliklerden elde edilen kazanımları artırdığı sonucuna Gibbs vd. (2002) tarafından yapılan çalışma ÇÇÖY'nin sıkıcı hale gelmemesi için etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve belirli aralıklarla yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada ortaya çıkan öğrenci görüş ve önerilerin yapılan literatür taraması sonucunda çalışmalarla örtüştüğü ve çalışmayı desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

6. Sınıf Öğrencilerinin ÇÇÖY Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmada deney grubu öğrencileri 6. sınıf öğrencilerine ÇÇÖY ile öğrendiği bilgileri öğretmişlerdir. Bu nedenle araştırmada ÇÇÖY ile ilgili daha ayrıntılı verilere ulaşılması adına 6. Sınıf öğrencilerine yarı yapılandırılmış görüş formu uygulanmış ve öğrenci görüşlerine ulaşılmıştır. Araştırmada ÇÇÖY'nin öğrenciler tarafından beğenildiği ve hem öğrenmeyi hem de öğrenci motivasyonu açısından destekleyici özelliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin çoğu yaptıkları etkinliklerle konuyu pekiştirdiği, yeni bilgiler öğrendiği, hazırbulunuşluğa katkı sağladığı, eğlenceli bulduğu ve güzel vakit geçirdiği için ÇÇÖY ile ilgili olumlu görüş belirttiği sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğrenciler derse katılmadığı için, bazen pasif ders anlatımlarından, sevilen derslerde etkinliklerin yapılması nedenlerinden dolayı ÇÇÖY hakkında olumsuz görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde ÇÇÖY ile ilgili çalışmalarda yöntemin eğlenceli ve etkileşimli olduğu (Eryılmaz, 2019; Little vd., 2012), öğrenmeyi desteklediği (Deveci & Selanik-Ay, 2014; Özyürek vd., 2016), derse katılmama ve pasif anlatım sonucu öğrencilerin olumsuz etkilendiği (Eryılmaz & Deveci, 2022; Kirby & Gibbs, 2006) sonuçlarına ulaşılmıştır. Literatüre bakıldığında araştırma sonucu ile örtüştüğü ve araştırmayı desteklediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmada 6. Sınıf öğrencilerinin deney grubu öğrencilerinin yaptığı etkinlikleri değerlendirmesine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin etkileşimli ve oyunlaştırılmış etkinliklere daha fazla ilgi duyduğu düz anlatım gibi geleneksel yöntemlerin ise

daha az tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler tarafından beğenilen etkinliklerin daha çok öğrenci merkezli, etkileşim odaklı ve keyif veren etkinlikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ÇÇÖY etkinliklerinin öğrencilerde konunun pekiştirilmesine, çalışma alışkanlığı kazanma, yeni bilgileri öğrenme, akademik başarı sağlama, hazırbulunuşluk düzeylerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğrenciler süreçteki disiplinsiz davranışlardan dolayı olumsuz görüş belirttiği sonucuna ulaşılmıştır. ÇÇÖY'nin öğrencilerde liderlik becerilerini geliştirdiği özgüvenli bireyler yetiştirdiği, eğlenceli öğrenme ortamı sağladığı, bilgi, beceri, tutum değişikliği sağladığı, sorumluluk duygusunu ve grupla çalışma becerisini arttırdığı, empatiyi, hoşgörüyü, sevgiyi artırdığı, iletişim becerilerini geliştirdiği, bilgiyi yaparak yaşayarak deneyim kazanarak öğrenme fırsatı sunduğu sonucuna ulaşılmıştır (Babul, 2007; Deveci & Selanik-Ay, 2014; Durston vd., 2020; Gibbs vd., 2002; Hawes, 1988; Hanbury, 1994; Harman & Scortchmer, 1997; Kirby & Gibbs, 2006; Knight vd., 1990, Khamis, 2005; Mwebi, 2012). Bu araştırmanın sonucu ile ilgili alan yazın çalışmalarına bakılarak ÇÇÖY'nin öğrencilerde farklı alanlarda kazanımlar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin ÇÇÖY'yi başka derslerde uygulayıp uygulamam ilgili görüşleriyle ilgi sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilerin geneli ÇÇÖY'yi başka derslerde uygulamak istediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler ÇÇÖY'nin konuyu pekiştirdiği, akademik başarı sağladığı, anlatmanın hazzına vardığı, derse bakış açısını değiştirdiği, işe yarar bulduğu ve diğer derslerde de bu yöntemi kullanarak başarısını arttıracaklarını düşündüğü için uygulamak istediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ÇÇÖY'nin öğrenme sürecine kattığı etkileşim, derse yönelik motivasyon ve başarmanın etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde ÇÇÖY'nin etkileşimli yapısıyla öğrencilerin öğrenme sürecine aktif olarak katıldıkları, süreçten keyif aldıkları ve bilgi artışlarının sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır (Batak, 1997; Deveci & Selanik -Ay, 2014; Eryılmaz, 2019; Little vd., 2012). Ayrıca ÇÇÖY'nin, derslere olan ilgiyi artırdığı ve öğrencilerin derslere yönelik daha olumlu bir tutum geliştirmelerine katkıda bulunduğu (Deveci & Selanik-Ay, 2014; Kirby & Gibbs, 2006) farklı derslerde kullanılma isteğinin, yöntemin etkili ve faydalı bulunmasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır (Gibbs vd., 2002; Khamis, 2005). Gibbs vd. (2002) yaptığı çalışma incelendiğinde ÇÇÖY uygulamalarının, öğrenciler tarafından faydalı bulunduğu ve bu yöntemin farklı derslerde de kullanılmasının öğrenme süreçlerine katkı sağladığına ulaşılmıştır. Khamis (2005) tarafından yapılan çalışmada ÇÇÖY, yalnızca bir dersle sınırlı kalmamalı; farklı derslerde de öğrencilerin motivasyonunu artırmak ve öğrenme süreçlerini zenginleştirmek için kullanılmalı sonucuna ulaşılmıştır. Literatüre bakıldığında araştırma sonucu ile örtüştüğü ve araştırmayı desteklediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmada ÇÇÖY uygulaması ile ilgili öğrenci görüş ve önerilerine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada öğrenciler deney grubu öğrencilerinin anlatım tarzlarına ilişkin, başka derslerde uygulanabilmesine ilişkin ve anlatıcıların davranışlarına ilişkin önerilerde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin ÇÇÖY ile ilgili yaptıkları çalışmaları bakış açısını değiştirdiğini, üst sınıfa hazırlık olduğunu ve dersin anlaşılır olmasını sağladığı görüşlerini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatür çalışmaları incelendiğinde ÇÇÖY uygulamalarının, öğrencilerin öğrenme süreçlerine yeni bir bakış açısı kazandırdığı (Deveci & Selanik -Ay, 2014; Özyürek vd., 2016), öğrencilerin akademik başarılarını artırma ve gelecekteki derslere hazırlık sağlama potansiyeli sağladığı (Eryılmaz 2019; Eryılmaz & Deveci, 2022), anlatıcıların etkili bir öğrenme süreci yaratmadaki rolüne vurgu yapması ve anlatıcıların tutumu öğrencilerin derslere olan ilgisini doğrudan etkilediği (Khamis, 2005; Kirby & Gibbs, 2006), farklı derslerde uygulanabilirliğinin önemini ve öğrencilerin bu yöntemi diğer derslerde de görmek istemesi, yöntemin etkinliğini gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Gibbs vd., 2002; Little vd., 2012). Literatüre bakıldığında araştırma sonucu ile örtüştüğü ve araştırmayı desteklediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Öneriler

Öğretmenler, öğrencilerinin akademik başarılarını arttırmak, kalıcı öğrenmeler sağlamak, sosyalleşme becerilerini geliştirmek, dersi sıkıcılıktan kurtarmak ve öğrencilerin derse karşı tutumlarını değiştirmek için eğitim- öğretim ortamını eğlenceli hale getirmede ÇÇÖY kullanarak tasarlayabilirler.

Araştırmacılar bu çalışmayı farklı sınıf düzeyinde, farklı konuları ele alarak ve farklı değişkenleri göz önünde bulundurarak araştırma yapabilir.

KAYNAKÇA

- Akar-Şahingöz, S. (2002). *Çocuktan çocuğa eğitim yönetimi esas alınarak ilköğretim okullarında beslenme eğitimi yapılması üzerine bir araştırma* (Tez No. 113276) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aktan, S. (2012). *Öğrencilerin akademik başarı, öz düzenleme becerisi, motivasyonu ve öğretmenlerin öğretim stilleri arasındaki ilişki* (Tez No. 311843) [Doktora tezi, Balıkesir Üniversitesi-Balıkesir]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Alakır, A. (2006). *Büyük iş merkezlerinin ilköğretim çağındaki çocukların sosyalleşmesine ve sosyal beceriler geliştirmesine katkıları* (Tez No. 189365) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi-Konya]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ataman, Ü. (2009). *Okulöncesi beslenme eğitiminde çocuktan çocuğa eğitim* (Tez No.249922) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi- Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ataş, A., Efeçinar, H., & Tatar, A. (2016). Sosyal beceri değerlendirme ölçeği 'nin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 6(46), 71-85.
- Azer, H. (2022). *7. sınıf sosyal bilgiler ders kitabı*. Ekoyay Yayınları.
- Babul, F. (2007). *Child-to-child: A review of the literature* (1995-2007). Child-to-Child Trust.
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Batak, F. (1997). *Okul Öncesi Dönem Çocuğunda Çocuktan Çocuğa Eğitim*. (Tez No. 58902) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi- Ankara]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bonati, G. (tarihi yok). *Child to child training manual*. Retrieved from childtochild.org.uk/resources/mod/glossary/showentry.php?eid=22
- Bonati, G. (tarihi yok). *Child-to-Child and vulnerable children*. ProVIC/International HIV/AIDS Alliance/Child-to-Child [Child to Child-Supporting Vulnerable Children.pdf](http://Child_to_Child-Supporting_Vulnerable_Children.pdf)
- Şimay, B. Ş. (2022). *Çocuktan Çocuğa Yaklaşım Modeli*. <https://prezi.com/p/bj1i5nov3mhn/cocuktan-cocuga-yaklasim-modeli/>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitim de bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Child to Child & Child Rights Connect. (2020). The movement continues. ProVIC/International HIV/AIDS Alliance/Child-to-Child. [https://www.childtochild.org.uk/resources/pluginfile.php/186/mod_glossary/attachmen t/60/Notes%20webinar%20Child%20to%20Child%20and%20Child%20Rights%20Co nnect.pdf](https://www.childtochild.org.uk/resources/pluginfile.php/186/mod_glossary/attachmen t/60/Notes%20webinar%20Child%20to%20Child%20and%20Child%20Rights%20Connect.pdf)
- Creswell, J. W. (2021). *Karma yöntem araştırmalarına giriş*. (M. Sözbilir, Çev. Ed.). Pegem Akademi.
- Çalışkan, H. (2009). Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Sakarya*

- Çetin, İ. (2012). *Tutum nedir? Tutumların özellikleri.* https://www.tavsiyedyorum.com/makale_9597.htm.
- Demir, C. E., Luca, N. D., Çobanoğlu, R., Akın, S., Çalık, B., Schaepkens, L., & Brodigan, B. (2009). *Okuldan topluma: Toplumsal değişim aktörü olarak çocuklar ve öğrenciler.* (TR2009/0136.01-02/469 numaralı Avrupa Birliği Projesi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü.
- Deveci, H., & Selanik-Ay, T. (2014). Sosyal bilgiler dersinde çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımına ilişkin öğretim uygulaması. *İlköğretim Online*, 13(1), 1-16. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1320680>
- Durston, S., Lansdown, G., with Woznica, C., & Walker, H. (2020). *A tiger by the tail: The contribution of child to child the right of children to participate and take an active role in their development and that of their communities.* Child to child. <https://www.childtochild.org.uk/wp-content/uploads/2020/11/The-Tail-of-the-Tiger-FINAL-25112012.pdf>
- Ergün, S., Kalkın, A., & Dolgun, E. (2013). Child-to-child training for prevention of school injuries in Odemis, Turkey. *The Journal of School Nursing*, 29(5), 337-342.
- Eroğlu, S., & Bektaş, O. (2016). STEM eğitimi almış fen bilimleri öğretmenlerinin STEM temelli ders etkinlikleri hakkındaki görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(3), 43-67. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.4c3s3m>
- Eryılmaz, Ö. (2019). *Ortaokul sosyal bilgiler dersinde uygulanan çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımının öğrencilerin sosyal sorumluluk düzeyine etkisi* (Tez No. 605009) [Doktora tezi, Anadolu üniversitesi- Eskişehir] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Eryılmaz, Ö., & Deveci, H. (2022). The effect of child-to-child teaching approach on students' level of social responsibility in social studies. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE)*, 11(1), 90-108.
- Fazlıoğlu, Y. (2021). *Erken çocukluk döneminde yaklaşım ve programlar.* Z. F. Temel (Ed.). Vize Basın Yayın.
- George, D., & Mallery, P. (2020). *IBM SPSS statistics 26 step by step: a simple guide and reference* (16th ed.). Routledge.
- Gibbs, S., Mann, G., & Mathers, N. (2002). *A practical guide: Empowering children as active citizens.* Child to Child Trust.
- Gurbetoğlu, A. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* <http://agurbetoglu.com/files/2%20ARA%C5%9ETIRMA>, 20. Erişim Tarihi, 10.08.2023
- Hanbury, C. (1994). *Child to child and children living in camps.* Child to Child Trust.
- Harman, P., & Scotchmer, C. (1997). *Rebuilding young lives: Using the child to child approach with children in difficult circumstances.* The child to child trust.
- Hawes, H., & Bonati, G. (1992). *Child-to-child: A resource book.* Child-to-Child Trust.
- Hawes, H. (1988). *Child-to-child: Another path to learning.* Setzkasten elektronik volker stübing.
- Hawes, H., Nicholson, J., & Bonati, G. (1991). *Children, health and science: Child-to-child activities and science and technology teaching* (Section of Science and Technology Education, Series No. 41). UNESCO.

- Işık, R. (2019). *Bir ilkokulda okul kazalarının önlenmesine yönelik çocuktan çocuğa eğitimin etkinliği* (Tez No. 565759) [Yüksek lisan tezi, Balıkesir Üniversitesi- Balıkesir] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Khamis, T. (2005). Child-to-child: Helping children in emergencies and affected by conflict. *Early Childhood Matters*, 104, 47-50.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-6. <https://doi.org/10.5455/jmood.20130325011730>
- Kıral, B., & Kıral, E. (2017). *Karma araştırma yöntemi (Mixed research design)*. Anı Yayıncılık.
- Kirby, P., & Gibbs, S. (2006). Facilitating participation: Adults' caring support roles within child to child projects in schools and after- school settings. *Children ve Society Volume*, 20(3), 209-222. <https://doi.org/10.1002/CHI.872>
- Knight, J., Grantham- McGregor, S., Ismail, S., & Ashley, D. (1990). A child-to-child programme in rural Jamaica. *Child: Care, Health and Development*, 17(1), 49-58. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.1991.tb00678.x>
- Little, D., Spafford, T., & Lewis, I. (2012). *Evaluation of Child-to-Child Trust's "A participatory action-based approach to empower and integrate marginalised pupils" pilot*. Child-to-Child Trust.
- Leena, K. C., & D'souza, J. (2014). Effectiveness of child to child approach to health education on prevention of worm infestation among children of selected primary schools in Mangalore. *Nitte University Journal of Health Science*, 4(1), 113-115.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2022). *7. sınıf çalışma fasikülü: 3. ve 4. ünite*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. <https://fasikul.meb.gov.tr>
- Morris, F. (2005). Bilgisayar aracılı L2 sınıfında çocuktan çocuğa etkileşim ve düzeltici geri bildirim. *Dil Öğrenimi ve Teknolojisi*, 9(1). 29-45. <http://dx.doi.org/10125/44007>
- Mundy, K., Proulx, K., Janigan, K., Geva, E., & Fraser, C. (2014). *An evaluation of the child-to-child school readiness programme in Ethiopia*. University of Toronto, Ontario Institute for Studies in Education.
- Mwebi, B. M. (2012). Teaching HIV/AIDS through a child-to-child approach: A teacher's perspective. *Canadian Journal of Education*, 35(3), 117-132. <https://doi.org/10.5901/jesr.2013.v3n7p38>
- Nishihara, M. (2000). *School health education and issues of going to scale with special reference to the child-to-child approach in Zambia* (Unpublished doctoral dissertation). University of London, Institute of Education.
- Özyürek, A., Yavuz, F. N., & Çınar, M. (2015). Çocuktan çocuğa yaklaşımı ile "ağız ve diş sağlığı eğitimi". *Uluslararası Hakemli Beşerî ve Akademik Bilimler Dergisi*, 4(13), 28-42. <https://doi.org/10.17368/UHBAB2015118921>
- Özyürek, A., Yavuz, N. F., Bedge, Z., Gürleyik, S., Karadayı, N., Akça, F., & Atalay, D. (2016). Çocuktan çocuğa diş sağlığı eğitiminin değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), 46-59.
- Phinney, R., & Evans, J. (1992). From child to child. *IDRC Reports*, 19(4), 1-2. <http://hdl.handle.net/10625/24069>
- Safran, M. (2014). *Sosyal Bilgiler öğretimi*. Pegem Akademi

- Serpell, R., Mumba, P., & Chansa-Kabali, T. (2011). Early educational foundations for the development of civic responsibility: an african experience. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 134, 77-93.
- Sosyal Bilgiler Biz. (2022). *Sosyal bilgiler ders kaynakları*. <https://www.sosyalbilgilerbiz.com>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics* (7th ed.). Pearson.
- Tanrıöğen, A. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı yayınları.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Yargı Yayınevi.
- Temel, F., Şahin, F. T., Bekır, H., Ersay, E., Kurtulmuş, Z., Bayraktar, V., Akpınar, Ü., Kunt, M., İnci, M. A., Genç -Çopur, H., Yıldız -Altan, R., Aydın-Kılıç, Z. N., & Öngen, M. B. (2024). Çocuktan çocuğa yaklaşımı temel alınarak hazırlanan eğitim etkinliklerinin Suriyeli çocukların Türkçe dil becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(2), 1545-1580. <https://doi.org/10.17152/gefad.1448821>
- Tunalı, S. B., Gözü, Ö., & Özen, G., (2016). Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması “karma araştırma yöntemi”. *Kurgu*, 24(2), 106-112.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nicel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

EKLER

EK-1. Akademik Başarı Testi

Sevgili öğrenciler;

Bu test sizlerin “İnsanlar Yerler ve Çevreler” ve “Bilim Teknoloji Toplum” ünitesi ile ilgili görmüş olduğunuz konuları ne kadar öğrendiğinizi ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Sizlerden istenen soruları dikkatlice okumanız ve doğru olduğuna inandığınız seçeneği işaretlemenizdir. Testlere verdiğiniz cevaplardan herhangi bir not almayacaksınız. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız ve bir soruda birden fazla seçeneği işaretlemeyiniz.

İçten cevaplarınız ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Fatma DEMİRKIRAN
Yüksek Lisans Öğrencisi

1.

Geçmişte Yerleşmeyi Etkileyen Faktörler	Günümüzde Yerleşmeyi Etkileyen Faktörler
1. İklimin elverişli olduğu yerler	1. Yeryüzü şekilleri
2. Güvenliğin sağlanabildiği yerler	2. İş imkânı iyi olduğu yerler
3. Avcılık ve toplayıcılığın yapıldığı yerler	3. Sağlık imkânlarının geliştiği yerler
4. Tarımın yapılabildiği yerler	4. Eğitim imkânları iyi olan yerler
5. Hayvancılığın yapılabildiği yerler	5. Ulaşım imkânlarının geliştiği yerler
6. Ticaretin yapılabildiği yerler	6. Sosyal Faaliyetlerin geliştiği yerler

- I. Yerleşmeyi etkileyen faktörler geçmişten günümüze aynı kalmamıştır.
- II. Günümüzde yerleşmeyi sadece beşeri faktörler etkilemektedir.
- III. İnsanlar yerleşim yeri seçerken geçimlerini sağlayacak faktörleri göz önüne almıştır.
- IV. Geçmişten günümüze yerleşmeyi etkileyen ortak faktörler bulunmaktadır.

Tabloda verilen bilgilerden hareketle çıkarımlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) III ve IV C) I ve IV D) II ve IV

2.

Peru'da bulunan 6000 metre yüksekliğiyle dünyanın en yüksek rakımlı yerleşim yeri La Rinconada'dır. 60.000 kişilik nüfusun büyük bir bölümünü Peru'nun kırsal kesiminden gelen insanlar oluşturmaktadır. Bu şehirde yaşayan insanlar; soğuk, yüksek irtifa hastalığı, toksik gazlar ya da göçük tehdidine rağmen geçimlerine altın bulma ümidiyle burada devam ediyorlar.

Verilen bilgilere göre La Rinconada'nın yerleşim yeri olarak seçilmesinde rol oynayan özellik hangisidir?

- A) Yükseltisinin fazla olması
- B) İç göçlerin fazla olması
- C) Yeraltı kaynaklarının varlığı
- D) Verimli topraklara sahip olması

3. Aşağıda bazı kişilerin yerleştiği bölgelerin özellikleri verilmiştir.

Eda: Bizim yerleştiğimiz bölge işlek bir limana sahiptir.

Veysel: Yaşadığım bölgede bulunan evlerin arasındaki mesafe çok fazladır.

Zeki: Yaşadığım yerde birçok fabrika bulunmaktadır.

Buna göre yerleşmelerin üzerinde etkili olan faktörler aşağıdakilerin hangisinde sırayla doğru verilmiştir?

Eda	Veysel	Zeki
A) Yeryüzü şekilleri	Bitki Örtüsü	Madencilik
B) Ulaşım	Sanayi	Toprak
C) İklim	Yeryüzü Şekilleri	Yeraltı kaynakları
D) Ulaşım	Yeryüzü Şekilleri	Sanayi

4. Kapadokya bölgesi, Türkiye'nin ikinci büyük havzasının içinde ve Kızılırmak'ın kıyısında yer almaktadır. Bölgenin Aynı zamanda İpek Yolu güzergâhında olması bu coğrafyanın yerleşim yeri olarak seçilmesinde oldukça etkili olmuştur.

Buna göre, Kapadokya'nın yerleşim yeri olarak seçilmesinde;

- I. Yeraltı kaynakları
- II. Ticaret
- III. Tarım
- IV. Su kaynakları

Faktörlerinden hangilerinin doğrudan etkisi olmuştur?

- A) I ve III
- B) II ve IV
- C) III ve IV
- D) Yalnız III

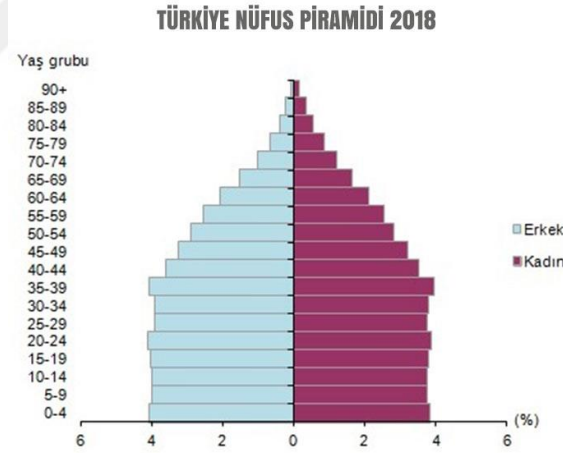
5.

Bu haritaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Nüfus yoğunluğu batı ve güneydeki şehirlerde daha fazladır.
- B) Marmara bölgesinde nüfus yoğunluğunun olmasının temel sebebi sanayidir.
- C) Nüfus yoğunluğu dengeli bir dağılım göstermiştir.
- D) Doğu Anadolu bölgesinde nüfusun seyrek olmasının nedeni doğal faktörlerdir.

6.

2018 Türkiye Nüfus piramidine bakılarak;

- I. En fazla insanın bulunduğu yaş aralığı 35-39'dur.
- II. 90 yaş üzeri kadın nüfusu erkek nüfusundan fazladır.
- III. Nüfus artış hızında değişim görülmemektedir.
- IV. Kadın ve erkek nüfusları eşittir.

Çıkarımlarının hangisine ulaşılamaz?

- A) I ve III
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) II ve IV

7.

Mehmet: Kocaeli’nde yaşıyorduk. Marmara depreminden sonra Konya’ya taşındık.

Amine: Suriye’deki iç savaştan kaçıp Türkiye’ye sığındık. Şimdi Gaziantep’te yaşıyoruz.

Leyla: Her yaz mevsimi Urfa’dan Adana’ya pamuk toplama işi için geliriz.

Anlatılan göç olayları ile aşağıda verilen göç çeşitlerini eşleştirirsek hangisi açıkta kalır?

- A) Mevsimlik işçi göçü B) Doğal afet göçü
C) Mübadele göçü D) Mülteci göçü

8.

Verilen görsele göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ülkemize yapılan göçün en fazla hangi ülkelerden olduğuna
B) 2018 yılında Türkiye’den göç edenlerin sayısına
C) Türkiye’den göç edenlerin göç etme sebeplerine
D) 2017-2018 yılları arasında Türkiye’ye yapılan göçlerin cinsiyete göre dağılımı

9. Bir gösteri için yurt dışına çıkacaktım Havaalanındaki kontrollerde hakkımda suç kovuşturması olduğu gerekçesi ile çıkamadım.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yerleşme özgürlüğümüzün bulunduğu
- B) Bazı durumlarda seyahat özgürlüğünün sınırlandırılabilceğı
- C) Toplantı ve yürüyüş yapma hakkımızın olduğu
- D) Çalışma hakkı ve ödevinin yasaların güvencesinde olduğuna

10. I. Soğuksu Milli Parkı

II. Hacı Bayram Camii ve Çevresi

III. Belediyeden izin alınmış ruhsatlı araziler

IV. Doğal ve tarihi sit alanlarında

Yukarıda verilen yerlerde yerleşme ve seyahat özgürlüğü kullanımıyla ilgili tablo verilmiştir.

	Seyahat Özgürlüğü	Yerleşme Özgürlüğü
I.	Seyahat edebilir	Yerleşilebilir.
II.	Seyahat edebilir	Yerleşilemez.
III.	Seyahat edebilir	Yerleşilebilir.
IV.	Seyahat edebilir	Yerleşilemez.

Tablodaki bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

11. Anayasamıza göre her vatandaşımızın yerleşme ve seyahat etme hürriyetleri vardır. Ancak bazı durumlarda bu hak sınırlandırılabilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde yerleşme ve seyahat hürriyetinin sınırlandırılması ve nedeni doğru olarak verilmemiştir?

Sınırlandırma

- A) Haklarında arama kararı olan kişinin yurt dışına getirmesini engellemek
- B) Milli park alanına otel yapımını engellemek
- C) Askeri bir tesise izinsiz girişi engellemek
- D) Ruhsatsız yapıların inşa edilmesine engel olmak

Nedeni

- Suç savuşturması ve kovuşturması
- Kamu mallarını korumak
- Sosyal gelişmeyi sağlamak
- Çarpık kentleşmenin önüne geçmek

12.

İskandinav ülkelerinden Norveç'te kuş gribi vakası görülünce ülkeye giriş ve çıkışlar belli bir süreliğine yasaklandı. Daha sonra bu hastalık Finlandiya ve Norveç'te de görülünce o ülkelerde giriş çıkışlar yasaklandı.

İnternet Haberi

İnternet haberine göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bölgeye giriş çıkışlar yasaklanınca insanlar yaşamlarını devam ettiremezler.
- B) Salgın hastalıklar ülkedeki birlik ve beraberlik ruhunun güçlenmesine sebep olur.
- C) Salgın hastalıklar yerleşme ve seyahat özgürlüğünün kısıtlanmasına yol açabilir.
- D) Hastalığın yaşandığı bölge zaman içerisinde turistlerin akınına uğrar.

13.

Bilginin depolanmasında yaşanan değişimle ilgili verilen görsellerden yola çıkarak,

- I. Günümüzde bütün bilgiler sadece dijital ortamda saklanmaktadır.
- II. Kitaplar ve ansiklopediler dijital ortama taşınmaya başlamıştır.
- III. Bilginin depolanması ve aktarılmasında büyük bir gelişim yaşanmıştır.

yorumlarından hangileri yapılır?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

14. Bilgi ve belgelerin elektronik ortamda saklanması birçok faydası vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu faydalardan değildir?

- A) Bilginin uzun süre saklanması mümkündür.
- B) Saklama maliyeti düşüktür.
- C) Bilginin korunmasında sıkıntılar oluşabilir
- D) Bilgi ve belgelerin bu sayede tanınması kolaydır

15. Yazının tarihsel süreçte kullanım alanını gösteren tablo şöyledir:

	YAZININ KULLANIMI	KULLANIM ALANI
I.	Mısırlılar hikâye, şiir vb. kayıt altına almak için kullanmışlardır.	Bilim
II.	Babiller, kanunları taşa kazıtıp halka duyurmak için kullanmışlardır.	Hukuk
III.	Fenikeliler, tüccarların alıp sattıkları malların hesabını, gelen gidenin kaydını tutmak için kullanmışlardır.	Ticaret
IV.	Sümerler, yaptıkları gökyüzü gözlemlerini kaydetmek için kullanmışlardır.	Edebiyat

Yukarıdaki tablonun doğru olabilmesi için hangi iki kullanım alanının yer değiştirilmesi gereklidir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV D) III ve IV

16. İlk çağda Sümerlerde bulunan çivi yazısı ilk kez kil tabletler üzerine kazınarak çeşitli bilgiler uzun yıllar korunabildi hale geldi. Eski Mısırlar papirüs denilen ağaç liflerinden ördükleri kâğıdı icat ettiler. Bergama Krallığı'nda ise hayvan derilerinden yapılan parşömenler yazı yazmakta ve saklamakta kullanılır hale geldi. Çinliler kâğıt yapımında ustalaştı ve bu yazı yazması en kolay malzeme dünyaya buradan yayıldı. Günümüzde bilgiler artık bilgisayarlarda ve e-kitap denilen elektronik ortamlarda kolaylıkla saklanabilmektedir.

Yukarıdaki paragraftan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgilerin korunması ve saklanması en kolay kâğıt ile olmaktadır.
- B) Bilgilerin korunması ve depolanmasındaki gelişmeler çağlar boyunca aşama aşama gelişmiştir.
- C) Bugün elektronik ortamların gelişmesi kâğıdın önemini azaltmıştır.
- D) Günümüzde yazının depolanması teknolojisindeki gelişmeler artık durma noktasına gelmiştir.

17. Orta Çağ Avrupa'sında Galileo, Copernicus (Kopernik)'in Dünya'nın Güneş etrafında döndüğü görüşünü savunduğu için kilise üyelerinden oluşan Engizisyon Mahkemesine çıkarıldı. Bu düşüncesi Katolik Kilisesinin öğretisiyle çelişiyordu. Galileo, ceza almamak için mahkemede düşüncelerinden vazgeçtiğini söylemek zorunda kaldı. Ancak Galileo'nun mahkemeden çıkarken alçak bir sesle "Ben ne dersem diyeyim Dünya dönmeye devam ediyor." dediği söylenir. Galileo gibi Avrupa'da düşüncelerinden dolayı birçok bilim insanı bu dönemde yargılanmıştır. **Metne göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Galileo dışında da bilime katkı sağlayanların olduğu
- B) Galileo'nun düşüncelerinden dolayı yargılandığı
- C) Bilimin gelişmesi için kilisenin çaba harcadığı
- D) Orta Çağ Avrupa'sında baskı ortamının olduğu

18.

* Üç yılda yazdığı “Cihannüma” Türkçe yazılan ilk coğrafya kitabıdır.

* Mekanik mühendisliği konusunda çalışmalar yapmış; ayrıca ilk robotu yaptığı kabul edilmektedir.

* En önemli eseri “Mukaddime”dir. Pek çok Batılı bilim insanı tarafından sosyoloji ve tarih felsefesinin kurucusu olarak bilinmektedir.

Yukarıda hangi Türk-İslam bilgininden bahsedilmemiştir?

- A) Piri Reis
- B) El-Cezeri
- C) İbn Haldun
- D) Kâtip Çelebi

19. Uluğ Bey; Timur İmparatorluğu'nun 4. sultanı ve Türk matematikçi ve astronomi bilginidir. Uluğ Bey, Ali Kuşçu'nun da içinde bulunduğu matematik ve astronomi bilginleri ile bilimsel çalışmalar yapmak için bir kurul oluşturmuş, bu kurula başkanlık etmiştir. Ayrıca Semerkant da gözlem evi ve medrese yaptırmıştır. Bu bilgiye göre Uluğ Bey ile ilgili olarak:

- I. Matematik ve astronomi çalışmaları yapmıştır.
- II. Özgün buluşlar ortaya koymuştur.
- III. İlim adamlığı yanında devlet adamlığı vasfı da vardır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III

20. Matbaanın icadında ilk kez Çinliler, sonrasında Uygur Türkleri rol oynamıştır. Almanya'da da Johann Gutenberg (Yohan Gutenberk) 1440 yılında önceki matbaa tekniklerinden farklı bir yöntem deneyerek bugünkü modern matbaanın temellerini atmıştır. Matbaanın icadı da önemli sonuçlara yol açmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sonuçlardan değildir?

- A) Bilimsel gelişmelerin yolu açılmıştır.
- B) İnsanların bilgi ve kültür düzeyi artmıştır.
- C) Fikirlerin hızlı ve kolay yayılmasını sağlamıştır.

D) Daha önce çok ucuz olan kitaplar pahalalanmıştır.

21. İngiliz mühendis Richard Trevithick (Ricırt Trevithiç, 1771-1833) buharlı bir lokomotif yaptı. Bundan kısa bir süre sonra da trenler kara taşımacılığında en önemli araç haline geldi. Artık fabrikalar ve çiftlikler ürünlerini çok uzak yerlere daha kısa süre içerisinde gönderebiliyorlardı.

Yukarıda verilen gelişmelerin ortaya çıkmasıyla;

I. Taşımacılığın daha hızlı bir şekilde yapılması

II. Üretilen malların dağıtımının kolaylaşması

III. Üretilen ürün kalitesinin artması

Durumlarından hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

22. Dünyada sanayi devrimi ile birlikte yaşanan bazı gelişmeler tabloda verilmiştir.

Yıl	Üretim Teknolojisindeki Gelişme
1763	James Watt buharlı makinayı buldu.
1812	Buharlı makine lokomotifli trenlerde kullanıldı.
1834	Amerikalı mühendisler biçerdöver makinasını icat ettiler.
1844	Samuel Morse ABD’de ilk ticaret amaçlı telgraf servisini hizmete soktu.

Buna göre sanayi devrimi ile birlikte;

I. Ulaşım

II. İletişim

III. Tarım

Alanlarından hangilerinde gelişme yaşandığı söylenebilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) I, II ve III

23.

Nicolaus Copernicus (1473-1553) Güneşin merkezinde yer aldığını, Dünya dâhil gezegenlerin onun çevresinde döndüğünü söylemiştir.	Galileo Galilei (1564-1642) Gezegenlerin Güneş çevresinde hareket ettiğini ve Dünya’nın yuvarlaklığını ortaya koymuştur.
Isaac Newton (1642-1727) Kütle çekim kanununu sistemleştirerek bilim dünyasına kazandırmıştır.	James Watt Buhar makinesini geliştirerek günümüz makinesinin temelini atmıştır. (1765)

Yukarıda verilen tabloya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

A) Astronomi alanında çalışmalar yapılmıştır.

B) Yapılan çalışmalar bilim dünyasına katkı sağlamıştır.

C) Sanayi alanında önemli yenilikler yapılmıştır.

D) Yapılan çalışmaların ortak özelliği kendi alanlarındaki ilk çalışma olmalarıdır.

24.

- I. Dünya evrenin merkezindedir.
- II. Deney ve gözleme gerek yoktur.
- III. İnsanların serbestçe düşünmesini sağlar.
- IV. Dünya evrenin bir parçasıdır, araştırarak evreni tanıyabiliriz.
- V. Yeni şeyler bulmak imkânsızdır, kilisenin söylediği her şey doğrudur.

Verilen bilgilerin Skolastik Düşünce ve Pozitif Düşünce olarak doğru şekilde eşleştirildiği seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

<u>SKOLASTİK</u> <u>DÜŞÜNCE</u>	<u>POZİTİF</u> <u>DÜŞÜNCE</u>
A) I, II	III, IV, V
B) I, II, V	III, IV
C) I,III, V	II, IV
D) II, III, IV	I, V

25. Bilimsel gelişmelere katkısı açısından özgür düşüncenin önemine aşağıdakilerden hangisi örnek verilebilir?

- A) Çağdaş bilimin temsilcilerinden biri sayılan Bacon' ın, sırf düşünceleri yüzünden 14 yıl hapis yatmak zorunda kalması
- B) Copernicus'un, matematik ve astronomi alanlarındaki çalışmalarını kilisenin baskısından dolayı yıllarca gizli tutması
- C) Fatih Sultan Mehmet'in Müslüman bilim adamlarından yararlanmasının yanında batılı devletlerden de bilim insanlarını saraya davet etmesi
- D) Sayıların babası olarak bilinen Pisagor'un, ülkesindeki politik baskılardan İtalya'ya kaçması

26. T.C. Anayasası'nda "Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme, öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü çalışma hakkına sahiptir" maddesi yer almaktadır.

Anayasamızda yer alan bu maddeye göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bilimsel ve sanatsal çalışmalar desteklenmiştir.
- B) Bilimdeki çalışmalar kanunla sınırlandırılmıştır.
- C) Bilim ve sanat çalışmaları konusunda herkes eşittir.
- D) Bilim ve sanat çalışmaları hukuki koruma altına alınmıştır

EK-2. Sosyal Bilgiler Dersine Karşı Tutum Ölçeği

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma, sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarınızı belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Elde edilecek veriler yalnızca bilimsel bir araştırmada kullanılacağından, isim belirtmenize gerek yoktur. Mümkünse soruları boş bırakmayınız ve her madde için tek bir yanıt veriniz.

Katkınızdan dolayı teşekkür ederim.

Fatma DEMİRKIRAN

Yüksek lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıda verilen soruları cevaplandırınız ya da size uygun olanı X işareti ile işaretleyiniz.

1. Devam ettiğiniz sınıf: () 4. Sınıf () 5. sınıf () 6. sınıf () 7. sınıf () 8. sınıf
2. Cinsiyetiniz: () Kız () Erkek
3. Bir önceki dönemde sosyal bilgiler dersindeki karne notunuz:

Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Sosyal bilgiler dersi konuları beni düşünmeye yönlendiriyor.					
2. Sosyal bilgiler dersinde öğrendiğim bilgileri günlük yaşamda kullanmaktan hoşlanıyorum.					
3. Sosyal bilgiler dersinde işlenen konular zor olduğu için dersi anlamakta zorlanıyorum.					
4. Sosyal bilgiler ders konuları ilgimi çekmiyor.					
5. Sosyal bilgiler dersinde merak ettiğim konuları öğreniyorum.					
6. Sosyal bilgiler dersinde konuların yoğunluğunun azaltılmasını istiyorum.					
7. Sosyal bilgiler dersinde tarih konularını öğrenmek çok hoşuma gidiyor.					
8. Sosyal bilgiler dersinin çevre bilinci kazanmamda etkili olduğuna inanıyorum.					
9. Sosyal bilgiler dersinin çok zevkli geçtiğini düşünüyorum.					

10. Sosyal bilgiler dersinin günlük yaşamda kullandığımız bilgileri öğrettiğini düşünüyorum.					
11. Sosyal bilgiler dersi benim en çok sevdiğim derstir.					
12. Sosyal bilgiler dersi konularının herkes tarafından öğrenilmesine gerek olmadığını düşünüyorum.					
13. Sosyal bilgiler dersinde öğrendiklerimin gerçek yaşama ilişkin bilgilerimi artırdığını düşünüyorum.					
14. Sosyal bilgiler dersinde öğrendiklerimin beni sosyal yaşama hazırladığını düşünüyorum.					
15. Sosyal bilgiler dersi konularının arkadaşlarımla tartışmak için uygun olduğunu düşünüyorum.					
16. Sosyal bilgiler dersinde öğrendiğim bilgilerin geleceğime yön vereceğine inanıyorum.					
17. Sosyal bilgiler dersindeki bazı konular bana çok sıkıcı geliyor.					
18. Sosyal bilgiler dersinde tarihleri ezberlemekte çok zorlanıyorum.					
19. Sosyal bilgiler ders saatlerinin azaltılması gerektiğini düşünüyorum.					
20. Sosyal bilgiler dersinde kullandığım yazılı kaynakların araştırma becerimi geliştirdiğine inanıyorum.					
21. Sosyal bilgiler dersinde kendimi çok huzursuz hissediyorum.					
22. Sosyal bilgiler dersindeki konuları öğrenirken çok eğleniyorum.					
23. Sosyal bilgiler dersinde sınıftaki en başarılı öğrencilerden biri olduğuma inanıyorum.					
24. Sosyal bilgiler dersi bende güzel duygular uyandırıyor.					
25. Sosyal bilgiler dersinde öğrendiklerimin kendime olan güven duygumu artırdığını düşünüyorum.					
26. Sosyal bilgiler ile ilgili kitap, dergi, ansiklopedi, İnternet vb. yayınları okumayı seviyorum.					
27. Sosyal bilgiler dersinde okumak, yazmak ve anlatmak hoşuma gitmeyen çalışmalardır.					
28. Sosyal bilgiler dersi konularının hayata bakışım üzerinde etkili olduğunu düşünüyorum.					
29. Sosyal bilgiler dersinde öğrenilen bilgilerin herkesin ihtiyacı olan bilgileri içerdiğini düşünüyorum.					
30. Sosyal bilgiler dersinde zamanın çok çabuk geçtiğine inanıyorum.					
31. Sosyal bilgiler dersi konularının zorluğu nedeniyle en fazla korktuğum derstir.					

32. Sosyal bilgiler dersi olmasa öğrenciliğin daha zevkli olacağına inanıyorum.					
33. Sosyal bilgiler dersi konularının çok karışık ve zor olduğunu düşünüyorum.					

EK-3. Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği

Sevgili Öğrenciler,

Bu ölçek, sizin çeşitli sosyal becerilere ne düzeyde sahip olduğunuzu tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçekte yer alan maddeleri dikkatli bir şekilde okuduktan sonra kendi durumunuzu en iyi yansıtan kutucuğa çarpı (X) işareti koyunuz.

Bu ölçek ile elde edilecek veriler yalnızca bilimsel bir araştırmada kullanılacağından, isim belirtmenize gerek yoktur. Mümkünse soruları boş bırakmayınız ve her madde için tek bir yanıt veriniz.

Katkınızdan dolayı teşekkür ederim.

Fatma DEMİRKIRAN

Yüksek lisans Öğrencisi

İLİŞKİ BAŞLATMA VE SÜRDÜRME BECERİLERİ

	Hiçbir Zaman	Bazen	Kararsızım / Bilmiyorum	Sıklıkla	Her Zaman
1. Biri ile konuşurken, karşısındakinin yüzüne bakarım.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Göz kontağı kurarım.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Karşımda konuşan kişiyi dinlerim	☐	☐	☐	☐	☐
4. Karşılaştığım kişilerle uygun şekilde selamlaşırım.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Bir ortamdan ayrılırken uygun şekilde vedalaşırım.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Konuşmayı başlatırım.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Konuşmayı sürdürürüm.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Gerektiğinde teşekkür ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Gerektiğinde özür dilerim.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Gerektiğinde yardım isterim.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Gerektiğinde soru sorar.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Bana verilen yönergelere uyarım.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Girdiğim bir ortamda uygun şekilde kendimi tanıtırım.	☐	☐	☐	☐	☐

14. Tanıdığım kişileri başkalarına tanıtırım.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Gerektiğinde izin isterim.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Nezaket ifadelerini uygun yerde kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Yeni durumlara uyum sağlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Paylaşma davranışı gösteririm.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Sıkıntılı görünen bir arkadaşına yardım ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Dargın arkadaşlarımı barıştırırım.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Gerektiğinde uzlaşma davranışı sergilerim.	☐	☐	☐	☐	☐
22. İhtiyaçlarım için sunulan yardımı kabul ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
23. Başkalarını takdir ederim.	☐	☐	☐	☐	☐

ATILGANLIK BECERİLERİ

24. Bir isteğimi ifade ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
25. Başkasının isteğini uygunluğuna göre kabul veya red ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
26. Gerektiğinde davet etme davranışını sergilerim.	☐	☐	☐	☐	☐
27. Düşüncelerimi ifade ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
28. Gerektiğinde hayır derim.	☐	☐	☐	☐	☐
29. Gerektiğinde bir başkasını ikna ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
30. Gerçeği söylemekten kaçınmam.	☐	☐	☐	☐	☐
31. Hakkımı korur ve savunurum.	☐	☐	☐	☐	☐

DUYGULARA YÖNELİK BECERİLER

32. Farklı duyguları bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
33. Kendi duygularımın farkında olurum.	☐	☐	☐	☐	☐
34. Diğerlerinin duygularını fark eder ve ayırt ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
35. Kendi duygularımı ifade ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
36. Diğerlerinin duygularını anladığımı gösterir ve bu duygulara uygun tepki veririm.	☐	☐	☐	☐	☐
37. Kendimi ödüllendirir ve takdir ederim.	☐	☐	☐	☐	☐

38. Empati kurarım.	☐	☐	☐	☐	☐
---------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

SALDIRGAN DAVRANIŞLAR VE DÜRTÜLERLE BAŞA ÇIKMA BECERİLERİ

39. Kızgınlığımı kontrol ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
40. Kavgadan uzak dururum.	☐	☐	☐	☐	☐
41. Kendimi saldırgan davranışlardan korurum.	☐	☐	☐	☐	☐
42. Kendi isteklerimi kontrol edebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
43. Kendimi sakinleştiririm.	☐	☐	☐	☐	☐
44. Alay edildiğinde bununla başa çıkarım.	☐	☐	☐	☐	☐
45. Hatamı kabul ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
46. Uygun olmayan dokunma ve davranışlardan kendimi korurum.	☐	☐	☐	☐	☐
47. Engellendiğinde anlayış gösterir ve isteklerimi ertelerim.	☐	☐	☐	☐	☐

SORUN ÇÖZME BECERİLERİ

48. Sorunun ne olduğunu kavrarım.	☐	☐	☐	☐	☐
49. Karşılaştığım sorunla ilgili çözümler üretirim.	☐	☐	☐	☐	☐
50. Bulduğum çözümlerin sonuçlarını değerlendiririm.	☐	☐	☐	☐	☐
51. En uygun çözüme karar veririm.	☐	☐	☐	☐	☐
52. Karar verdiğim çözümü uygulayım.	☐	☐	☐	☐	☐

PLAN YAPMA

53. Zamanımı iyi planlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
54. Yaptığım planları uygulayım.	☐	☐	☐	☐	☐
55. Özgür (boş) zamanlarımı değerlendiririm.	☐	☐	☐	☐	☐
56. Organizasyon yaparım.	☐	☐	☐	☐	☐
57. Bir günü veya haftayı planlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
58. Durumlar değiştiğinde yeni plan yaparım.	☐	☐	☐	☐	☐
59. Zamanın farkında olurum.	☐	☐	☐	☐	☐
60. Yapacağım bir işin ne kadar süreceğini öngörürüm.	☐	☐	☐	☐	☐

GRUPLA İLETİŞİM VE BİR İŞ YÜRÜTME BECERİLERİ

61. Bir gruba katılıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
62. Kendim bir grup oluşturmam.	☐	☐	☐	☐	☐
63. Oyuna katılıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
64. Grup içi kurallara uyarım.	☐	☐	☐	☐	☐
65. Grup içinde iş bölümüne uyarım.	☐	☐	☐	☐	☐
66. Grup içinde kendi üzerime düşeni yaparım.	☐	☐	☐	☐	☐
67. Sıramı beklerim.	☐	☐	☐	☐	☐
68. Başkaları ile yardımlaşırım.	☐	☐	☐	☐	☐
69. Grup içinde bir etkinliği başlatırım.	☐	☐	☐	☐	☐
70. Başkalarının fikirlerini anlamaya çalışırım.	☐	☐	☐	☐	☐
71. Kazanmaya ve kaybetmeye uygun tepkiler veririm.	☐	☐	☐	☐	☐
72. Başkalarının haklarına saygılı olurum.	☐	☐	☐	☐	☐
73. Grupta reddedilmeye uygun tepkiler veririm.	☐	☐	☐	☐	☐
74. Kıskançlık duygusu ile uygun şekilde baş ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
75. Beklenmedik durumlar ve krizlerle başa çıkarım.	☐	☐	☐	☐	☐
76. Bilgi paylaşımında bulunurum.	☐	☐	☐	☐	☐

EK-4. Yarı Yapılandırılmış Görüş Formu

Sevgili Öğrenciler,

“Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuktan Çocuğa Göre Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Derse Yönelik Tutumlarına ve Sosyalleşme Becerilerine Etkisi” isimli çalışmam için görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Görüş formunda yer alan açık uçlu soruları dikkatli bir şekilde okuduktan sonra görüşlerinizi ayrıntılı bir şekilde yazınız. Vereceğiniz cevaplar bilimsel amaçlarla kullanılacak ve araştırma raporunda isminize yer verilmeyecektir.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Fatma DEMİRKIRAN

Yüksek lisans Öğrencisi

1. Bu süreçte ne gibi etkinlikler yaptınız? En çok hoşunuza giden etkinlikler hangileri oldu? Neden?
2. Yaptığınız etkinliklerin sizleri farklı açılardan geliştirdiğini düşünüyor musunuz? Cevabınız evet ise hangi yönlerden geliştirdiğini örnek vererek açıkla mısınız?
3. En az hoşuna giden etkinlikler hangileri oldu? Neden?
4. Süreç içerisinde ya arkadaşlarına ya da kendinden küçüklere öğrendiklerinizi anlatmak için çalışmalar yaptınız. Başkaları için bir şeyler yapmak nasıl bir duygu? Bunun size ne kattığını düşünüyorsunuz? açıkla mısınız?
5. Öğretmeninizin yaptırdığı etkinlikler Sosyal Bilgiler dersine karşı olan bakış açınızı, sosyal becerilerinizi ve ders başarılarınızı değiştirdi mi? Değiştirdiyse nasıl değiştirdi? Örnek vererek açıklayabilir misiniz?
6. Uygulanan etkinlikler sonucunda çocuktan çocuğa yaklaşımını farklı konu ve derslerde de kullanmak ister misiniz? Neden?
7. Bunların dışında söylemek istediğiniz, eklemek istediğiniz görüş veya önerileriniz var mı? Varsa bunlar nelerdir?

EK-5. Yarı Yapılandırılmış Akran Değerlendirme Görüş Formu

Sevgili Öğrenciler,

“Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuktan Çocuğa Göre Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Derse Yönelik Tutumlarına ve Sosyalleşme Becerilerine Etkisi” isimli çalışmam için görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Görüş formunda yer alan açık uçlu soruları dikkatli bir şekilde okuduktan sonra görüşlerinizi ayrıntılı bir şekilde yazınız. Vereceğiniz cevaplar bilimsel amaçlarla kullanılacak ve araştırma raporunda isminize yer verilmeyecektir.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Fatma DEMİRKIRAN

Yüksek lisans Öğrencisi

1. Sosyal Bilgiler dersi kapsamında arkadaşlarınızla birlikte yaptığınız uygulamaları genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. Bu süreçte ne gibi etkinlikler yaptınız? En çok hoşunuza giden etkinlikler hangileri oldu?
3. Bu etkinliklerin sizlere bir katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?
4. En az hoşunuza giden etkinlikler hangileri oldu? Neden?
5. Arkadaşlarınız ile yaptığınız etkinlikler Sosyal Bilgiler dersine karşı olan bakış açınızı, sosyal becerilerinizi ve ders başarılarınızı değiştirdi mi? Değiştirdiyse nasıl değiştirdi? Örnek vererek açıklayabilir misiniz?
6. Uygulamaya katıldığınız etkinlikler sonucunda çocuktan çocuğa yaklaşımını farklı konu ve derslerde de kullanmak ister misiniz? Neden?
7. Bunların dışında söylemek istediğiniz, eklemek istediğiniz görüş veya önerileriniz var mı? Varsa bunlar nelerdir?

EK-6. Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımı Günlük Çalışması

Adı Soyadı:

Tarih:

Sınıf:

Aşağıda verilen soruları derste yapılan çalışmaları göz önünde bulundurarak cevaplayınız.

1. Yaptığınız çalışma etkinliği ile ilgili ne düşünüyorsunuz? Bu çalışmayı yaparken yeler yaşadınız?
2. Bu etkinlikle neler öğrendiniz ve senin için önemi ne oldu?
3. Bu çalışmaları yapmak sana ne tür değer kazandırdı? Örnek vererek açıklar mısın?

EK-7. Çalışmada Kullanılan Ders Planları

Örnek Ders Planı 1:

Dersin Adı	Sosyal Bilgiler
Sınıf	7
Süre	120 dk
Kazanım	Örnek incelemeler yoluyla geçmişten günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.
Öğrenme Alanı	İnsanlar, Yerler ve Çevreler
Konu	Nereye Yerleşelim?

Öğrenme-Öğretme Süreci

1. Anlama:

- Bu adımda öğretmen öğrencilerin dikkatini çekmek için, konu ile ilgili bir görsel göstererek ne anlatmak istediğini sorar.
- Daha sonra öğretmen konu ile ilgili örnek incelemeler okutur, görsel kanıtlar sunar ve öğrencileri küçük gruplara ayırır. Öğrenci gruplarından verilen örnek inceleme ve görselleri değerlendirmeleri ve ilgili soruların cevapları istenir. Her örnek inceleme ve görsel kanıt soruları için öğrencilere 5 dk süre verir. Ardından görüşler alınarak tahtaya yazar.
- Öğrencilerin elde ettikleri görüşlerden yola çıkarak Dünya ve Türkiye nüfus haritaları üzerinden görüşlerine kanıtlar sunarak örnekler vermeleri istenir.

2. Adım: Öğrenme (Bilgilendirme)- Belirlene Konu Üzerinde Çalışma:

- Öğretmen öğrencilerden derse gelmeden konu ile ilgili araştırma yapmalarını istemiştir. Bu bölümde ise öğrencilerin araştırdıkları konuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşılması istenir. Eksik olan bilgiler öğretmen tarafından tamamlanır.
- Daha sonra öğrencilerin araştırma sonucunda neler öğrendikleri sorulur.
- Öğretmen gerektiğinde konu ile ilgili gerekli bilgiler verir.
- Öğrenciler ile toplanan bilgiler sonucunda küçük gruplarla aşağıda verilen sorular tartışılır:
 - Yerleşmeyi etkileyen faktörlerin geçmişten günümüze ne gibi değişimler geçirmiştir?
 - Yerleşmeyi etkileyen doğal ve beşerî faktörlere baktığımızda günümüzde daha çok hangi faktörler yerleşmede etkili olmuştur?
 - Yerleşmeyi etkileyen faktörleri ülkemizdeki bölge ve şehirler üzerinden yorumlamaları istenir. Ve ülkemizde nüfusun değişiminde daha çok hangi yerleşmeyi etkileyen faktörün etkili olduğunu bulmaları istenir.

- Daha sonra öğrencilerle altı şapka tekniği kullanılarak bir etkinlik yapılır. Etkinlikte sorulan soru: Gelecekte insanların yaşadığı yerleri etkileyen faktörlerde ne gibi değişiklikler olabilir? Bu değişiklikler insanları nasıl etkiler?

3. Adım: Konu Seçimi – Planlama:

- Çocuklar sınıf mevcuduna göre gruplara ayrılır. Ve bir önceki basamakta öğrendiklerini öğretmek için hedef kitleleri belirlenir.
- Öğrenciler yapacakları etkinlikleri belirlerler ve grupça nasıl uygulayacaklarına karar verirler. Bir plan oluştururlar.

• Öğretmen etkinlik örneklerini gruplara söyler (poster hazırlama ve asma, broşür hazırlama ve dağıtma, karikatür hazırlama, drama, pano hazırlama vb.) ve hangi etkinliği uygulamak istediklerine öğrenciler karar verir. Ayrıca öğrencilerin farklı etkinlik önerileri varsa süreçte onlara da yer verilir.

4. Adım: Uygulama – İş Yapma:

• Öğrenciler bir önceki basamakta daha önce karar verdikleri sınıfa ya da gruba uygulama planını gerçekleştirirler.

• Öğrencilere çalışmalarını gerçekleştirebilmeleri için bir hafta süre verilir.

• Öğretmen bu aşamada öğrencileri gözlemler, yol gösterici olur, karşılaştıkları güçlükleri değerlendirir ve çözüm bulmaları konusunda yardımcı olur.

5. Adım: Değerlendirme:

• Bu aşamada öğrenci grupları yaptığı çalışmalarını sırayla değerlendirirler.

• Yapılan çalışmanın etkili olup olmadığı, daha iyi nasıl yapılabilirliği tartışılır.

• Öğrencilerin yaptıkları etkinliklerin herhangi bir aşaması ile ilgili duygu ve düşüncelerini kendilerine dağıtılan kağıtlara yazmalarını istenir.

6. Adım: Genişletme:

• Yapılan etkinliklerin gözden geçirilerek konu ile ilgili başka ne tür etkinlikler yapılabileceğinin tartışılır. Ya da uyguladıkları bu çalışmayı hangi konu ve derslerde uygulamak istedikleri sorulur.

Örnek Ders Planı 2:

Dersin Adı	Sosyal Bilgiler
Sınıf	7
Süre	120 dk
Kazanım	Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.
Öğrenme Alanı	İnsanlar, Yerler ve Çevreler
Konu	Doğduğun yer mi, Doyduğun yer mi?

Öğrenme-Öğretme Süreci

1. Anlama:

• Bu adımda öğretmen öğrencilerin dikkatini çekmek için konu ile ilgili haber içerikleri ve karikatürler gösterilerek öğrencilerden fikirler alır. Daha sonra öğretmen öğrencilerden verilen kavramların tanım eşleştirmelerini yapmasını ister.

• Öğretmen bir beyin fırtınası etkinliği yaptırır. Bu etkinlikte aşağıdaki soru sorulur:

- İnsanlar neden başka bir yeri yaşamak için tercih ederler?

2. Adım: Öğrenme (Bilgilendirme)- Belirlene Konu Üzerinde Çalışma:

• Bu bölümde öğretmen öğrencilere konu ile ilgili araştırma yapmalarını ve elde ettikleri bilgiler ile bir sunu hazırlamasını ister. Ve sınıf arkadaşlarına edinilen bilgileri paylaşmalarını istenir.

• Öğrencilerin araştırma sonucunda neler öğrendiği sorulur.

• Öğretmen gerektiğinde konu ile ilgili gerekli bilgiler verir.

• Ardından ilk basamakta yapılan kavram etkinliği yeniden yapılarak öğrencilerin verdiği cevapları tekrar gözden geçirmeleri istenir. Ve konu ile ilgili bir balık kılçığı etkinliği yaptırır. Daha sonra öğrencilerden bir zihin haritası oluşturmasını ister.

- Daha sonra öğrencilerle “Doğduğun yer mi yoksa Doyduğun yer mi?” konulu bir münazara çalışması yapılır.

3. Adım: Konu Seçimi – Planlama:

- Çocuklar sınıf mevcuduna göre gruplara ayrılır. Ve bir önceki basamakta öğrendiklerini öğretmek için hedef kitleleri belirlenir.

- Öğrenciler yapacakları etkinlikleri belirlerler ve grupça nasıl uygulayacaklarına karar verirler. Bir plan oluştururlar.

- Öğretmen etkinlik örneklerini gruplara söyler (poster hazırlama ve asma, broşür hazırlama ve dağıtma, bilgi tanıtım masaları, blog veya web sitesi hazırlama, okul sitesine konu ile ilgili bilgilendirici bir yazı hazırlama, pano hazırlama, drama, rol oynama, karikatür hazırlama, münazara, gazete çıkarma vb.) ve hangi etkinliği uygulamak istediklerine öğrenciler karar verir. Ayrıca öğrencilerin farklı etkinlik önerileri varsa süreçte onlara da yer verilir.

4. Adım: Uygulama – İş Yapma:

- Öğrenciler bir önceki basamakta daha önce karar verdikleri sınıfa ya da gruba uygulama planını gerçekleştirirler.

- Öğrencilere çalışmalarını gerçekleştirebilmeleri için bir hafta süre verilir.

- Öğretmen bu aşamada öğrencileri gözlemler, yol gösterici olur, karşılaştıkları güçlükleri değerlendirir ve çözüm bulmaları konusunda yardımcı olur.

5. Adım: Değerlendirme:

- Bu aşamada öğrenci grupları yaptığı çalışmalarını sırayla değerlendirirler.

- Yapılan çalışmanın etkili olup olmadığı, daha iyi nasıl yapılabilirliği tartışılır.

- Öğrencilerin yaptıkları etkinliklerin herhangi bir aşaması ile ilgili duygu ve düşüncelerini kendilerine dağıtılan kağıtlara yazmaları istenir.

6. Adım: Genişletme:

- Yapılan etkinlikler gözden geçirilerek konu ile ilgili başka ne tür etkinlikler yapılabileceği tartışılır. Ya da uyguladıkları bu çalışmayı hangi konu ve derslerde uygulamak istedikleri sorulur.

Örnek Ders Planı 4:

Dersin Adı	Sosyal Bilgiler
Sınıf	7
Süre	120 dk
Kazanım	Türk-İslam medeniyetinde yetişen bilimsel gelişme sürecine katkılarını tartışır.
Öğrenme Alanı	Bilim, Teknoloji ve Toplum
Konu	Bilimin Öncüleri

Öğrenme-Öğretme Süreci

1. Anlama:

- Bu adımda öğretmen öğrencilerin dikkatini çekmek için, konu ile ilgili ilk önce Orta Çağda İslam Medeniyetine “Altın Çağ”, Batı Medeniyetine “Karanlık Çağ” denmesinin sebeplerinin neler olabileceğini sorarak derse başlar.

- Daha sonra öğretmen bir yazı okutularak daha önce sorduğu sorunun cevabını bulmalarını ister. Ardından öğretmen İslam medeniyeti için önemli bilim şehirlerinin

haritasını göstererek bu şehirlerin önemini sorar ve bilime ne gibi katkılar sağlamış olabilecekleri ile ilgili öğrencilerin yorum yapmasını sağlar.

2. Adım: Öğrenme (Bilgilendirme)- Belirlene Konu Üzerinde Çalışma:

- Bu bölümde öğretmen öğrencilere konu ile ilgili araştırma yapmalarını ve elde ettikleri bilgiler ile bir sunu hazırlamasını ister. Ve sınıf arkadaşlarına edinilen bilgileri sunum yaparak paylaşılması istenir.

- Öğrencilerin araştırma sonucunda neler öğrendiği sorulur.
- Öğretmen gerektiğinde konu ile ilgili gerekli bilgiler verir. Ve konu ile ilgili videolar izletir.

- Ardından öğretmen öğrencilerle yaptıkları araştırmalardan faydalanarak rol oynama tekniği ile bilim insanlarını tanıtmalarını ister.

- Daha sonra öğretmen öğrencilerine Ben Kimim? Oyununu oynatır.

3. Adım: Konu Seçimi – Planlama:

- Çocuklar sınıf mevcuduna göre gruplara ayrılır. Ve bir önceki basamakta öğrendiklerini öğretmek için hedef kitleleri belirlenir.

- Öğrenciler yapacakları etkinlikleri belirlerler ve grupça nasıl uygulayacaklarına karar verirler. Bir plan oluştururlar.

- Öğretmen etkinlik örneklerini gruplara söyler (poster hazırlama ve asma, broşür hazırlama ve dağıtma, bilgi tanıtım masaları, blog veya web sitesi hazırlama, okul sitesine konu ile ilgili bilgilendirici bir yazı hazırlama, pano kitap hazırlama, darama, rol oynama, karikatür hazırlama, gazete çıkarma, vb.) ve hangi etkinliği uygulamak istediklerine öğrenciler karar verir. Ayrıca öğrencilerin farklı etkinlik önerileri varsa süreçte onlara da yer verilir.

4. Adım: Uygulama – İş Yapma:

- Öğrenciler bir önceki basamakta daha önce karar verdikleri sınıfa ya da gruba uygulama planını gerçekleştirirler.

- Öğrencilere çalışmalarını gerçekleştirebilmeleri için bir hafta süre verilir.

- Öğretmen bu aşamada öğrencileri gözlemler, yol gösterici olur, karşılaştıkları güçlükleri değerlendirir ve çözüm bulmaları konusunda yardımcı olur.

5. Adım: Değerlendirme:

- Bu aşamada öğrenci grupları yaptığı çalışmaları sırayla değerlendirirler.

- Yapılan çalışmanın etkili olup olmadığı, daha iyi nasıl yapılabilirliği tartışılır.

- Öğrencilerin yaptıkları etkinliklerin herhangi bir aşaması ile ilgili duygu ve düşüncelerini kendilerine dağıtılan kağıtlara yazmaları istenir.

6. Adım: Genişletme:

- Yapılan etkinliklerin gözden geçirilerek konu ile ilgili başka ne tür etkinlikler yapılabileceğinin tartışılır. Ya da uyguladıkları bu çalışmayı hangi konu ve derslerde uygulamak istedikleri sorulur.

Örnek Ders Planı 5:

Dersin Adı	Sosyal Bilgiler
Sınıf	7
Süre	120 dk
Kazanım	Özgür düşüncenin gelişmelerine katkısını değerlendirir.

Öğrenme Alanı	Bilim, Teknoloji ve Toplum
Konu	Özgür Düşüncenin Bilme katkısı

Öğrenme-Öğretme Süreci

1. Anlama:

• Bu adımda öğretmen öğrencilerin dikkatini çekmek için özgür düşünce ile ilgili resimler göstererek bunlarda nelerden bahsettiğini ve neyin önemini vurguladığını sorar.

- Daha sonra konu ile ilgili beyin fırtınası tekniği kullanır. Ve şu soruları sorar:
 - Yeni öğrendiğiniz ama başkalarının da bilmesi gereken bir bilgiyi kimseye söylemediğinizde ya da söylemeniz yasaklandığında neler hissederdiniz?
 - Bilim ve düşünce alanında yapılan buluşları nasıl öğrenirsiniz? Bu yenilikler bizlere duyurulmazsa sonuçları neler olabilir.?

2. Adım: Öğrenme (Bilgilendirme)- Belirlene Konu Üzerinde Çalışma:

• Bu bölümde öğretmen öğrencilere konu ile ilgili araştırma yapmalarını ve elde ettikleri bilgiler ile bir sunu hazırlamasını ister. Ve sınıf arkadaşlarına edinilen bilgileri sunum yaparak paylaşılması istenir.

- Öğrencilerin araştırma sonucunda neler öğrendiği sorulur.
- Öğretmen gerektiğinde konu ile ilgili gerekli bilgiler verir.
 - Daha sonra öğretmen konu ile ilgili Brunon'nun hayatını anlatan bir metin incelemesi yapılır. Öğrencilerin bu hikâyeden yola çıkarak konu ile ilgili görüşleri alınır.
 - Çalışma etkinliği

3. Adım: Konu Seçimi – Planlama:

• Çocuklar sınıf mevcuduna göre gruplara ayrılır. Ve bir önceki basamakta öğrendiklerini öğretmek için hedef kitleleri belirlenir.

• Öğrenciler yapacakları etkinlikleri belirlerler ve grupça nasıl uygulayacaklarına karar verirler. Bir plan oluştururlar.

• Öğretmen etkinlik örneklerini gruplara söyler (poster hazırlama ve asma, broşür hazırlama ve dağıtma, bilgi tanıtım masaları, blog veya web sitesi hazırlama, okul sitesine konu ile ilgili bilgilendirici bir yazı hazırlama, pano hazırlama, drama, rol oynama, karikatür hazırlama, gazete çıkarma vb.) ve hangi etkinliği uygulamak istediklerine öğrenciler karar verir. Ayrıca öğrencilerin farklı etkinlik önerileri varsa süreçte onlara da yer verilir.

4. Adım: Uygulama – İş Yapma:

• Öğrenciler bir önceki basamakta daha önce karar verdikleri sınıfa ya da gruba uygulama planını gerçekleştirirler.

- Öğrencilere çalışmalarını gerçekleştirebilmeleri için bir hafta süre verilir.
- Öğretmen bu aşamada öğrencileri gözlemler, yol gösterici olur, karşılaştıkları güçlükleri değerlendirir ve çözüm bulmaları konusunda yardımcı olur.

5. Adım: Değerlendirme:

- Bu aşamada öğrenci grupları yaptığı çalışmaları sırayla değerlendirirler.
- Yapılan çalışmanın etkili olup olmadığı, daha iyi nasıl yapılabilirliği tartışılır.
- Öğrencilerin yaptıkları etkinliklerin herhangi bir aşaması ile ilgili duygu ve düşüncelerini kendilerine dağıtılan kağıtlara yazmaları istenir.

6. Adım: Genişletme:

- Yapılan etkinlikler gözden geçirilerek konu ile ilgili başka ne tür etkinlikler yapılabileceği tartışılır. Ya da uyguladıkları bu çalışmayı hangi konu ve derslerde uygulamak istedikleri sorulur.

Ek-8. MEM Uygulama İzni

T.C.
PASINLER KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-54351127-605.01-65176861
Konu : Araştırma Uygula İzni (Fatma DEMİRKIRAN)

06.12.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 06/12/2022 tarih ve 65093089 sayılı yazısı.

İlgi yazınız ile, Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Fatma DEMİRKIRAN'ın, Doç.Dr. Zekerya AKKUŞ'un danışmanlığında; 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında 02 Ocak 2023 -14 Nisan 2023 tarihleri arasında Pasinler İlçesinde bulunan Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu ve Pasinler Ortaokulu'nda; *"Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuktan Çocuğa Göre Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Derse Yönelik Tutumlarına ve Sosyalleşme Becerilerine Etkisi"* konulu çalışmasının kabulüne ilişkin 06.12.2022.12.2022 tarihli ve E.65093089 sayılı Valilik Onayı yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Murat ERGÜN
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: Valilik Onayı ve Ekleri (1 adet dosya)

Dağıtım:

-Tüm Okul ve Kurumlar

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Kasımpaşa Mahallesi Şehit İshak Çelik Cad. Hükümet Konağı Kat/3
25300 Pasinler/ERZURUM
Telefon No : 0 (442) 661 35 45
E-Posta: pasinler25@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Uğur BEKMEZ
Unvan : Memur
İnternet Adresi: pasinler.meb.gov.tr
Faks:4426614248

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden dfa9-77f0-3e29-9e89-ccf1 kodu ile teyit edilebilir.

EK-9. Veli Onay Formu

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuktan Çocuğa Göre Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarısına, Derse Yönelik Tutumuna ve Sosyalleşme Becerisine Etkisi” adıyla, 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılı bahar yarısında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımının sosyal bilgiler öğretiminde öğrencilerin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve sosyalleşme becerilerine etkisini tespit etmektir.

Araştırma Uygulaması: Akademik Başarı Testi / Görüşme / Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği/ Sosyal Beceri Değerlendirme Tutum Ölçeği şeklindedir.

Araştırma T.C. Millî Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmamama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Fatma DEMİRKIRAN

İletişim bilgileri :

Telefon Numarası:

Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi

.....

.....’in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum. (Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).

....../...../.....

EK-10. Çalışma İçin Öğrenci İzin Formu

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma, “Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuktan Çocuğa Göre Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarısına, Derse Yönelik Tutumuna Ve Sosyalleşme Becerisine Etkisi” adıyla, Fatma DEMİRKIRAN tarafından 2022-2023 Eğitim- Öğretim yılı bahar yarıyılında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Çocuktan çocuğa öğretim yaklaşımının sosyal bilgiler öğretiminde öğrencilerin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve sosyalleşme becerilerine etkisini tespit etmektir

Araştırmanın Nedeni: O Bilimsel araştırma O Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Erzurum İli Pasinler İlçesi Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu ve Pasinler Ortaokulu

Araştırma Uygulaması: O Akademik Başarı Testi

O Sosyal Beceri Değerlendirme Tutum Ölçeği

O Görüşme

O Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırma T.C. Millî Eğitim Bakanlığı’nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Fatma DEMİRKIRAN

İletişim Bilgileri :

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

....../...../.....

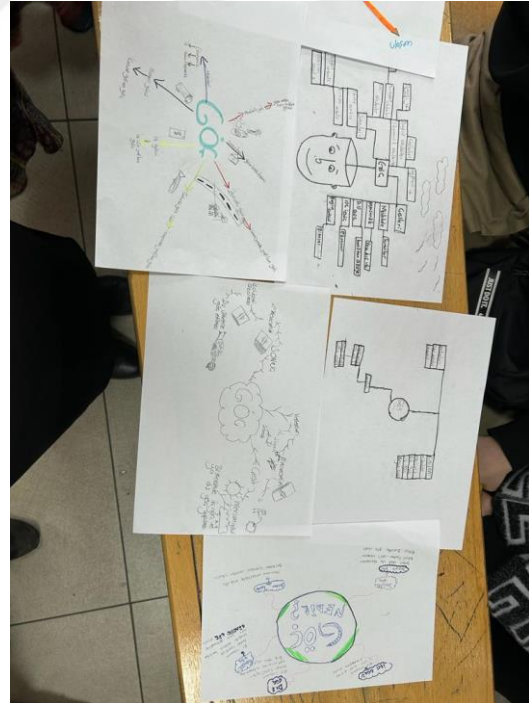
İsim-

Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

EK-11. Çalışmada Yapılan Öğrenci Etkinlikleri ile İlgili Görseller

Sosyal Bilgiler TÜRK İslam Bilgileri

2- Piri Reis

1465-70 yılları arasında
Gelibolu'da doğmuştur
"Osmanlı'nın gemi isidiri"
Ayrıca dünya haritaları
ve denizcilik kitabıyla

Tanınan kişidir. Asıl adı "Muhiiddin
Piridir" ispanya'daki müslümanların yardımına
gitmiştir. amcasıyla
birlikte Osmanlıya yardım
etmek için hizmete girmiştir.

Denizci

1. HAREZMİ

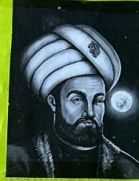
780 yılında Harezm
Bölgesinin Hirc şehrinde
dünyaya gelmiştir. 850
Yılında Bağdat'ta olmuştur.
Harezmi, Orta ve X Bilim
merkezinin kullandığı bilgin

ilk kişidir. Hint Bilimleri üzerine yaptığı
çalışmaların latince çevirileri, ondalık
konumsal Sayı Sistemini 12. yüzyılda
Batı dünyasına tanıtmıştır.

Alanı =

MATAMATİK

9- Ali Kuşçu

Timur imparatorluğu
döneminde Olbavskent
daha sonra ise Osmanlı
imparatorluğunda yaşamış
ilk kez Yılbaşı ve diğer

Semerkant'da doğmuş Semerkant'da doğanın
en büyük astronom uluğ beyin öğrencisi
olmuştur ve aynı bir kışına

Ali Kuşçu'nun adı verilmiş
alanı =

Astronomi

EK-12. Etik Kurul Onayı

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu Karar Formu

KARAR BİLGİLERİ	Toplantı Sayısı: 11 Karar No: 12	Toplantı Tarihi: 07.10.2022
	Aşağıda bilgileri verilen yüksek lisans tez ile ilgili çalışmanın, etik ilkeler açısından değerlendirilmesi isteği ile ilgili husus görüşüldü. Yapılan görüşmelerden sonra; söz konusu yüksek lisans tez ile ilgili yapılacak çalışma için, araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak konuyla ilgili çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına, Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir.	
ÇALIŞMA BİLGİLERİ	Proje Yürütücüsü: Fatma DEMİRKIRAN Çalışma Konusu: Sosyal Bilgiler Dersinde Çocuktan Çocuğa Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Derse Yönelik Tutumlarına ve Sosyalleşme Becerilerine Etkisi	

EĞİTİM BİLİMLERİ BİRİM ETİK KURULU		İMZA
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ	Etik Kurul Başkanı	
Prof.Dr. Yavuz TAŞKESEN LİGİL	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	
Prof. Dr. Betül ASLAN	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Mücahit DİLEKMEN	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Barış DEMİRCİ	Etik Kurul Raportörü	

EK-13. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği Uygulama İzni

[Empty box for name]

Kime: Siz

← ↶ → ...

29.05.2022 Paz 18:55

sosyal bilgiler dersi tutum ölç...
82 KB

Sos.Bil._TutumÖlçeği_makale....
11 MB

2 ek (11 MB) ☁ Tümünü OneDrive'a kaydet ↓ Tümünü indir

Merhabalar Sayın Hocam,
Ölçeği kullanmanızda bizim adımıza bir mahsur yoktur. Ölçek formunu ve makalesini ekte gönderiyorum.
Sağlıklı günlerde iyi çalışmalar dilerim.
Selam ve saygılarımla...

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Ad-Soyadı: Fatma DEMİRKIRAN

Eğitim Bilgileri

Lisans: Karadeniz Teknik Üniversitesi

Yüksek Lisans: Atatürk Üniversitesi

Yabancı Dil

İngilizce

